

Ulvi Koçu

- şiirler -

Yayın Tarihi:

16.06.2019

Yayınlayan:

Antoloji.Com Kültür ve Sanat

Yayın Hakkı Notu: Bu e-kitapta yer alan şiirlerin tüm yayın hakları şairin kendisine ve / veya yasal temsilcilerine aittir. Şiirlerin kopyalanması gerçek veya elektronik ortamlarda yayınlanması, dağıtılması Türkiye Cumhuriyeti yasaları ve uluslararası yasalarla korunmaktadır ve telif hakları temsilcisinin önceden yazılı iznini gerektirir. Bu doküman, şairin kendisi veya temsil hakkı verdiği kişinin isteği  zerine Antoloji.Com tarafından, şairin veya temsilcisinin beyanları doğrultusunda yayınlanmıştır. Bu dokümanın yayınlanması kullanılması dağıtılması kopyalanması ile ilgili husularda ve şiir içerikleri ile ilgili anlaşmazlıklarda Antoloji.Com hiç bir şekilde sorumlu ve taraf değildir.

()

Eserleri:

Afrikan Küçük Futbolcular

onlar gülecek rengine tenimizin
formasız üstlerimizle alay edecekler
yırtık ayakkabı, ayakkabısız ayak
toprak saha, eskimiş futbol topu
yaralı gülüşler, aldanmış gözler
siyaha çalan renkler...

bir gün mutlaka biz kazanacağız
çocuklar
yüreğimizin görkemiyle
insanlığımızın gollerini atacağız...

Ulvi Koçu

Ahret Düşünceleri

eğer bir gün,
düşülürse hayatın basamaklarından;
bilinsin,
bir son değil bu gidiş...

yeni mücadeleler başlayacak,
öteki tarafta da
isyanlar olacak
barışlar için savaşılacak...

endişe etmesin kimse
ölüm son değil
aksine yeni bir başlangıç
yeniden bir doğum olacak
hayatta ki herşeyden ders alınıp,
daha kararlı yürünülecek;
cehennem sokaklarında,
zebanilere isyan edilecek
şeytanlar devrilecek;

eşit, demokratik,
özgür cennetler için...

Ulvi Koçu

Al Karıları Efsanesi -masal

“Evvelden evvel bir zaman imiş”

(Diyor yaşlı köy kadını)

“buraların soğuğu öyle soğuk değildi eskiden
Şimdiki soğuklar, soğuk mu sanki”

(Susuyor. Etrafına bakınıyor birden. Derme çatma bir ev, sarı tahta kapılı. Bitişğinde ahır, tandır ve süt damı.)

“bak oğul, çocuktum o vakitler. Bu gördüğün yıkık yerlerde eski al karıları* yaşarmış. Bakma böyle harabe durduğuna, çok önceden ne beylerin ne ağaların gözü varmış buralarda.

Her dede masalında varmışta kimse göremezmiş al karılarını. Köyün delisi görmüş bir gün, bizim virane yapılardan uçup göğe yükseldiğini. Tan ağardığında, güneş yola çıktığında, sabah ezanında, baykuş öttüğünde; nur saçarak, tarak, ayna, göz kalemi bırakıp giderlermiş.”

(Durdu. Boşalan bardağıma bir çay daha koydu. Bilir çayı severim; az açık dört şekerli...)

“bak oğul her gün tarak, ayna, göz kalemi bulurduk ağbunların* içinde. İyiden iyiye inanırdık. İnanırdıkta bir türlü rastgelelemezdik. Ne zaman sabah pusuya yatsak uğramazlardı. Bilirdik. Viraneler iyice kıymetli olmuştu. Al karıları güzeldir. Mavi şalvar, mavi askılı üstleriye gezerler yaz, kış demeden (dede masallarına göre) . Göbekleri beyaz mı beyaz, saçları uzunmu uzun. Yanakları al. Kanatları masmavi bir deniz gibiymiş. Aldırma sen kıyafetlerine oğul, onlarda üşürmüş, fakat sadece gün geceye döndüğü vakit. Her gün ışığı; onların yaz mevsimi... Gece ise zemheriden bozma karakış. Bu yüzdendir ki güneş, batı illerine giderken, onlar ısınmak için ahıra gelirlermiş. Hiçte korkmazlar o kadar inekten, attan, kazdan, tavuktan. Gece sabahlara dek aynada tararlar saçlarını, yüzlerine makyaj yaparlar, sabah olunca da kanatlarını göğe yükselirler. Hangi eve uğrasa o ev bolluktan, bereketten geçilmezmiş. O yıllar bizde yaşadık tüm bu zenginliği, tarlalarımız kat kat mahsul verdi. İneklerimiz, atlarımız sayı sayı doğurgan oldular”

(Lavaş ekmeğinin içine küflenmiş yeşil çeçil* peynirini koydu. Gogoç* ekmek yapıp sundu önüme. Bilir, cayla beraber yedim çocukken; mavi okul önlüğümü giyerken.)

“bak oğul, insanoğlu hırsının, uçkurunun, doymazlığının, merakının ve nefsinin kölesidir. Her şeyimiz vardı ama huzursuzduk. Al karılarını göremiyorduk. Bu bizi uyutmaz oldu geceleri. Bir kez görsek kafi idi. Bu Allahın yanından gelen melekleri görüp, arz-ı halimizi söylesek olmazmıydı sanki. Biraz para dilenirdik, biraz mevki makam. Sonra bir çukur açtık ahırın tavanına. Sabah al karıları göğe yükselirken görmek için. Günlerce pusuya yattık. Umutla umutsuzluğu karıştırarak bekledik Hiç, ama hiç göremedik ne yaptıysak göremedik. Tandır damının iç duvarını yıktık. Süt damına pencere yaptık. Nafile, göremedik.”

(Gözünden bir yaş damladı. Yüzündeki kırmızı koyulaştı. Gözlerimden öptü, sardı beni. Saçımı okşadı uzun uzun. Bir serçe sesi dışarıdan bir de onun tok sesi...)

“bak oğul, yanlış yaptığımızı ve günah işlediğimizi anlamıştık. Varsın al karıları gelsin, biz görmesekte olur dedik.”

(Göz yaşları çoğaldı)

“Bir daha gelmediler hiç. Ne bir tarak bulduk bi daha ne de başka bir şey. Evimizin bereketi gitti. Huzursuzluğumuz katlandı. Bir gece bir gök gürültüsü ile uyandık. Ne ahır kalmıştı, nede tandır ile süt damı. Yıkıldık. Bittik. Mahvolduk.”

“bak oğul, öğrendik ki mucizeyi mucize yapan bilinmezliğıdir. Efsaneler ise gizemi kaldığı sürece efsanedir. Anladık bunu. Geç anladık. Al karıları nereye gittiler, hangi eve hangi elektriksiz, susuz köye gittiler bilmem ama onları çok özledim; çocukken kocaya gidip bizi emmeme bırakan anamın kokusunu özlediğim gibi”

(Kalktım. Kırmızı yanaklarından sıkıca öptüm. Gözyaşlarını sildim. Gittim..)

SÖZLÜK:

*Hal karıları; Eski Kars hikayelerinde anlatılan şık giyimli, güzel yüzlü uçabilen sihirli kadınlar. Gökten gelip, insanların arz-ı hallerini Tanrıya ulaştıran elçi.

*Ağbun; Büyükbaş hayvann dışkısı

*Çeçil; Günümüzde otlu peynirde denilen, küflendiğı zamanda yenilen peynir türü

*Gogoç; Dürüm, ekmek arası

Ulvi Koçu

Amasyalı Tayyar'ın Önsözü

sözünün üstünde bir sitem vardı
okuyup yazan ama insan olamayana düşman
vilayeti karadeniz ile, iç anadolu sınırında
kendini koyvermiş sürgüne
ve yaşının çok üstünde gidiyor zaman...

umut bağladığı bağlama
kimseye söyleyemediklerine şahit oluyor
dilinde yiğitliğin türküsü
gözlerinde bahar tebessümü...
ne kadar da düş kokuyor hava
ne kadar da efkar var...

amasyalıymış
ismi tayyar, çoğusu amca der
aşırı milliyetçiler konuşmaz
bir okulun olması gerken saflıktaki,
beyaz saçlı, yorgun hizmetlisi
yaşı altmış civarlarında,
yüreği daha çocuk
geçen cuma tanıdığım
şimdi şiirini yazdığım...

Ulvi Koçu

Ana

Doğurdun çocuklarını
Doğurdun can ana
Bulaşır kasıkların al kana
Bağrıların gökte,
Yüregün yerde
Tatlı bir haykırış;
Bebeğin ürkek sesinde...

Doğurdun çocuklarını
Doğurdun can ana
Sonra doyurmak düşer payına
Memende süt,
Yüzünde tebessüm...
Gözünde sevgi,
Elinde merhamet
Sanki bir kehanet...

Doğurdun çocuklarını
Doğurdun can ana
İyi kötü doyurdun
Sirtına kazak,
Beline pantolon koydun
Gök gürledi sarıldın
Güneşte elini tuttun
Sesinde ses,
Gözünde göz oldun...

Doğurdun çocuklarını
Doğurdun can ana
Şimdi sıra geldi anlatmaya
Bir masaldan başlamaya...

Anlat can ana, anlat
Kırmızı başlığıyla
Büyükannesine yemek götüren o kızı
Hain kurdu ve cesur avcıyı...
El değmemiş iyiliğinle anlat
Al yanaklı Heidi'nin
Kırlarda sekişini
Sevgi dolu yüreğini
Alp Dağlarında türkü çağıran
Kırlangıç sesini...

Nasıl da savaştı Koçero
Son nefesine dek durmadan...
Nehirlerde adı yankılandı
Yoksullarda yiğitliği...
Kaçıştı zalimler, aşiret ağaları
Köylüyü sömürenler kaçıştı
Anlat can ana, anlat
Bir ıslık sesindeydi yaşamak...

Önce susar çocuklar
Önce karmaşık ve anlaşılmazdır
Önce sorular
Bitmeyen sorular...
Susma can ana, susma
Dilinin döndüğü kadar anlat...
Bir yol kenarında
Ansızın tipi zamanında
Donmuş bedeni,
Körpe yüreği
Minicik elleriyle yatmakta olan
Küçük Kibritçi Kız'ı anlat...

Ne zaman durdursun seni
Ne kış, kıyamet
Bitinceye dek bu ihanet!
Elbet düşler gerçek olur
Elbet gerçekleşir, sabret...

Anlat can ana, anlat
Korkusuz Don Kişot'u
Spartaküs'ü, Prometheus'u
Derelere sığmayan
Küçük Kara Balık'ı...
Anlattığın yerde güller
Leylak ve gelincik kokuları
Serçe ötüşleri
Uçuşan hamamböcekleri...
Anlattığın yerde buğday türküleri
Kimliksiz bir rüzgar esişleri...

Vurdu korkusuzca
Altındaki tabureye
Gencecik bir oğlandı
Dalyan gibi fidandı
İlmik boynunda
Sevda koynunda
Anlat can ana, anlat
Gözlerinde büyüyen çocuk
Sessiz mi sessiz
Haykırır idamlarda büyük Deniz....

BİLGİLER:

Kırmızı Başlıklı Kız: Grimm Kardeşler
Heidi: Johanna Spyri
Koçero: Bir zamanlar Güney Doğu Anadolu ve Doğu Anadolu Dağlarında nam salan
efsaneleşmiş eşkıyanın adıdır...

Küçük Kibritçi Kız: Andersen Masalları

Don Kişot: Miguel de Cervantes

Promethus: İnsanlık için çok önemli olan ateşi tanrılardan çalan efsanevi mitoloji kahramanı

Küçük Kara Balık: Samed Behrengi

Deniz: 68 Kuşağının ölümsüz gençlik önderi Deniz Gezmiş

Ulvi Koçu

Anadolu

gölüşün sobada köz
duvarda resim
aynada cisim...

hasretin uzak yolar
karlı dağlar
aşılmaz patikalar...

ev sahibisin, konuğuz sana bir ömür
çayırliklarında koşmaya
yollarını aşmaya
dağlarına çıkmaya...

ev sahibisin, ikramcısın
gözün tok, mertsin, paylaşımıcısın
arajlarını, göllerini, ovalarını...
ve güzelliiklerini,
ve umutlarını...

nice zenginlikler, saraylar, köşkler
fayda etmez sensizken
yenilen yemek,
içilen su,
değil çare isimsiz dertlere...

ev sahibisin, doğduğumuz yer,
baba ocağımız...
güzelsin, iyisin, umut yolusun
benimsin, anadolumsun
dinmeyen türküm,
yedi telli sazımsın...

Ulvi Koçu

Anne Bulutlar Ağlıyor

Gecenin renginden
yedi yıldız kaçmış
Sabahın koyu rengi
uykumu kaçırmış
Uyan dedim, sende uyan
Yeşil gözlüm, sevdiğim;
Bak, bulutlar ağlıyor anneciğim...

Islak türküler söylüyor kaldırımlar
Büzüşen kuşlar, kaçışan insanlar
Nedir bulutları ağlatan yakarışlar?
Nedir bu gözyaşlar
Kalk anneciğim, sende kalk
Bak yüzüyor virane sokaklar...

Sabahın ilk ışıklarında,
Kaçışırken sırtından;
Vuruluyor bir çocuk,
düşlerinin aynasından...
Kaçışır geceden yıldızlar
Kaçışır gökyüzü
Uyan dedim, sende uyan
Bir tek benim katli duyan

Asfaltlarda akan kanlar
Sulara karışan canlar...
Yeşil gözlüm, sevdiğim
Uyku nöbetlerinde,
kendimden geçtiğim
bak, bulutlar ağlıyor anneciğim...

Ulvi Koçu

Anneme Yazılmış Bir Mektup

işte anne!

görüyorsun ki büyüdü oğlun ve bu hayat onu senden kopardı. üzülme, sen yanımda olmasanda, sesin, kalbin hep yanımda. 'taşa değmesin ayağın' diye diye ağlıyordun başucumda. bilmem ki ne yapsam, ne etsem...

madem biliyordun dünyanın bu kadar zalim olacağını niye doğurdun beni be hey anne! oysa anneler çocuklarının üzülmesine dayanamazlar. onları sakınırlar kem gözlerden. bilmiyormuydun oğlunda üzülecek diye...

şimdi yalnızlığın başrol oyuncusuyum. özgürlüğümü mendil satan çocuklara ve yoksullara kiralamışım. durmadan arıyorum seni, yollar bilir, hele şarkılar... beraber dinlediğimiz, beraber ağlaştığımız şarkılar senden kalan tek hatıra. 'satarsın bu canı hiç kimse almaz' diyor şair. doğru söylüyor anne. polislerden, askerlerden ve şehir eşkıyalarından kaçırdığım bu bedenim şimdi eskicinin hiç satılmayan eşyası...

odamı sorma; sekiz yatak, sekiz cellat sanki. merdivenler düşman, yollar acımasız gardiyan. sen yoksun ya, merhamet edecek kimse yok akılsız başıma...

annem!

sarılсан belki daha rahat uyuyacağım şu yatakta. ve yanımda olduğunu bilerek, korkusuzca kapatacağım gözlerimi. burda sadece kendi sesimi duyuyorum. yalnızlık meğher ne zormuş. üşüyorum apansız, titremelerse ağır sancı. içimi ısıtacak, yüreğime merhem koyacak, gönlümü yıkayacak kimseler yok. ne üniversitenin demir kapısı, ne kyk yurdu yetmiyor yaraları sarmaya...

yinede arıyorum seni. her yüzde, her kelimedede... benden kilometerlerce uzaktasın.ama yüreğinin yüreğime yoldaşlık ettiğini bilmek dünyanın en güzel şeyi...

bıkmışım caresizliğin kollarında kıvranmaktan, sabah uykularında bir başına kalmaktan. sensizliktir bilirim, beni bu kadar saskın kılan, şehre yabancılaştıran. bilirim sensizlik... sensizlik örümün diğer adı...

nefesini özledim anne!

öfkelenmen bile umudumun vefakar dostu...

senden ayrı olmak demek, senin uzakta çok uzakta olman demek; yoksulluğumun, öğrenciliğimin acı resmi, gurbetin soğuğu, gecelerin sessizliği demek...

insanlar neden hep böyle yalnızdırlar? yaşamak böyle olmasa olmazmıydı sanki? sen küçükken dememişmiydin büyüdüğünde herşey iyi olacak diye... istemiyorum anne, istemiyorum büyümeyi. bırak yüreğimde, bedenimde ve hayallerimde ve aşklarımnda çocuk kalsın...

Ulvi Koçu

Annemsiz Bir Şehir

annemsiz bir şehir istemiyorum
ne de yaşamak.
o halde hala
niye burdayım?

yarın hafta sonu
annemsiz...
kahvaltısız...

yarın hafta sonu
hala yokum,
hala tanımsız...

Ulvi Koçu

Aşk Milliyetçisi

bana kızıp duruyorsun;
- 'biraz milliyetçi ol' diye
canım benim, sevdiğim, herşeyim
yüreğim...
bilmezmisin;
ben aşkının milliyetçisiyim...

ceza olup burun kıvrma bana
yüzünü asıp durma gönlümün kıyısına...
bak şarkıların en özgürlükçü,
en tutkulusunu gönderiyorum sana...
elimde militan çiçekler
aklımda gerilla düşleri...

kızma bana;
- 'biraz milliyetçi ol' diye
canım benim, sevdiğim, herşeyim
yüreğim...
bilmezmisin;
ben aşkının milliyetçisiyim...

Ulvi Koçu

Ateşin İsyanı

yangınım,
deli çağlar ortasında
yakıp yıkarım şehirleri
yurtsuzluğumla öksüz,
ıssızlığımın delik deşik
yaralar aralarım...

yangınım,
yasak diller aynasında
boşaltılan köylere atılırım
kimse sormaz dileğimi
fikrime dair sorgusuz bir kaçış,
sızlatır içimi...

bozuk para fiyatına alınanan,
aşınmış kibritle doğarım,
çağlar ötesinde bulunan,
ilk insanlardır atalarım
promethus çalmıştı bir zamanlar
roma'da serseri neronun yoldaşı idim.

kullanıldım yıllar boyu
mazlum halkalara cellat oldum
ocaklar yıktım
aşklar söndürdüm
lanetlendim...
oysa istermiydim
bunca zulme kurbanlığı
sadece ısıtmak ve aydınlatmaktı dileğim...

soğuk iklimlerinize inat,
tütecektim sobanızda
aydınlatacaktım karanlık odanızı
belki can yoldaşı olacaktım,
sahipsiz bakışlara,
kimsesiz yuvalara...

kızmayın, öfkelenmeyin bana,
basit bir ateşim ben,
suçum yok desemde,
inanmazsınız bilirim
ama yangınım
kaçık kentler mahalinde
bir bardak suyla, biter sönerim...
yangınım...

Ulvi Koçu

Atlılar

ay ısıltısında bir gece
dört nala dolu dizgin
atlılar belirir öylece
aç pencereni
pencereni aç sevgili
rüzgarla gelir atlılar
en öndeyim, en önde
savrulur yağız atım
kapıda kara bahtım
dilemde türkün,
dinmeyen öykün
ılık çalıyor samyeli
yorgunum
uykusuz
aç...

gecenin karanlığında
silah sesleri boğuk boğuk
kişniyor atlar
kişniyor korkuyla
nefes nefese
pencereni aç sevgilim
aç pencereni
heybemde ihtilal haberleri
küçük çocuk düşleri

sol omzumdan sıyırdı kurşun
biliyorum hepsi bir oyun
ter damlıyor göğsümden
susuyorum pervasız
konuşmak yasak
komutanın emri var
son kurşuna dek savaşılacak!

sıra sıra dağlar
orta yerinden nehirler akar
çiseliyor yağmur
ve rüzgarla yarışır atlılar!

selam olsun şehrine
selam sana
yüreğiyle direnen sevgili...
kuşatır sokaklarını kentin
alkış tutan çocuklar
atlılar, dört nala atlılar...

kanatınca zulmün bekçileri,
tenlerini körpe bebelerin
şafağın ertesinde
günlerin büyüünde
omuzlarında tüfek
başlarında tüy

yüzlerinin kızıl renginde
şarkılar söyler üç dilde
atlılar akın eder
şehrin kalelerini zapteder

pencereni aç
aç pencereni sevgili
sol omzumda kurşun sıyrığı
bitmeyen insan kıyımı
soluksuz gecedeyim
bin bir hecedeyim
dört nala, gün be gün
yanı başımda bir gezgin
savaş sürüyor
sürüyor dolu dizgin
çarpışıyor atlılar
atlılar kazanmak üzere
aç pencereni
pencereni aç sevgili
dilemde devrim sesleri
sevda sözcükleri
artık pencerenden haykıracak
yoksul çocukların düşleri...

Ulvi Koçu

Ayrılığa Merhaba

Zamanın kıyısı bu akşam;
akıp gidiyor içime...
Her kelime birer kurşun, birer canı
Bedenim soğumuş ölümlere inat
Ve duraksız ayrılığı hissederim

Saatler çalarken anlamsız olmuş vakit
Çaresiz uyanıp, çaresiz yatmak
Her şey aynı, değişim yok
Herkes yine aynı kelimeyi
hiç bıkmadan söylüyor
'bir yanım ayrılık diğer yanım ayrılık'

Duvarların soğukluğu, yerlerin pisliği
değilki bir mazeret
Güneşin hüzünlü doğuşu, mazlum batışı
Bir anlamsız ifade etmesi
Merhem değil yaralara
Bir de acılara...

İlikler bile titrer sıcak bir odada
Eller iş görmez, ayaklar yürümez
Bükülmez dizler
Ve o akıl ki işlemez;
ayrılık başlangıcında...

Düşlerin yalan gibi kaybolması
Gerçekleşmeyen hayallere sığınır
Anahtarı kaybolmuş bir kelepçeyedir sitemler
Ama her ayrılık
Yalansız; ölümle burun buruna kalınmışlıktır!

Ulvi Koçu

Âzem ve Devrimci Duruş

"Beyfendi değil Âzem, Â'nın Üstünde şapka var"

Türkiye sinemasının çok üstünde bir yapıttır Arkadaş filmi. 1974 te çekilen; yönetmenliğini, yapımcılığını, senaristliğini hatta başrol oyunculuğunu bile Yılmaz Güney'in üstlendiği ve bu alanda eşine pek az rastlanır türden bir filmidir.

Kara yollarının bilmem kaçınıcı bölgesinde mühendis olarak çalışan, devrimci Âzem ile, üniversite ve eski dava arkadaşı, sonradan işadami ve zengin olan Cemil'in yıllar sonraki karşılaşmalarını psikolojik bir eksende ele alıyor. Film de ki eşsiz sahneler, Ahmed Arif şiirleri, Melike Demirağ'ın Arkadaş müziği, verilen mesajlar, şüphesizki hafızamızın baş köşesinde yer almakta yıllardır...

Yılmaz Güney'in usta oyunculuğu ile yüreğimize sofraya kuran Âzem... Şapkalı Â'nın Âzem'i... Yıllar, onu ve arkadaşlarını alıp götürsede, kimini işkence tezgahlarında, kimini kapitalist masalarda kaybetse de, inancını yitirmeyen Âzem... En çokta günümüzde, özellikle sosyalist devrimci gençlerin örnek alması gereken Âzem...

80 darbesiyle tasfiyeye uğrayan sosyalist blok, yıllar içerisinde çeşitli bölünmeler yaşadı. Sol içi kavramlar değişik kılıflara uyduruldu. Sosyalizm ise bu kılıflar arasında her geçen gün ezilmeye, başka tanımlara, içki masalarına meze olmaktan öteye gidemedi... Kimi eski kuşak solcuları, bugünün en büyük ıslahçısı, milliyetçisi yahut bir şirketin patronu, statükonun sadık bekçisi konumuna geldi. Gençler içinde durum pek farklı değil. İçi boş düşünceler, sloganvari konuşmalar, sosyal medya vatanseverciliği, aykırı giyim tarzları ile sözde sosyalist özgürlükçülüğü oynamaya başladılar. Bunu özellikle son yıllarda çok daha net görüyoruz. Sosyalist(!) gençlik grupları, piercingleri ile, belinden aşağıya düşen pantolonlarıyla; erkeklerin dağınık uzun saçları, kulak boylarında ki küpeleriyle, kısacası marjinal özentileriyle daha bir özgürleşiyorlar(!) . Protest müzikler eşliğinde siyaset yapmak nedense kitap okumaktan daha cazip gelmeye başlıyor. Savunulan bir kesim bir halk kitlesi var fakat o halk kitlesinden uzak hatta upuzak bir yaşam tarzı ile onlarla ne kadar yekvücut olunabilir o da başka bir konu. Sosyalizmin özgürleştirmeyi gaye ettiği yaşam tarzı şüphesiz ki bu değil...

Filme geri dönelim. Âzem'in devrim duruşuna ve çıkarılması gereken derslere. Bir kere Âzem, geleneklerini görmezden gelmeyen bir devrimci. Onun aykırılığı kılığı ve kıyafetinde değil, işiye sömüren patrona, köylüye zulmeden toprak ağalarına. Âzem sırf moda diye, sırf etraftakilere özenip uzun saç bırakan genç dostuna bile soruyor: "Niye uzatıyorsun saçlarını? " Çünkü sınıf mücadelesi saç uzatıp, piercing takmakla, düşük bel pantolonlarla, siyah ojelerle olacak bir şey değil. Özgürlük, gerçek ezilen halk kitlesinden kopmakta değil, onlar gibi sade yaşamak, onlar gibi mütevazı olmak, onlar gibi alınteri dökmek ve onlar gibi olabilmektir. İçki kadehlerinde zil zurna sarhoş bir şekilde sosyalizmi tartışmak hiç değildir. Bir işçi gibi çekingen ama hakkının peşinde olmaktır. Bir köylü gibi denize girmekten utanmaktır birazda...

Elbette sosyalizm bize insan haklarının gereği olan tüm özgürlük haklarını vaad ediyor. Elbette devrimci, kendi kişisel özgürlüğünü bir başkasının özgürlük hakkını ihlal etmeden sonsuza dek yaşamalı. Giyiminde, kuşamında, eylemlerinde özgür olmalı, özgürleşmeli. Fakat, kapitalizmin bize yutturmaya çalıştığı yabancılaşıma biçimleriyle değil... Hele hele halktan öteleşen marjinal kisve ile hiç değil...

Âzem, bizim için sahici bir örnektir. Gerçek bir devrimci duruştur. O'nu sahiplenelim ve değerlerimize sahip çıkalım. Filmdeki repliğini kendimize çevirirsek: "Hepimizin özünde işçi ve köylü sınıfı vardır. Çünkü biz ezilmiş bir sınıftan geliyoruz..." Öyleyse o ezilmiş

sınıfı(mızı) n hakkını fazlasıyla verelim...

Ulvi Koçu

Bağımlılık Düşünceleri

tütün içmedim uzunca
kısa kısa bir kaç daldan başka
dahası niyetlenmişim
herşeye rağmen bitirdim;
daha başlamadan...

alkolünse tadını alamadım
onca içmeme rağmen...
bir kaç baş ağrısına
biraz sarhoşluğa tutundum durdum

dışarda içmedim hiç
barda ya da falanca yerde
kendimi unutmaktan korktum hep
evde demlenip
evde zıbardım
o pis kokuyu yalnız,
yatağımla yastığıma fısıldadım...
öyle esrarkeş falan değilim
hatta tiksiniyim böyle şeylerden...

işte olay bundan ibaret
alkol, bırakılmayan illet,
sigarayı ise boşver sittiret...

Ulvi Koçu

Bahar Çocukları

şiiir dizelerinde yaşlanmaksa hayat
tutsak geçen bir ömürdür gençliğimiz
ne kış uslandırır yüreğimizi,
ne zemherinin soğuşu...

yaşımız ilerlesede,
küçük kaldı umutlarımız
hala tertemiz çünkü
hala çocuksu
zaten hangi yaş yenebildi ki bizi
hangi acı döndürebildiki yolumuzdan...

soğuk ve ürkütücü gecelerde,
bıkmadan yazdığımız hikayeler
ve kahramanlarımız
ve vazgeçemediklerimiz
bize güneşi getirirlerdi
yıldızları, umudu, baharı...

en alingan günlere bile söylenecek sözlerimiz
en kimsesiz çocuklara bile anlatacak hayalimiz vardı bizim
ve mevsimler inatla kaçışırken bile
yarım yamalak bir ömürdür hala, gençliğimiz...

Ulvi Koçu

Bebek

umutlarla doğan küçük bebek
kırılgan düşlerle büyüyor
yoksulluğu bilmeden gülümsüyor...

umutlarla doğan küçük bebek
kundağa sarılmış
anası satın aldığı bir kaç gülüşü,
bağlamış bebeğin kundağına...

bebek büyümesin diye dua etmiş babası
tanımasın onca iynin düşmanını
ev kirasını, asgari ücreti, işsizliği.
parasızlığı, sömürüyü bilmesin demiş

kundaktan çıkan bebek
ayaklarının üstüne bastığında,
ilk sözcükleri dilinin söylediğinde,
serçeler uçuşmuş odasından
işsiz babası hüzne boyanıp,
bebek büyüdü diye iç geçirmiş...

bebek meyveye ağlamış,
yaşlarını basamak basamak çıkarken
oyuncağa, mamaya, süte
baba yetişememiş her bir şeye
yetiştigi yalnız karınlarını doyurmaya...

zaman akıp gitmiş öylece
bebek babasının yerini almış
bir bebeğide onun olmuş
aynı şeyleri o da yaşamış...

birden karar vermiş düşünmeden
hep böyle sürmemeliydi hayat
verin elime bir silah,
dizeyim yoksulluğu sıraya,
vurayım bağrına
bahar olsun diye hayat...

Ulvi Koçu

Beyza'nın Türküsü

sen aydınlık yüzüsün köylerin
sen el değmemiş küçük çocuk
sen büyük görkemli dağlara sığınıp
göklere karışan
Anadolu da bir köy bacası...

Ulvi Koçu

Bir Adam Var Bizim Evde

bir adam var bizim evde
tarihini kendi bile bilmediği,
bir zamanda dünyaya geldi
ve geldiği dünyaya biraz kırıgın,
biraz öfkeliydi...
hiç rahatı olmadı,
hep başkalarını düşündü
on üçünde fırınlarda geceledi
uykuyu bilmedi
gözleri hep helali gördü
ellerinde kokan ise kaçak bir tütündü...

bir adam var bizim evde
iklimlere inat pazarlardaydı
herkesi doyuracak emeği vardı
herkesi mutlu edecek düşleri...
ve hep başkaları yaşasın diye,
kıydı gençliğine...

ve hep yalnızdı...
ne kardeşte gördü minneti
ne dostunda
yılması ayrılıklarda,
yalnızlıklarda
bir adam var bizim evde
biraz şişman,
biraz öfkeli,
biraz yorgun...
her acıyı bilmiş;
kırk yaşlarında bir adam...

yurt dışlarında fabrika köşelerinde
yıllarca ailesinden uzak kalana
hep vefasızlığa uğramış
mutluluğu geç tatmış
etiyle tırnağıyla,
şimdi gurbet ellerde;
yaşamdan intikam alan
bir adam var bizim evde
kırk yaşlarında,
hafif şişman
öfkeli,
saf
bir adam;
babam...

Ulvi Koçu

Bir Babanın Bildiği

büyürsün oğlum büyürsün
önce konuşur, sonra yürürsün
üç beş kelimeyle,
üç beş adımla,
şarkıda söylersin
yükseklerden de atlarsın...

büyürsün oğlum, büyürsün
babamda aynısını derdi
hayatı anlamaya çalışan,
şiddetli fırtınayla
gözlerimi süzerdi...

büyürsün oğlum, sende büyürsün
akan fırtınalarda,
uçurtmada uçurursun
yakarsın bir çigara denize karşı
sıcak demli çayda içersin...

büyürsün oğlum, büyürsün
sonra söversin babanın şarap çanağına;
büyüdüm de ne oldu diye...

Ulvi Koçu

Bir Babanın Mektupları

-1-

-oğlum biliyor musun, hayatımın en mutlu günü, o üç tekerlekli arabayı aldığım gündü. içim içime sığmıyordu, gece sevinçten uyuyamamıştım. düşünsene, artık sırtımda taşımayacaktım o ağır çuvalları. kaç çuval olursa olsun, gerekirse bir kaç seferde olsa taşırdım hepsini arabamla. birde kırmızıya boyadım mı tamamdır diyordum, daha da bir şey olmazdı. sen bakma, yoksulun sevinci de umudu gibi büyük olur...

Ulvi Koçu

Bir Eski Zaman

fukara, yoksul, çaresiz
ve kayıp mahallelerde oturduk
yollarımız çamurlu
paçalarımız ıslak
ve genelde kirlenirdi,
yırtık paçalarımız...

gözümüze kimsenin gözü değmezdi
ne de sözümüze...
yakınıp yakınıp dolaştığımız
çıkamaz sokakları bile
içimizden bir parça yapmıştık.yani adamdık
yani insan
yaşıyorduk bir zamanlar
yaşıyorduk...

öyle bir yerdi ki,
nefes aldığımız dönemeçler
bir intihar köşesi,
pusu, ihanet,
sinsi bir bakış...

işte deyip umutlandığımız günlerde oldu
başımızı öne eğip,
kırıldığımız günlerde...
sarhoştı heryer
görebilip, gidebileceğimiz her yer
parklar,
binalar
asfaltlar
hiç sorgulayanı yok,
isimsiz türküleri
bir de soran.
bilen...

günler eylem kararlığında,
geceler düşünmekle geçerdi
hayatın karmaşık şeylerini...

kırık ve çatlak camlara inat,
filinta perdelerimiz vardı
sömürülere karşı
ulaşılmaz fikirler
ver her şeye rağmen
yazılan şiir vardı...

mahallemize seçim zamanlarından başka,
yoktu uğrayan
ne de yollarını bilen
kimi günler özgürlüğümüzü sorguladık
-esirmiyiz diye şüphelere daldık-
susuyorduk olanlara

aylarca, yıllarca
hiç bıkmadan hep sustuk...

harabe, yıkık ve mechul evlerde oturduk
oturma odamız hüzne
salonumuz kahıra şahit
ve genelde kestane kavurmayı
eksik etmezdik
köhne sobalarda...

yani adamdık
yani insan...
yaşıyorduk bir zamanlar
yaşıyorduk...
oysa şimdi,
çoktan öldük...

Ulvi Koçu

Bir Göçün Gerçekleri

"-demek göç ediyorsunuz sizde kızım? "

"-evet öğrenimim"

"üzülmüyor musun peki?"

"-hayır"

"-ama seni çok özleyeceğiz"

"-öğretmenim bizde bizi bırakıp giden öğretmenlerimizi çok özlüyorduk. sonra geçiyor. vallahi"

Ulvi Koçu

Bir İbrahim Hîkayesi

Öğretmen: İbrahim sana defalarca söylemek zorunda mıyım? Derste sakız çiğnenmez, bisküvi yenmez.

İbrahim: Peki öğretmenim.

(birkaç gün sonra, İbrahim yine Beden Eğitimi dersinde öğretmenine yakalanır)

Öğretmen:(kızarak) İbrahim yine mi sakız var ağzında?

İbrahim: Hayır öğretmenim şeker var.

Öğretmen: Ben sana derste bir şey yemeyeceksin demiyor muyum?

İbrahim: Neeeee, şekerde mi yasak?

Ulvi Koçu

Bir Ülkenin Halk Özeti

dışarda yalın ayak bir insan
köylü, işçi, işsiz, kim olduğu belirsiz
bu ülkeden besbelli..
üstündeki mintan el yapımı kumaşla,
birazda yırtık, yamalı
büyük beden pantolonu; ipince belinde
iple tutturulmuş, fermuarı bozuk...

hayal ve umuda dairi yarını yok
tasası akşam ki aşı, sıcak çorbası, yavan ekmeği
spormuş, magazinmiş ilgilnedirmez onu,
zaten televizyonu yok.
bilmez diziyi, sinemayı, reklamı...

bu toprakta doğmuş
bu toprakta yaşıyor
ve bu toprakta çalışmak, karnını doyurmak,
insanca yaşamaktır dileği
fazla parada gözü yok
kadında, kızda...

bu ülkeden besbelli
dedesi Çanakkale'de,
bir diğeri Urfa'da savaştı düşmanla
ve orda öldüler..
babası Türk, anası Kürttür
kendisi iki dilide konuşur
ikincisini konuşması yasaktır,
bölücülük yapmıştır
suç işlemiştir kimine göre...

bugünkü ekmeğin yarısını yarına saklar
çünkü belli değil yarını
kimseye karışmaz, kimseyle hesabı olmaz
hayatı; yaşama tasasıyla geçmiş
her iş yapar, ezilmeye alışmış,
patronunu sayar, sözünü dinler...

bu ülkeden besbelli
evi yoktur, araba hayal
asgari ücretle dört nüfusa bakar,
kendisine bakamaz
meyve yememiştir hiç,
yeni elbise bilmemiştir
bayramı yok, tatili çok
yıllarca sömürülmüş
üç kuruşa muhtaç olmuş
ve hiç yüzü gülmemiştir...

Ulvi Koçu

Bir Üniversite Öğrencisinin Anıları

en koyu haksızlıkların
bir yara gibi ağrı yapması
bedenlere isyandır sadece.
oysa umutlarla gelmiştik;
aileye ve dostla dair
tüm gülücükleri saklayarak.
el sallayarak geçmişe,
yeni sayfalara yazmak için gelmiştik...

buruk hoşçakalları geride bırakıp
uğultulu kalabalığa atladık öylece
henüz yasaklanmamıştık
henüz tanınmıyorduk
sonbahara yenilen yaprakları
içimize bir parça yapıyorduk...

dağlara komşuyduk
hayalleri avuçlayıp,
büyütürdük öyle sessizce.
şehir bize
biz şehire
alışmaya çalışıyorduk...

uzağında olduğumuz bir babaocağı,
sadece tarifsiz bir hasretti.
dört yıl geçer diye
avunmalarsa,
birbiri ardına saklanan,
yalanlar yumağı...

öğrenci olmanın gururunu
günleri kurtarmayla yaşıyorduk.
önce yurt koridorları,
sonra ev salonu,
yalnızlık ısıklarına
yoldaşlık ediyordu...

evden para istemeler
en ağır işkneceydi
sonra ev kirası,
yakıt parası,
elektrik,
su
sonra gurbet
sonra birbaşinalığın sonsuz yükü
anlaşılmaz bir deryaydı sadece...

haksızlıklar ortasında
öğrenci olmak,
şehirlerin en soğuşunda
dayanılmaz bir cezaydı
yirmili yaşımıza.

ve yirmili yaşıımız,
uzağıında olduğıumuz,
bir babaocağı...

Ulvi Koçu

Bitmeyen Savaş

gözlerde biriken onca yaşa,
bir neden bulmıyorsa askerler
neye yarar on beş ay,
onca masraf, onca kan...

Ulvi Koçu

Bizim Çocuklar

yolların sevdasına düşmüş çocuklar
kentler, uzaklığın adresi...
usulca merhaba diyen,
akşama gebe gün ışıkları;
sanki yağmur ertesinde kalan,
yalnız bir bitki...

çocuklar sevdasına düşmüş yolların
yollar; puslu, karanlık
yollar; ağır, pis
yollar; idamların, işkencelerin habercisi...

sabahlarla gözlerini açan güneşi,
kuşların sesleri karşılıyor
ellerine çiçek değil,
silah alan çocuklar;
işgallere, yoksulluğa meydan okuyor.

ne de masmavi gökyüzü
yıldızlar ne de merhametli
yollar, kurşun seslerine şahit
kurşun sesleri,
ölüme, ağıtlara, gözyaşlarına...

işgallere karşı yollarda çocuklar,
kimisi yamaçlarında bir dağın
kimisi şehrin sokaklarında
ama ellerinde çiçek değil,
koca koca silahlar,
molotof kokteyli olan;
şu bizim çocuklar...

Ulvi Koçu

Boya Sandığında Büyümeye Sürgün Çocuklar

aldırıssız kaldırımlarda umut biriktirmek ne zor şeydir. ne zor şeydir kire bulanmış ellerde hünerler sergilemek. sabahın ilk ışığıyla, gecenin karanlığına koşmak, gecede umarsız sevinçler kiralamak, bir çift kunduraya düşler sığdırmak ne zordur.

boya sandığının kutsallığında, çamurla kaplı caddelere inat doluşmuşlardı şehrin sokaklarına. üç beş kuruşla intikam alacakları açlığın zerresini bilirlerdi. ne kadardılar, kimdiler, nereden gelmiştiler ve daha bir yığın soru, boylarının kat be kat üzerindeydi. sınırlı olan bilinen şeylerin ötesine, hiç mi hiç gidilmiyordu. evden bekleyenler vardı çünkü, evden ellerine bakanlar...

bir boya fırçası pırıl pırıl ededursun kravatlı adamların kunduralarını, cepte biriken demir paraların gıcirtısı yoksul çocuk senfonisiydi beş para etmez hayatın. ve o beş para etmez hayatın tüm acımasızlığını anlamışlardı yaş merdivenlerini çıkmamışken daha.

çocuk olmaktan başka her şeydiler çocukken. büyüme hikayelerini dinleyemediler hiç, masalsız büyüdüler. ellerindeki kir ile, koca şehirlerin yüreğini temizlediler. hiçbir şarkıda onlardan bahsetmediler, öyle isimsiz, öyle boynu bükük geçip gittiler...

Ulvi Koçu

Boyacı Çocuklar Destanı

aldırıssız kaldırımlarda umut biriktirmek ne zor şeydir. ne zor şeydir kire bulanmış ellerde hünerler sergilemek. sabahın ilk ışığıyla, gecenin karanlığına koşmak, gecede umarsız sevinçler kiralamak, bir çift kunduraya düşler sığdırmak ne zordur.

boya sandığının kutsallığında, çamurla kaplı caddelere inat doluşmuşlardı şehrin sokaklarına. üç beş kuruşla intikam alacakları açlığın zerresini bilirlerdi. ne kadardılar, kimdiler, nereden gelmiştiler ve daha bir yığın soru, boylarının kat be kat üzerindeydi. sınırlı olan bilinen şeylerin ötesine, hiç mi hiç gidilmiyordu. evden bekleyenler vardı çünkü, evden ellerine bakanlar...

bir boya fırçası pırıl pırıl ededursun kravatlı adamların kunduralarını, cepte biriken demir paraların gıcirtısı yoksul çocuk senfonisiydi beş para etmez hayatın. ve o beş para etmez hayatın tüm acımasızlığını anlamışlardı yaş merdivenlerini çıkmamışken daha.

çocuk olmaktan başka her şeydiler çocukken. büyüme hikayelerini dinleyemediler hiç, masalsız büyüdüler. ellerindeki kir ile, koca şehirlerin yüreğini temizlediler. hiçbir şarkıda onlardan bahsedilmedi, isimsiz geçip gittiler...

Ulvi Koçu

Cesaret

Bana uzakta olmanın tarifini yapabilir misin sevgili
Su asılmaz yolların, yüksek dağların...
Seyduna yı sürgüne gönderen Sahrud bakışlarını çizebilir misin

bir sürü vilayet düşün; araya girmek için sırada bekleyen
o köşebaşı, ağzı bozuk asfaltlar,
minyon tipli kadınların cirit attığı pazar yerleri
dilsiz mi dilsiz bekleşen elinde selpağıyla Bilal,
çoğu uzun yolculuklar geçiren hasta ve ihtiyar adamlar
hiç kesilmez düşüncelerle düşün, bir Van akşamında balıkçılar...

sabaha varırız olağan hesaplaşmalar dahilinde
gece yatmışmısın diye düşünürüm sesin soluğun çıkmadığında
bilirim içlenir, darılırsın serseri başıma
serseri ve akılsız...

cam kenarında ismi açıklanmamış çağrışımlar
dışarıda yağan kar
bizi şimdi hangi kuşak anlar?

Sımsıkı ellerin, sesin haylaz, bağırırsın gönlümün derinine
Yusuf'a el uzatırız kör kuyulardan
Yunus'u affeder yutan balık,
yakup'un yüreği diner
dipdiri gözlerin, bakarken göğsümün sızısına,
direnc gösterir hasta yanlarım,
kalkarım gömülü mezarımdan,
sorgu melekleri kovalar ben kaçarım
koçero'ya yardım, yataklık ederim...

başa kendi cümlelerinle bir düş anlat sevgili
dağları delen Ferhat'ı,
Mem u Zin'i
Memduh Selim'le ahusu Feraye'yi anlat
hiç düşünme "bu uzaklık ne biçim bir hikaye"
"tanrı sınar bu nasıl sevda diye"

AÇIKLAMALAR;

Şiirde adı geçen;

Bilal; Erzurum'da, okuldan arta kalan zamanlarında selpak satan ilköğretim öğrencisi.

Memduh Selim ve Feraye; Mehmed Uzun'un 'Yitik Bir Aşkın Gölgesinde' romanında
adları geçen biri Kürt aydını diğeri Çerkez kızı olan, birbirlerine kavuşamayan iki
sevdalı...

Ulvi Koçu

Çocuğun Büyüyüş Türküsü

uçurtma olup
uçarlar gökyüzünde
hiç korkmadan...

bir serçenin ölümüne
saatlerce ağlarlar...

umutlarla büyürler
hayaller biriktirirler
kimi doktor olmak ister
kimi öğretmen...
az haşarısı, kamyon şoförü...

ısrarla büyüyecekleri günü beklerler
bir de babalarının işten dönmesini.

yaşları iki elin parmağı kadar etmez
gülüşlerinin sayısı bitmez...

-2; türkü-

sonra hepsi büyüdü
teker teker vuruldular.
sağ kalanları
zindanlara attılar.

büyüdükçe yıkıldılar,
pusularda vuruldular.
oysa eskiden
bir sercenin ölümüne
saatlerce ağladılar...

Ulvi Koçu

Çocuğun Dilindeki Şarkı

sabahlardan kaçan eski bir şarkıyı
heybesine doldurur küçük çocuk
gözünde kan, aldanış...

şarkı direnmekti hayata
en yalnız anlarda sığınak
biliyordu çocuk,
dinlerdi annesinden; eski zamanlarda...

dokunaklı ve görünmez rüzgar
dağıtırken saçlarının tozunu
tutunmalarla geçirirdi;
ağlayışların yücesini...

şarkı, oyuncaktı; para ile alınmayan
şarkı, ninniydi; gecelere sığmayan
dağ başlarına tırmanmak,
ucuz oyunlara aldanmak,
fırtınayla yarışa dalmaktı...

karşılık beklemeyen şeyleri
severdi çocuk
yakılmış düşlerin, soluksuz yüzleri
binbir gece masalları,
kahinler, büyücüler, periler
şarkılarla gelir,
şarkılarla giderdi...

ne zaman kaybetse düşlerini
koşar adım giderdi;
uçurumlar şehrine...
bir kaç gözyaşıyla,
bitmeyen çığlıkla
haykırırdı şarkısını...
tek yaptığı buydu
nefesinde yatıştırıcı güçler,
dilinde yansımalar, buhranlar
ve sadece hüznün yağdırırdı yağmurlar...

varsın kaçsın sabahlardan,
dilden düşmeyen şarkı...
çocuk bilirdi hiç bıkmadan;
şarkı, arkadaştı; zamanla yitmeyen
şarkı, anneydi; sevgiyle büyüten
avaz avaz haykırmak,
umutlar kurmak,
sabaha koşmaktı...

şarkı, şafaktı...
firar etmiş bir kaçaktı...

Ulvi Koçu

Çocuk ve Anne

ıslak akşamların,
sessiz gecelerin vurgunuyum...
ard arda kırılır yüreğim,
bedenim bükülür...
anneciğim gel kurtar beni
kolumda iki polis
iki düşman...

papatyalarım susuz kaldı;
tutsak gecelerde
sonra sigara dumanı,
helanın kokusu
zehir, zıkkım yemekler...
oy anam gel kurtar beni
dört duvar oğluna düşman...

ayaklarımda ağır yük
ellerimde, ağlaşan kelepçe
saçlarım yol yorgunu, kir içinde
adliye salonu ruhuma işkence...

anneciğim bilirsin beni
düşlerimi, sırlarımı, oyuncaklarımı
tut ellerimi, sarıl ayaklarıma
hücrelere koydurtma bedenimi...

gazeteler saklıyor gerçekleri;
gerçek ve doğru olanları...
bir vakit anlaşılacak elbet,
iyinin bekçileri...
işte o gün
avucumda bir demet çiçekle
geleceğim kapına;
hakikatin müjdesini vermeye...

Ulvi Koçu

Çocukça

bir yaz günü,
babamın elinden tutup
son bir kez daha,
parka gidermiyim acaba?
yorulmayı unutmuş balıkların,
pervasızca suda yüzmesi gibi,
soluksuzca sallanırmıyım,
eskide olsa bir salıncakta...

bir yaz günü
son kez de olsa
uçurtmak isterdim,
avuçlayarak ipini
soğuk ve alaycı uçurtmamı!

Ulvi Koçu

Çocuklara Yakılmış Bir Ağıttır

seni her şeyden çok seviyorum çocuk, memleketimden bile. doğduğum yerlerden, çayırlarında koşuşturduğum yeşilliklerden... seni her şeyden çok seviyorum çocuk, vatanımdan bile. hiç bir dikenli tellere sarılan haritayı değişmem saçının bir teline. hiç bir bayrak, akarsuya dönüşen gözyaşın gibi dalgalanmaz yürek ülkemde.

ve sen çocuk, ılık çalmaya başladığın günden itibaren, sevginin kavgasını vereceksin kalbinden...

Ulvi Koçu

Çözüm

bir çözüm arıyorum
bize ve yalnızlığa dair
kıstırılmış hayaller çağında
umut selleriyle ittifaklar kuruyorum
bir çözüm evet
mutlaka vardır elbet
bize ve susuşumuza dair
kirlenmiş bir dünyada
hala tertemiz, hala pak duruyorsa güz sevdamız;
bir sır olarak gömülemeyiz
ama bir çözüm arıyorum
ayrılan yolları birleştirmek,
giden akarsulara dur demek için
eski elbiseleriyle kiralık gülücükler peydahlayan,
yırtık elbiseli çocuklar gibi...

şehre kar yağar dolu dolu
bırakmışım seni yüzüstü
bir başına korkarsın
bir başına çaresiz....
yitik düşler kovalar;
sargısız yaralarınla yağmur olup,
eylem alanlarına yağarsın..!

'imkansız' diyerek kaçma
otur cama en yakın koltuğun birine
dışarda oynayan çocukları izle
sonra onlara bakakalan sarı saçlı, mavi gözlü çocuğu...
o çocuk mutlaka simit satıyordur
ve simit susamlarında gizlidir gülümseyişi
o çocukta dem vur düşüncene
o çocukta ayağa kalk
haykır tüm köhne mesafelere
mesafeleri seslerle yıkmıştık bilirsin;
şiirle, türküyle...

biliyorum...
daha yitirmedim umudumu
bir çözüm arıyorum
bir çözüm, evet
mutlaka vardır elbet!

zemherinin ortasında
bir çığlık gibi bağırıyor;
beynimin üşüyen yanları
ama sen; yüreğimin çölü
ama sen...
bir sır olarak dinmemelisin
masal gibi bitmemelisin
doyurman gerek acıkan yanlarımı
doyurman gerek yirmili yaşımı
biliyorum bir çözüm

bir çözüm, evet
mutlaka vardır elbet..!

Ulvi Koçu

Dağ Masalı

"ben bir dağ masalıyım anne
-dağlı değil-
yüreğimin dibinde açan gece kuşlarına benzerim
yıldız dökülmez avuçlarıma
güneş doğmaz
yankı duyulmaz

ben bir dağ masalıyım anne
-dağlı değil-
saçımla sakalımı birleştiren
o görkemli köprüye
ödül biçer şehirliler
gövdem kiralık kuş sürüsü
bilinmeyen bir dil öyküsü

ben bir dağ masalıyım anne
-dağlı değil-"

Ulvi Koçu

Deli Kız: Dünya Kentlerinden Gelen Yabancı

Sabah;

Güneş doğar bozkırların üstüne. Yeni gelen günaydın sesiyle coşkulanır dağlar, nehirler... Düşler Kentinin merhamet dolu kırlarında ki başaklar, bozkırın türküsünü söyler. Kuşlar boyu boyunca; turnadan güvercine, serçeden kırlangıca, uçuşlara başlar Deli Kızın iki katlı evinin üstünde. Buğday kokusunun kuşatmasında doğar güneş, ağaçların şiirleriyle...

Deli Kızın gizemli gözleri açılır yeryüzünün mavi renginde. Düşler Kentinin sabahı, bir çocuğun masalıdır, her gece dilinden düşmeyen. Çağlayanların etrafında yeryüzü çocuklarının haykırıışları, gülünç çığlıkları duyulur. Kimi yüzünü yıkar, kimi suların serinliğinde yüzer dünyanın bütün dilleriyle...

Öğle;

O gün bir başka şarkıydı sanki. Uzak kayalıkların birinde onlarca turnanın çığlıklar içinde dönüp dolaştıkları görüldü. Ne Deli Kız, ne de yeryüzü çocukları buna bir anlam verememiştiler. Hepsi Deli Kızın kanatlarına tutunarak kayalıklara doğru uçuşa geçtiler. Biraz sonra hayretler içinde yerde yatmakta olan adamı gördüler. Oysa Düşler Kentindeki hiçbir canlıya benzemiyordu bu yabancı. Kanatları bile yoktu. Birden dehşete kapıldı yeryüzü çocukları. Deli Kıza sarıldılar sıkı sıkıya. Adam her şeyden habersiz yerde acı ile kıvrınmakta ve kendince bir şeyler mırıldanmaktaydı. "Çabuk ağaçlardan yapraklar toplayın" dedi Deli Kız. "Bu yabancı kan kaybediyor, çabuk olmazsak ölebilir." Hızla ormanın derinliklerine daldı yeryüzü çocukları. Turnalar, keklikler hatta karıncalar bile yere düşen yapraklardan topluyorlardı. Çok geçmeden yığınla yaprakla gelmişlerdi Deli Kızın yanına. Deli Kız; bir bilge... Masallardan taşan yiğit, şefkat dolu kız. Yabancıнын yarasını şefkatle sardı birer birer. Kucağına alarak en yakın kırlangıcın evine uçurdu. Kırlangıçların evleri hep tepelerde en yüksek yerlerde olur. Şifalı yapraklar gökyüzüne ne kadar yakın olursa, o kadar çabuk iyileştirir hastayı, yaralıyı. Bilirdi bunları Deli Kız; Düşler Kentinin sahibi, yeryüzü çocuklarının ve tüm canlıların koruyucusu...

Akşam;

Kırlangıcın sıcak yuvasında saatlerce uyumuştı yabancı. Hiç ses etmeden başucunda bekledi Deli Kız. Güneşin vedasıyla gözlerini açmıştı usulca, yaşadığından bile habersiz. O an şimşekler çakmıştı yabancıнын yüreğinde. Karşısında daha önce görmediği bir şekilde biri vardı; insan-peri karışım. Yüzünden ışıklar saçan, pembe kanatlı, buğday başağı saçlarıyla karşısında duran bu kız, cennet tanrıçalarını kışkandıracak güzellikteydi. "Nerdeyim ben?" diye söylendi. "Korkmayın. Düşler Kentinde güvendesiniz. Sizi yaralıyken bulduk, ölmek üzereydiniz. Ama şifalı yapraklar sayesinde tekrar eski sağlığınıza kavuşacaksınız" diye karşılık verdi Deli Kız.

Gece;

Ay'ın gülümsediği ve güneşten aldığı ışıkla doya doya övündüğü vakit... Vadinin tam orta yerinde koskoca ateşler yakılmış. Deli Kız, yeryüzü çocukları, kuşlar, böcekler, çiçekler hepside orada yabancıyı süzmekteler...

"Adım Büyük Serüvenci" diye söze başlar yabancı. "Dünya Kentlerinin sömürsüz ve kardeşçe yaşamasını isteyen, aç ve işsiz bırakılan tüm insanların savaşçılarıydık. Sizin kentiniz gibi dostça yaşamasını bilen, eşit kentler özlemi duyduk hep. Çünkü bizim

kentlerimizde eşitsizlik var. Birkaç insan zevk sefa içinde yaşarken, milyonlarca çoğunluk aç ve sefillik içinde her gün sessizce yitip gitmekte. Oysa biz bu köhne düzene isyan ettik. Ezilen halkımızdan yana olduk. Belki güçsüzdük ama korkmadık zulmün cellatlarından. Büyük Savaşı başlattık dağlarda. Üstelik bizimde dağlarımız var, sizinkiler gibi. Bizim dağlarımızda yüce ve görkemlidir.”

Gözlerinden üç adet yaş damladı yere. Deli Kızın yaptığı nar çiçeğinden bir yudum daha aldı ve devam etti: “ Gücümüz yetmedi ne yazık ki. Kimi arkadaşlarım vuruldu, kimi dağlarda kartallara yem oldu. Bende yaralı olarak buraya kadar gelmişim. Ama inanıyorum ki mutlaka yoksul çoğunluk, zengin azınlığın kölesi olmaktan vazgeçecek bir gün”

Deli Kız ve yeryüzü çocukları dikkatle dinlemişlerdi yabancıyı. İçinde özlem olan her şeyin gerçekleşmesi ancak büyük mücadelelerden geçer diye düşündüler. Çünkü Büyük Serüvencinin kentleri yangınlar içindeydi ve talan edilmişti...

“Burada bizimle kal. Günü geldiğinde tekrar dönersin geldiğin yerlere” dedi Deli Kız. Kimbilir masal ancak anlatıcısıyla hayat bulur. Ya da kader, yazanı ile gerçekleşir. Bu insan-peri karışımı kız, yüreğine değen rengarenk çiçekler gibiydi Büyük Serüvencinin. Kendi yaşadığı yerlerde hiçte böyle birisi yoktu. “Deli Kız, yazgısında var olan bir sihirdir beklide” dedi içinden. Ve hiç düşünmeden Düşler Kentinde kalmayı kabul etti...

O an uçuştı turnalar sevinçten. Yeryüzü çocukları, Büyük Serüvencinin gelişine şiirler okudular. Göğe yükselen ateşte oyunlar oynandı. Deli Kızın anlattığı masallar dinlendi. Artık Düşler Kentinin bir misafiri vardı ve yaralıydı...

Ulvi Koçu

Deli Kız: Gökyüzünden Düşen

-I-

Önce yemyeşil ağaçlar açar, sonra masmavi dereler akar. Işıl ışıl parlayan güneşin gülümsemesi duyulur kayalıkların ötesinde. Düşler Kentinin bir anlamı vardı kuşkusuz. O anlam düş kuran çocukların içinde taşıdığı umutta gizliydi. bazen yağmur eşlik ederdi o aydınlık sığağa, bazen toprağın kadim kokusu. Yeryüzü çocukları ağzını havaya diker, yağmurun suyunu içerlerdi. Zevkli, alaycı, haylaz bir oyundu belki de. Eğer içinde gülümsemeler varsa, iyilik varsa oynanan her oyun eşsizdir. Yeryüzü çocukları bunu Deli Kız dan öğrenmişlerdi. kendi içlerinde kurdukları düşler, hep Deli Kızın masallarıyla örtüşürdü. Bu bilgelikti. İnsanı iyiye götüren bir bilgelik... Yağmur yağıyordu Düşler Kentine. Yağmur gösterişliydi. Çocuksu ve fedakar. Yağmur şarkı söylüyordu, ılık çalıyordu. Yeryüzü çocukları öğrendikleri oyunları sergilerken, bir yandan da yağmurun suyunu içmeye çalışıyorlardı. Hepsinin saçları, üstü başı ıslanmıştı. fakat Dünya Kentlerinde ki çocuklar gibi korkmuyorlardı. Biliyorlardı çünkü, Deli Kız öğretmişti; 'Çocuklar üstlerini ıslatarak, kirleterek çocuk olurlar ancak'. Aldırışsız gülümsüyorlardı. Aniden hafifçe rüzgar belirdi. Gökyüzünden fısıldayışlar geldi. Hepsi meraklı gözlerle fısıldayışa doğru yöneldi. -O da ne! Üç tane rengarenk zarf göründü gökyüzünden düşmekte olan. Evet evet mavi, turuncu ve beyaz renkte üç kart; yağmurla beraber gökyüzünden savrulan... Yeryüzü çocukları şaşkındı. Anlamakta güçlük çekiyorlardı. Öylece bakakaldılar zarflara; üzerlerinde garip yazılar, anlaşılmasız resimler... Biraz korku, biraz şaşkınlık aptallaştırmıştı yüzlerini. İçlerinden biri zarfları alarak yanındakilerle beraber Deli Kızın yanına koştular...

-II-

Papatyalarla konuşmaktaydı Deli Kız. Papatyaları bir başka severdi. Yüzündeki gülümseme, o narin çiçekleri daha güçlü kılıyordu. Gözlerinin gizeminde, bakışlarının coşkusunda bir destan vardı Deli Kızın. O destanı yazabilmek ancak kahinlere yakışırdı. Hızlı adımlarla koşuşturan yeryüzü çocuklarını gördü. Neydi bunları böylesine telaşlı kılan şey. Çok geçmeden Deli Kızın etrafına üşüşüp ellerindeki üç zarfı gösterdiler ve bunun yağmurla beraber gökyüzünden düştüğünü söylediler. Deli Kız garip yazılara, anlaşılmasız resimlere baktı uzunca. Ve yeryüzü çocuklarından izin isteyerek, gün boyunca zarfları incelemeye koyuldu, evinin teras katında. Akşam güneş batarken, yeryüzü çocuklarının ve tüm Düşler Kenti sakinlerinin tepelikteki yassı kayalıklarda toplanmasını istedi. (Deli Kızın dilinin ucuna bir şeyler geliyordu fakat emin değildi)

-III-

Gün, değişen ve giden zamanın aynası gibidir. Önce soğuk bir esintiyle tatlı bir güneş gelir. Sona esinti gider, güneş tam bir egemen olur. Sıcacık olur her yer. Sular coşkuyla akar, çocuklar oynar. Kimse farkına varmaz bu hızlı akan sürecin. Gülümseyişler ve ağlayışların birlikte olduğu, sevinç ve hüznün kaynaştığı bir an olur dolu dolu. Sonra esintiler geri gelir, güneş paltosunu giyinir ve gitmeye hazırlanır. Yitirilen ve kaybedilen zaman askıya asılır ve öylece bekler. Esinti güneşe gitmesini söyler, güneşte çeker gider. İşte akşam böyle olur. Sessiz, hızlı ve aynı disiplinde...

-IV-

Tepeliğin yassı kayalıklar tarafında yeryüzü çocukları ve Düşler Kentinin tüm sakinleri merakla Deli Kızın ağzından çıkacak sözcükleri beklemekteydi. Gökyüzünden düşen o üç zarfın ne anlamı olabilirdi ki? Deli Kız mavi elbiseler eşliğinde, kısa kıvrırcık saçlarını sol eliyle düzelttikten sonra yassı kayaların en büyük ve yükseğine bağdaş kurarak

sıraladı cümlelerini;

'Sevgili Düşler Kenti sakinleri, gün boyu gökyüzünden düşen üç zarfın ne anlatmak istediğini inceledim. Biliniz ki bu üç zarf bize yollanan bir müjdedir, rehberdir. Bizi biz yapan ölümsüz değerlerin kendisidir. Her bir zarf aslında içimizde büyüttüklerimizi anlatıyor. Dünya Kentlerinde insanlar bu üç zarfın anlattıkları yüzünden mücadeleler veriyor, işkencelerden geçiriliyor, boyunlarına ip asılıp yada kurşunlarla öldürülüyor. Ama Düşler Kentimiz için bu üç zarf korkulacak bir şey değil, tam aksine masallarımıza renk katacak olan güzel bir haberdur...

'-Haydi anlat Deli Kız, merakta koyma bizi' der, ak renklere bürünmüş kırlangıç. Deli Kız kafasını sallar ve zarfların garip yazılarını, anlaşılmaz resimlerini açıklamaya başlar;

-V- Mavi Zarf: Sevda

'Güzel dostlarım, sevdanın rengi mavidir. Çünkü mavi, gökyüzünü temsil eder. Gökyüzü ulaşılmaz ve sonsuzdur. Sevda da öyle... Gezgini yola düşürür, dervişleri çöllere... Kar yağışında soğuk türküler söyler, yağmurlarda gözyaşı döker, rüzgarda savrulur, güneşte kavrulur gider. Mavi kart, sevdadır. Bir insana, bir ülkeye, bir davaya sevda... Belki görünmeyen ama hissedilen bir şeye, ya da görülüp hissedilmeyene. Sevda, kutsal dağlara çıkmaya benzer. Çünkü kutsal dağlara gitmek oldukça zordur, fedakarlık ister. Yollarda binlerce tuzak, sayısız engel vardır. Ama sevda; insanın, hayvanın hatta şu elimdeki papatyanın bile içine düşmüşse gözü başka bir şey görmez. Kutsal dağların zirvesine çıkmak acıları derinleştirse bile, sevda acıları unutturur, kül eder. Çöl sıcaklığında buz gibi su içtiğinizi anımsayıp düşlere dalarsanız bilirsiniz ki bedeninizin her yanını sarmıştır sevda. Sevda insanı güçlü kılar. Hemde yedi başlı devlere savaşmaya cesaret edecek kadar güçlü. Yolları dolambaçlı bir vadinin karmaşıklığı ne kadar dolu olsa bile, sevdasını cebine koyan, en dolambaçlı yolları bile düzletir öyle gider varacağı köylere. Eğer hayatı ve bu içinde yaşadığımız yerleri seviyorsak, sevdayı bilmemizden bu yüce erdem.

Gökyüzü bizi örten yorgandır
Fakat gökyüzü değil bizi ısıtan
nefesimize sığınan sevdadır,
yüreğimizi yaratan...."

-VI- Turuncu Zarf: Umut

"O büyük güneşe ve gecemizi aydınlatan turuncu ışıklara selam olsun kadim dostlarım! Turuncu ışıkların yüzümüze, gözümüze değdiği anlar olur. Sabah uyanışlarının sevincinde, içi dolu günaydınlarla karşılarız yeni günü. Hani birde gecenin renginden kaçan ışıklar vardır; yine iç turuncu renklerle dolu şehir ışıkları... Yastığımıza başımızı koyar, dalar gideriz o müthiş renge. Gözlerimiz kısık, düşüncemiz sonsuzluk olur. Evet, turuncu zarf; umuttur. Her birimizin içine daha doğarken konulmuş bir hediye. Çaresizliğimize, yenildiğimizde, yanıldığımızda hemen ortaya çıkar; okşar başımızı, siler gözyaşlarımızı. Umut; kardeştir, yoldaştır. Zifiri karanlıkta, sabaha olan inançtır. Hasrette ve özlemde kavuşmaya dair bitmeyen bir düş. Baskılara uğramış, hor görülmüş, en ağır cezalara çaptırılmış bir ideolojidir. Koşup oynarız Düşler Kentinin sokaklarında. Çiçekleri, meyveleri ekeriz. Sonra bitmek bilmeyen bekleyişlerle, ekilenlerin yetişmesini, boy vermesini dileriz. İşte umut böylesine güzeldir. Hiç durmadan, bıkmadan yarınlara düşler büyüttür, inanmaktır. İnandıkça dimdik olur bedenimiz. İnandıkça; her türlü acıda ve hüznünde yılmayız. En görkemli adımlarla aralarız özlemlerin kapısını. Umudun rengi turuncudur. Gecemizi aydınlatan, günümüzü başlatan turunculara selam olsun! "

-VII- Beyaz Zarf: Özgürlük

“Eski zamanlardan bu yana hiç değişmeyen renkler vardır. Her ne kadar kirletilmeye çalışılsa da o renk kendini bıkmadan, usanmadan yeniler; daha berrak daha benzersiz olur. O renk beyazdır sevgili dostlarım. Beyaz, özgürlüğün rengidir. Papatyaların büyümesinde, turnaların uçmasında, nehirlerin akmasında özgürlük vardır. Özgürlük gizemli bir şairdir. Şiirlerini birleştiren harflere minnet duyan bir şair. Zincirlerin, duvarların, yasakların kırıldığı, yıkıldığı yerleri düşünün isterseniz. İşte özgürlük bu zorbarların dağıtılmasıyla oluşur. Sevda ve umudun olabilmesi için ön koşuldur. Sesler hesap sormasa da yankılanır, türküler çocukça haykırır. Her bir özleme denilecek onlarca söz vardır, her bir hasretin karşındaysa güçlü güçlü kavuşmalar. Özgürlük okyanuslara benzer. Bağımsız şarkılarla, istediği gemiyi yüzdürür üzerinde. Ne güzeldir o an, ne güzeldir. Bir uçurtmayı anımsayın, gökyüzünün gösterişsiz boşluğunda başına buyruk gider durur. Pervasızdır, aylaktır fakat gururludur, baş eğmezdir. Hangi tutsaklık, hangi yasaklık kurtarabilmiş ki ömrümüzü. İyiden iyiye kendimizden göç etmişsek, tanımıyorsak elimizi, ayağımızı; bilmeliyiz ki özgürlüğü yitirmektendir hepsi. Unutmayın sevgili dostlarım. Bir beden taşımayız sadece, o bedeni ayakta tutan; görünmeyen, duyulmayan fakat bedenimizden daha güçlü yüreğimizdir. Yüreğimiz ancak özgür oldukça yürektir. Çiçekler büyüyorsa özgürlüğün işaretidir. Kuşlar uçuyorsa, insanlar dilediği yaşamı seçiyorsa özgürlüktür. Konuşmak, inanmak, bilmek, görmek; yaşamak kadar önemlidir. Bunu önemli yapan, içimizin dalgasına takılan özgürlüktür. Beyaz aydınlıktır aziz dostlarım. Beyaz renk ise hayatımıza yön veren, ömrümüze rehberlik eden bir başlangıçtır. Özgürlükte öyle...”

-VIII-

Deli Kız, hayatın kendisini anlatmıştı nefes nefese. Soluk almadan ve saatlerce. Gün dönümüne dek. Düşler Kenti sakinleri büyük heyecanla dinlemişti onun büyülü sesini. Şevda, umut ve özgürlük ne benzersiz ne büyük bir şeymiş diyerek birbirlerine baktılar. İçten içe gülümsediler. O üç zarf düşlerine değen bir pervane, rüzgar gülü olmuştu. Günlerce, haftalarca hatta aylarca o günü anımsadılar. Çocuklarına, yakınlarına, herkese ama herkese anlattılar. Deli Kızın dilinden dökülen sevdayı, umudu ve özgürlüğü harfi harfine yüreklerinde sakladılar; o minicik, duru ve mucize yüreklerinde...

Ulvi Koçu

Deli Kız: Sevginin Gücü‏

Gecenin soğuk vaktinde, yıldızlar saklanıyordu. Ay'ın önünden geçen karmaşık dumanlar, sessizliğin gri rengiydi. Düşler kentinin uyku dolu saatlerinde zaman; şarkılarla geçip giden bir bilgeydi...

Dengbej'in Rivayet Ettiği:

-1-

O geceyi nasıl anlatmalıyım, nerden başlamalıyım bilmiyorum aziz dinleyiciler. Her şeyin hep bizden yana ve güzel geçeceğini sanıyorduk. Çünkü Düşler Kenti, umut şiirleriyle dolup taştan dizelerin şehriydi. Yeryüzü çocuklarının biricik yuvası, tüm canlıların gülüşleriydi. Yalnızca masalların anlattığı; Deli kız ile Büyük Serüvencinin ölümsüz sevdalarının, dilden dile düşen renkleriydi. Sizde bilirsiniz ki, kötüye dair hiçbir şey bulunmazdı Düşler Kentinde. Ve iyiler dışında kimse giremezdi şehrimize. Ulaşılmaz ülkelerin çok uzağındaydık. Kaf Dağına komşu, Anka Kuşlarının bekçilik yaptığı bir şehirdik...

-2-

O gece çirkin ve acımasız bir dev girmişti Düşler Kentine. Dünya Kentlerinden çaldığı nefreti, Düşler Kentine de yaymayı düşlüyordu. Kafası bulutlara değecek kadar büyük ve çokta güçlüydü. Kükremeye başladı birden aslanlar gibi. Gecenin sesiyle uykuya bürünen kentin sakinleri dehşetle yerlerinden fırlamış, ilk kez korkuyu hissetmişlerdi...

Dengbej'in Duydukları:

-1-

O gece dev, Düşler Kentinde artık geldiği ülkeler ve şehirler gibi olmasını haykırdı. Ona göre tüm bu güzellikler yıkılmalı ve tüm canlılar yalnızca kendisi için çalışmalıydı. Şiir okumak yasaklanacak, türkü söylenmeyecekti. Çocuklar bir daha oyun oynamayacak ve dev e gece gündüz hizmet edeceklerdi. Deli Kız, bir daha masal anlatmayacak ve turnalar uçamayıp bir kafese kapatılacaktı. Esip gürlüyordu dev. İçinde kötülükten başka bir şey yoktu. Üstelik devin konustuğu dilden başkasını konuşan kim olursa olsun hemen oracıkta öldürülecekti...

-2-

Düşler Kenti sakinleri tüm bu olanları büyük bir korku ile anlamlandırmaya çalışıyorlardı. Oysa hep kardeşçe yaşamışlardı.sadece sevgiyi biliyorlardı. Bu devin istediği şeylerin hepsi Dünya Kentlerinin iğrençlikleri değil miydi? Hayır, böyle bir şey mümkün değildi. Dostluk, sevdade ve iyilik en büyük erdemdi. O erdemler çignenirse, ne anlamı olabilirdi yaşamın? "Eğer düşmanlık olacaksa, şiir, türkü ve masal yasaklanacaksa, sırf devin dilini bilmediğimiz için öleceksek, ve kendi dilimizi konuşamayacaksak nasıl onurlu canlılar olabilirdik ki? Üstelik acımasız dev ona hizmet etmemizi istiyor. Biz ki hep kendimize çalışır, kendimize efendilik ederiz. Bir başkası hangi cüretle alın terimizi satın alabilir. Evet bu dev bile olsa alın terimizi kimseye vermeyiz biz, hiç kimseye"

Düşler Kenti onurlu canlıların kentiydi. Hiçbir yere bağlanmayan özgürlüklerin kenti...

-3-

Devin görünüşüne aldırmaksızın Deli Kız ve Büyük Serüvenci en öne doğru atılırlar. Onlardan kat kat büyük olan devin ancak ayak parmağına ulaşabiliyordu boyları. El ele ve cesurdular. Kararlı, emin ve sevdalarına yakışır biçimde, kentlerini savunan savaşçı gibiydiler. Dev, onların bu yiğitliğine şaşırılmış hemde gülmüştü...

Dengbej'in Hayreti:

-1-

O iki sevdalı, o gece bir kez daha yüceldiler gökyüzüne karşı. El ele vermiş bir şekilde Düşler Kentini ve içindeki canlıları kurtarmaya ant içmişlerdi. Ama bunu başarabilecek güçleri yoktu. Karşılarında, kocaman, güçlü acımasız bir dev vardı. Nasıl yenebilirlerdi ki onu. Buna kimsenin, ama hiç kimsenin gücü yetmezdi.

-2-

Güzel dinleyiciler! Deli Kız ve Büyük Serüvenci, kimsenin bilmediği bir şey bulmuşlardı. O şey ne elle tutulabilir ne de gözle görülebilirdi. Fakat öyle bir şeydi ki, herkesten çok üstün ve çok güçlüydü. Şimdi bunun ne olduğunu merak ediyorsunuz biliyorum. Lafi uzatmadan söyleyeyim. Bu erdemli, ulaşılmaz ve büyük şey sevgiydi. Evet sevgi... Sevginin gücü... Doğada ki tüm canlıların aslında dillerinden düşürmediği ama tam anlamıyla farkına varamadıkları bir şeydi sevgi. Ve o iki sevdalı, tüm Düşler Kentini o acımasız dev'e karşı sevgi ile savunacaklardı; sevginin o büyülü gücünü dev'e anlatarak...

-3-

İsteklerinin yerine getirilmesini istiyordu dev. Fakat, sımsıkı sarılı elleri ile Deli Kız ve Büyük Serüvenci kendilerine kulak verilmesini dilediler devden. Dev, yine alaycı gülümsemesiyle buna izin verdi.

Dengbej'in Gördükleri:

-1-

Amansız bir geceydi aziz dinleyiciler. İşgale uğramış, korkuyu tatmıştık. Oysa o iki sevdalı, sevdalarının kudretiyle, sevginin gücünü anlattılar dev'e; "Ey Kaf Dağı eteklerinden kaçmış güzel dev. Sen sevgiyi duydun mu hiç? Sevgi, senin isteklerinden çok daha yüce bir şeydir. Tüm canlıların gülümsemesiyle doğar ve gün batımına dek sevinçlerle doludur. Biliyoruz ki hiç arkadaşın yok senin. Ve tüm dev dostlarında hiç yanında olmadılar. Çünkü sen sevgiyi bilmiyorsun. Eğer bilseydin, şimdi o dostlarınla şarkılar söylüyordun. Sevgi, canlıların hayata tutunması demektir. Hiçbir ayrım göstermeden dostluklar kurmaktır. Masallar ve şiirler okumaktır. Ey güzel dev! Sen ki alnı bulutlara değmiş bir devsin. Ama yalnızsın, hiçbir sevenin ve düşünenin yok. Hiç düşündün mü bunun nedenini? Eğer sevginin gücünü bilseydin, seninde bir sürü dostun, arkadaşın olurdu. Bir başkasını sömürerek, ona eziyet ederek çalıştırmak sevgiye gölge düşürür. Hele hele senin dilinden konuşmadığı için birini öldürürsen, tüm canlılar sana kin ile bakar. Ve güçsüz bir halinde hiç acımadan senden intikam alırlar. Bak bizim ellerimize; sıkı sıkıya kenetlenmişiz. Çünkü seviyoruz birbirimizi. Birbirimizi sevdikçe daha da güçlü oluyor yüreğimiz. Ne uzaklığa, ne özleme ne de zorluklara baş eğiyoruz. Sevgili dev, hiçbir şey için geç değil. Sevginin gücü bilersen eğer sende arzuladığın o mutluluğu ve arkadaşlarını yeniden kazanabilirsin"

-2-

Dev şaşkındı. Ne olup bittiğine bir anlam bulamadı. Deli Kız ve Büyük Serüvençinin sözleri ne kadar da güzeldi öyle. Hiç kimse onunla böyle konuşmamıştı oysa. Üstelik ona "ey güzel dev" demişlerdi. Dev, şaşkın olduğu kadar, utanmıştı da. Ama öğrenmişti sevginin gücünü. Her şeye değerdi bu. "Sevgi, canlıların hayata tutunmasıymış". Gözünden yaşlar aktı birden, ve ağladı sonra, özür diledi Düşler Kenti sakinlerinden. Deli Kız ve Büyük Serüvenciye teşekkür edip hayata tutunmaya doğru yol aldı. Bir süre geçmişti ki geldiği yola doğru gözden irak oldu...

-3-

Ve sevginin gücü böylesine ulaşılmazdı sabırlı güzel dinleyiciler. İçinde bulunulan durum ne olursa olsun sevgi daima her zorluğun üstesinden gelmiştir. Yeter ki içimizi kötüye dair düşmanlardan koruyalım. Koruyalım ki acımasız devlere karşı anlatabilecek, el değmemiş görkemli sevgilerimiz olsun...

“Masalın sonuna üç serçe konar
Üçünün yüreği de sevgiyle dolar
Anlatan atar, okuyan tutar
Bu masala da ancak çocuklar kanar”

Ulvi Koçu

Deli Kız: Zaman Nehrinin Yolcuları

I- Dengbej:

Zamanın akıp giden nehrini kimse durduramaz aziz dinleyiciler. O öyle bir nehirdir ki, çağlar ötesinden başlar yatağı, ve kıyamet günü toplanılacak mahşer meydanında son bulur ancak. Hiçbir şey, bu nehrin üstünde yüzen yolcuların akıbetini bilmez. Kimini azgın bir fırtına karşılaştırır, kimin buhran bulutlar, isimsiz tepelerin güleç melekleri, uzak haykırıışlar, ya da felaketler... Bilinen bir şey var ise eğer, bu anlatılmaz kader; beklide nehrin sihirli ama basit bir oyunu olur...

II- Düşler Kenti:

Evvel zamanların, kalbur samanların, develerin tellal, pirelerin berber olduğu bir kentim ben. Yemyeşil ovalarım, sayısız ağaçlarım, yüksek tepelerim vardır benim. Turnaların uçtuğu, yeryüzü çocuklarının ısıklar çaldığı, güvercinler ile serçelerin ölümsüz aşklarıyla doluyum. Bin bir canlının kardeşliğini, dostluğunu, sevgisini paylaşırım durmadan. Dünya Kentleri'ne benzemem asla. Ne savaşlar, ne düşmanlıklar, ne de gözyaşı olur sokaklarımda. Haylaz türküler ile, coşkulu şiirler okunur derelerimde, nehirlerimde. Sadece düş kuran insanların kentiyim; özlemeyi, sabrı ve sevdayı bilen insanların... Deli Kız ve Büyük Serüvencinin...

III- Dengbej:

Zamanın akıp giden nehrini, ancak zamanın gidişatı etkiler kadim dinleyiciler. Küçük bir çocuğun umutlarını ise dilsiz oyuncaklar söyler. İşte bu yüzdendir ki masalların pusulasını da dengbejler belirler. Yani benim gibi akıl fukaraları... Bu ve bundan sonraki masallarda sık sık karşılaşacağız sizinle. Sürekli anlatacağım size onların hikayesini: Deli Kız ve Büyük Serüvencinin... isimsiz tepelerin güleç melekleri aracılığı ile karşılaşan iki nehir yolcusunun... Şöyle ki, bir önceki masalımızdan, Büyük Serüvencinin, Dünya Kentlerinden kaçıp, Düşler Kentine sığındığını, ve Deli Kız tarafından yaralarının sarıldığını biliyoruz. İşte masalımız tamda burada başlıyor. Yani sözün başladığı yerde. Çünkü söz, kutsal bir tapınağın harekete geçmesidir, dağların dize gelmesi, okyanusların karaya taşmasıdır. Söz, insanoğlunun sığındığı en büyük kaledir; ve masalımızın kahramanları Deli Kız ile Büyük Serüvencinin güneşi dize getirecek, yıldızları fersiz bırakacak sevdalarının sesidir aynı zamanda. Bulutların gülümseyişinde, birbirlerine hediye ettikleri sözcükler, aynı zamanda yürek ülkelerine giden birer elçiydiler belkide. Evet güzel dinleyiciler, birer elçi. Hepimiz biliriz ki tarihin en bahtsız aynı zamanda en korkusuz, gözü pek kişileriydiler elçiler. Padişah fermanlarını, düşman ülke padişahına sunarken, sonlarını düşünmeden ayaklarına sür emri veren yiğitlerdi hepsi. Deli Kız ve Büyük Serüvencide akıbetlerinin hepsini göze almış, sözlerine sür emri vermiş birer elçiydiler kimbilir. Her sözcük düşlere açılan bir perdeydi. Ve kahramanlarımız, düşlerin büyülu bahçesine yağın iki damlalık yağmur olmanın coşkusuyla, düşünceler üretiyorlardı; içlerin sevda mevsimine...

IV- Deli Kız:

Biliyordum, çok uzaktı bana. Hiç bilmediğim bir ülkeden geliyordu ve yaralıydı. Önce sözcüklerini inledim; usul usul anlatıyordu. Her anlatışında yüreğim fırtınalar koparıyordu. Kıvırcıktı saçları ve rengini kestaneden çalmıştı. Gözlerinin yeşili, yaz aylarının çayırıları gibiydi. Kirli sakalları, geniş omuzları ve tedirgin gülüşlerle Dünya Kentlerinden sürülmüştü. Ellerini tuttum ansızın, sözcükleri gibi sıcacıktı elleri. Kocaman parmakları güvercindi. Benimdi. Benim Büyük Serüvencim... Otoriter sesiyle gönlümü saran, bakışlarıyla türkü çağırın Büyük Serüvenci...

V- Büyük Serüvenci:

Sürgün edilmenin yıkıntısını hatırlıyordum en son. Yağmalanıp yıkıldığımı. Ellerimde ve ayaklarımda ki yara izlerini. Önümde derin uçurumlar vardı sanki. Üşüyordum. Gecelerimin sabahı olmuyordu. Sonra aniden bir ışık belirdi. Evet bir ışık. Gılgamış'tan bu yana hasret kaldığım ışık. Buğday başağı, kıvrıkcık saçları vardı. Güleç yüzü, hafif çekik, gizemli ve ela gözleri, belirgin elmacık kemikleri, ince dudakları, ve beyaz teni ile kamaştırıcı güzelliği... Ellerimi tutuyordu. Elleri sıcacık ve küçüktü. İncecik bilekleri bir serçeydi. Sesi, Kaf Dağından gelen bülbüllerin ötüşmesi gibiydi. Utanışları vardı; utandığında al al oluyordu yanakları. Tutkuları, şehirlere sığmayan bir dağdı. Benimdi. Benim Deli Kızım... Sözcükleri ile yaralarımı saran, nefesiyle içimi ısıtan Deli Kız...

VI- Dengbej ve Sevda:

Zamanın akıp giden nehrini kimse durduramaz aziz dinleyiciler. Bir nehrin üstünde karşılaşan insanların kaderleri de, o zamanın içerisinde yer alan bir akıntıdan ibarettir. Nehir, kendini bilinmez okyanuslara doğru sürdükçe, zaman da bir gökkuşağı rengine bürünür ve sessizce izler üzerinde ki yolcularını. İşte sevda bu yolculukların birinde başlar. Tıpkı kahramanlarımız Deli Kız ve Büyük Serüvencinin karşılaşmaları gibi... Sevda, yüksek tepesi olmayan akarsuya benzer. Bilirsiniz, akış hızını yükseklik belirler. Düz bir yerde ya akarsu olmaz, ya da çok yavaş akar. İşte bu durumda sevda çıkar ortaya, kendi akmaktan yoksun suyunu iter ve onun hareket etmesini, ilerlemesini sağlar. Güç şeydir yüreğinde sevdayı taşımak. Evvela özlemeyi bileceksin, sonra koşulsuz sabredeceksin. Eğer özlemeyi ve sabretmeyi bir arada yürütemezsen, sevdadan da vazgeçmiş olursun. Vazgeçilen bir sevda ise hiç olmamıştır zaten. Ki şayet özlemeyi ve sabretmeyi başarırsan işte o zaman sevdaya giden her büyülmüş kapıyı açmışsın demektir. Mutlaka çektiğin zahmetlerin karşılığını alırsın. Bakarsın benim gibi akıl fakiri bir dengbej çıkar ve tutku dolu masallar anlatır. Bu şekilde ödüle kavuşur; özleyişlerin ve sabretmelerin...

Zamanın akıp giden nehrinde karşılaşmıştı Deli Kız ve Büyük Serüvenci. Onları, isimsiz tepelerin güleç yüzlü melekleri buluşturmuştu. Yüreklarine düşen Aşk ise kaderlerinin sunduğu bir nimetti. Ve buzulların en soğukunda tutuşmuştu...

Gökten üç elma düşsün artık. Biri ben akıl fukarası dengbeje, biri siz sabırlı ve aziz dinleyicilere, birini de ortadan ikiye bölüp kahramanlarımız Deli Kız ve Büyük Serüvenciye verelim ve masalımızı şimdilik burada bitirelim...

SÖZLÜK:

Dengbej; Kürt Dili ve kültüründe masal anlatıcısı, söz oyuncusuna verilen genel ad. Kimi anlatılarında araya melodiler koyup, türkü çağırırlar. Kimisinde kaval veya ısıklık anlattıkları masalı süslendirirler...

Ulvi Koçu

Deli Kızın Anlattığı

1

uzak dağlar seyrediyordu akan nehirleri, taşları, keklikleri. baharın gülüşleriyle sevinç yumağı haline gelmişti ağaçlar, tarlalar, tepelerin kırlangıç ve leylekleri...

düşler kenti... umutların, hayallerin, fırından yeni çıkmış ekmeklerin ve deli kız ile yeryüzü çocuklarının kenti. kavgası, yalanı, savaşı, gözyaşının olmadığı yer. yeşil ağaçlarla örtülü, mavi sularla coşkulu, çoğu insanın uyku öncesi, gözleri tavana çakılı hayalini kurduğu kent...

'suları berrak, ısıltılı bir türküdür;
çocuklara sunulmuş bir özgürlük...'

2

deli kız... zamane olmayan sözcüklerin diğer adı. buğday başağı saçlarıyla, gökkuşağı gülüşler sunardı; yeşil ovalara, akarsulara. güzelliği dillere destan, bir kaf dağı kaçağıydı; yer yüzü çocuklarına adanan. şarkılar söyleyen, şiirler okuyan, masallar anlatan deli kız... düşler kentinin sahibi. bakışlarıyla güvercin tutar, turnalara uçmayı öğretir...

bir öncesi, bir sonrası yoktu. Bozkırlardan gelmiş dedi birisi, kimisi Toroslardan, Mezopotamya'dan, Orta Asya'dan... nerden gelmişti düşler kentine, kim getirmişti? onu böylesine yeryüzü çocuklarına bağlayan, ucu bucağı olmayan sevgiyle tutunmasını hangi varlık açıklayabilirdi?

'derin vadilere ulaşan bir türküdür;
deli kızın anlattığı özgürlük...'

3

düşler kentinin yüksek bir tepesi... güneşin batmaya hazırlandığı, kızıl rebge büründüğü vakit... deli kız, tepeliğin üzerinde ki yassı kayaya bağdaş kurmuş, ön tarafında ise tepenin eteklerine oturan yeryüzünün çocukları... ve kuşlar, serçeler, kediler, papatyalar, boğa dikenleri... kısacası tüm canlılar onu dinlemeye gelmiş. deli kızın uçmayı öğrettiği turnalardan biri ise, onun sol omzuna konarak doğa melodileriyle ötüşlere koyulmuştu...

tepenin olduğu yerden, düşler kentinin her yanı görülür. coşkun akan dereler, çağılayanlar, ağaçların kardeşçesine oluşturduğu ormanlar, gökyüzünün mavi gülüşü, bulutların göz kırpması... en çok bu tepeyi severdi deli kız. ne zaman yeryüzünün çocuklarına, börtü böceklerine, kırmızı güllere bir şeyler anlatsa, hep burayı seçer ve tepedeki yassı kayaya bağdaş kurarak otururdu...

'güvercinlerin tutunduğu bir türküdür;
uçuşlarına savurduğu özgürlük...'

4

deli kızın tepelikte, güneşin kızıla büründüğü vakitte anlattığıdır;
'dinleyin düşler kentinin çocukları, hayvanları, bitkileri... burada hepiniz hiçbir özelliğinize, dilinize, dininize, gücünüze, kokunuza bakılmaksızın kardeşçesine

yaşıyorsunuz. düşler kentinde kural budur. ama size, hiçte alışık olmadığınız, bilmediğiniz dünya kentlerini anlatmak istiyorum. bu kentleri bilin ki; kardeşliğinizin, dostluğunuzun, barışınızın ne kadar vazgeçilmez olduğunu iyice anlamış olun'

bir yağmur bastırır aniden. şimşekler çaktıkça, sesini dahda yükseltir deli kız. sol omzundaki turna tepeliklerde uçuşa geçer. nehirlerin gülüşleri, serçelerin evinciyle birleşince koyulur yeniden sözcüklerin gizemine; yüzündeki yağmur tanelerini silerek; 'dünya kentleri buralara benzemez kadim dostlarım. ordaki çocuklar hep ağlıyorlar, horlanıyorlar. doğdukları yer yüzünden sınıflandırılıp, kendi dillerinde okula bile gidemiyorlar. kimisi köprü altlarında evsiz, barksız kalıyor. kimisi dilencilik, kimisi boyacılık yapıyor daha yaşına dahi bakmadan.

dünya kentleri acımasızdır güzel dostlarım. kim güçlüyse onun gibi düşünmek zorundasın. onun dilini kullanmalı, onun dinine inanmalısın. çocukluk başkadır oralarda; ya içi boş düşüncelerle kalkan olarak öne atarlar, ya da eline taş verip kullanırlar seni; kendileri atmaya korktukları halde... çoğusunun elbisesi yoktur, kendilerine ait odası, sıcak gülüşü... dayak korkusuyla, dışlanma düşünceleriyle büyürler. bilmezler kardeşliği, bilmezler paylaşmayı; çünkü nefretle aşılarmıştr kanları. düşmanlıkla beslenen ellerine silahlar verilmiştir. yazık ki onlara meyvenin tadını bilmezler, temiz kıyafetler, oyunlar, oyuncaklar, sınıksız kurulmuş arkadaşlıklar... işte dünya kentleri böyledir sevgili dostlarım; sahte ışıklar ve sahte renklerle dolu... orda hayvanlar öldürölür, işkence ederler; tıpkı çocuklara ettikleri gibi. büyümemiş bitkileri ezerler, ağaçları kesip yüksek binalar yaparlar. fabrika dumanlarıyla nice çocuk, nice hayvan, bitki nice ağaç katledilmiştir. fakir insanları gece gündüz çalıştırır zengin adamlar. servetlerine servet katarlar böylelikle. ne insanın, ne serçenin ne de karanfillerin anlamı vardır. sevgilerin çürüdüğü, kardeşliğin yaralandığı, barışınsa öldüğü yerdir dünya kentleri. her bir köşesi eşitsizlik kokar, sularından kan damlar...'

deli kızın sözleriyle, yeryüzü çocukları korku ve dehşet içinde birbirlerine sarılmışlardı. diğer hayvan ve bitkilerde öyle... böyle bir yerin olabileceğine inanmıyorlardı. nasıl olabilirdi ki hem. bunca güzel şey varken; denizler, okyanıslar, sevgiler... neden dünya kentleri bu kadar zalim ve acımasızdı? nedendi bu ayrımlar, bu gözyaşları, savaşlar... nedendi?

hepsi koşarak boynuna sarıldılar deli kızın. deli kız; ablaydı, anneydi, sevgiliydi... deli kız yeryüzü çocuklarına, hayvan ve bitkileribe sunulmuş bir hayattı. 'bizi düşler kentinden çıkarm' diye haykırdı hepsi, çığlıklarının sınırlarını yırtarak. yağmur dinmişti, kızıl güneş evine gitmişti. o gece dua etti düşler kentinin her canlısı; deli kıza ve kardeşliklerine; dünya kentlerinin çocuklarına ağıtlar yakarak...

'yarınlara adanan dünyalı bir türküdür;
çocukların özlem duyduğu özgürlük...'

Ulvi Koçu

Deli Kızın Uyanışı

- I -

yıldızsız gece... bulutlar sessiz adımlarla teftişe çıkar bir şehri. umarsız sis... uzak sesler... birer birer sönen evlerin ışıkları... gün boyu çığlıklarla, bağrışlarla çalkalanan şehir yalnızlığa çekilir. bir kez daha kendisiyle hesaplaşır. şimdi durgun bir nehir gibi akıbetini beklemeye koyulur...

yıldızsız gece... turuncu sokak lambaları cirit atar kaldırımlar üzerinde. bu karanlık, bu kör olası zifirilik, her gün, hiç yorulmadan nasılda gelir öyle, nasılda örter koskoca bir kenti...

yıldızsız gece... evlerin, hatta odaların biri..yatağında yatmakta bir kız çocuğu. kuruğu düşlerle oyunlar oynamakta. gözleri yorgunluğun aynası. saçları başaklar gibi iç içe. kimdi? hangi masaldan gelmişti? yolunu şaşırın bir şairin son umudumuydu?

yıldızsız gece... düşlerine dalmış bir kız çocuğu; şapkalı kuşlar uçuşur etrafında. kırların içinde delice koşar;

'koş deli kız, koş
kendin gibi delice koş! '

tüm bunlara şaşırır şehir. gecenin bu sattinde tüm insanlar uykularına dalmışken, bu kızın koşması niye? sokak lambaları gülümser iyiden iyiye..

- II -

kendine apayrı bir kent yaratır deli kız. özgürce koşup; ısıklar çaldığı düşler kenti. neler yapmaz ki orda, neler yapmaz ki. ellerinden tutar tüm çocukların (dili, dini ve rengi farklı binlerce çocuk) . hepsinin elini tutacak kadar eli vardır. hepsine yetecek kadar gülüşü... dereler geçerler, tepelerde sekerler. silah yoktu düşler kentinde; ağlamak, ümitsizlenmek yasaktı. ne savaşlar, ne kan, ne de yangınlar vardı. küçük çocukların yönetiminde; oyuncaklar, çiçekler ve ırmaklarla çevriliydi her yanı. deli kızın şapkalı kuşları uçuşurdu sokaklarında. güneşle dost idiler, yağmurlarla kardeş...

ordaki çocukların ablasıydı deli kız; annesi, babası, abisi... türlü türlü masallar anlatır, yeni yeni oyunlar oynarlardı. sabahları karanfil kokardı her yer, geceleyin gül kokuları... uyanmasıda, uyumasıda bambaşka bir güzellikti sanki. yeşil çimenlerin büyüüne uzanırlardı, toprağın kokusuyla iştahları doyardı... benzemezdi hiç bir yere, hiç bir yer böyle olmazdı...

- III -

yıldızsız gecenin ardından gelen sabah... ve annesi uyandırır:

'uyan deli kızım, uyan
şimdilik şarkılar söyle kendine
gece yine gidersin, düşlerinin can kentine'

Ulvi Koçu

Dervif ve K      Kız

nemrut saçlı geceden
kurt ve kuş sesleriyle
yıldız dolu hecelerle
dinlemekteydi k      kız
hiç duymadığı masalları
dervif anlatırdı durmadan
k      kızın y re i
k      kızın gözleriyle
ka ı ıdı nemrut gece
ka ı ırdı sonlu duygular
dervif ve k      kız
kucaklaştılar son kez
son masaldı anlatılan
son t rk yd  duyulan
tuttu kolundan k      kızın
      bir mahluk
gittiler acı bir kıyamet gibi
yok olmuş bir güzellik gibi

Ulvi Koçu

Dilsiz Çocuk, Dilsiz Yalnızlık

önce çocuktum
bir köy sabahında
önce yalnız ve mağrur
babam,
haritalarda dahi
bulamadığım ülkelere
çalışmaya giderdi
mektuplarına
iliştirdiği resimleriyle
tanırdım O'nu
birde yolladığı
oyuncaklarla
tanışmak mühim
değildi
varlığına dair
hikayeler yeterliydi
ara ara gelirdide
garipserdim anamın
koynuna girdiğinde
önce ağlardım, sonra
'babam' derlerdi,
susardım
içten içe sevinir,
don kışot'a yardıma
koşardım
sonra giderdi babam,
yitip giderdim bende
bir köy sabahında...

önce çocuktum;
annemin kucağında
düşlere daldığım
önce çelimsiz,
sıska ve cılız bir şarkı
ne bir oyuncağımı
sakladım hayattan
ne de düşlerimi
sırayla ödünç verdim
hepsini
sırayla dağıttım
çocuklara
masallar söyledim,
ninniler dinledim
fakat geri gelmedi
hiçbir oyuncağım
geri dönmedi hiçbir
düşüm
ağladım, günlerce
ağladım,
anamın avuntularıyla,
dipsiz kuyulara
saklandım...

önce çocuktum bir
köy sabahında
kahvaltı ertesinde
yumurta kokan
ağzımla söylediğim
tek şiir annemeydi
nerden baksan
karmaşıktı
sözcüklerim
hiçbir dil kurumuna
ait değildi
bir annem anlardı
sanki
birde başımızdan
eksik olmayan garip
serçe kuşu
koşsam, uçsam,
yakalasam gökteki
tüm kuşları
tüm kuşlara anlatsam
çocuk düşlerimi
tüm kuşlar anlatsa
düşlerini
olmadı,
hiçbir kuş gelmedi
yanıma
ağlarken de gelmedi,
susarken de gelmedi
küstüm, dünyanın
tüm kuşlarına
kendi çocuk
şarkılarına sığındım
ve hep ağladım,
gecelerce ağladım
günlerce ağladım...

önce çocuktum bir
köy sabahında
ağlamalarımı hiç
söylemedim anneme
uzaktaki babama da,
gelmek bilmeyen
kuşlara da,
hiç kimse bilmedi,
hiç kimse duymadı
köy sabahlarında,
nehirlerin akışında
kaybolup gitti
gözyaşlarım...

büyüdüm...

Ulvi Koçu

Direnif

ürkek adımlarla,
ifkenceye yürüyen bir halk
koynunda acılarıyla
zafer ısıkları çalar...

oysa kimi umutlar;
en acılı hücrelerde,
küflü ekmekte,
lağım kokusunda
ve elektrik zulmünde bile
dimdik ayakta...
gökyüzü gibi özgür,
masallar kadar saf,
yiğit yoldaş olur,
celladın yumruğunda...

her gecenin derin sızında
duvar dibi bağışları,
öksürük sesleri yankılanır...
susar, tüm iyi niyetler
yokoluşa giderken yaralı yüzler;
cellat sinsice gülümser...

dilde dolanan bin küfür,
törlü eziyetler, bağışlar
hangisi korkutur cesur savaşçıyı
kaçını korkutur ifkenceciler...

zindan umudun törpüsü...
yaralandıkça beden,
soyuldukça deri,
kemikler kırıldıkça,
direnif; vefakar sevgili,
merhametli ana...

şimdi kim söyleyebilir yenilgiyi, kim?
kurulsada yeni dört duvarlar
yeni vahşetler,
soykırımlar...

varolsun türküler direnmenin doruğunda
özgürlük günleri yakındadır!

Ulvi Koçu

Dirilen İdeoloji

duvarlara yapıştırılan bildirileri,
kivırıp gemi yapıyorum;
deniz aşırı ülkelere yollamak için.
sonra haberler geliyor,
-yoksul halklar başkaldırdı,
sosyalizm dirildi...

Ulvi Koçu

Diyarbakır Umudu

sancısı yüreğimin, ilk bakışları
kana kana duyulan hasret
güvercin uçuşları...

Diyarbakır,
gönlümün Amed'i
haykırır sokakların direniş diye
ellerinde sopa, ellerinde taş,
ellerinde bayrak; koşar çocuklar...

burçlarının üstünde cesur sloganlar
onurlu tablolar...
her köşebaşın, o eski tarih
o amansız isyan günleri...

zindanlarında var senin;
yıkamızı bekleyen, utançlar abidesi
nice sesler yankılanmıştı, darbe şafağında
nice savunma sözcükler,
işkencelerle yılmayan yiğitler...

Diyarbakır,
ey acılı şehir,
bir gün mızıka sesleriyle kuşatacağız seni
marşlarla yüüyeyeceğiz sokaklarında
cesur anneler el sallayacak balkonlardan
onların sevinciyle, özgürlük bildirisi okuyacağız;
meydanda toplanan kahraman halka...

sende bekle Diyarbakır, sende
umut; yarın doğacak günde...

Ulvi Koçu

Doğu

uzak sözcükler anlatır ancak
uzak, çok uzak yerleri
kışların sert ve soğuk geçtiğı
kar yağışıyla yolların kapandığı
çocukların ancak baharda okula gidebildiğı
eksik sevinçler ortasıydı...

sobanın alevinde, tezeğın gücünde
anarşist zemheriler vardı;
sofranın en ucunda
haritada isimleri geçerdi
'bizim' dediğimiz yerlerdi
dilleri değışik,
yaşamları gerçekten bozma bir yerleşikti...

akşamları çay içerler;
sıcak tandır ekmeğıyle beraber.
tipi sesleriyle uyurlar geceleri
sabahın ilk ışığı, bir başka kıştı sanki
sönen sobaya küfürler, günaydın demekti
hele dışardan tezek getirmek
legalleşmiş bir işkence...

sınırlarımız dahilindeydiler
doğumuzda kalmıştılar
belki de en büyük talihsizlikleri
en büyük suçları buydu
birden fazla dil konuşmakla beraber
konuştukları yüzünden en çok acıyı,
yine onlar çekmiştiler...
İstanbul türkçesinden uzak bir türkçeyle,
gizlenmiş Kürt alfabesini birleştirmişlerdi;
işsiz, güçsüz kaldıkları sıralar...

her çocuğun düşleri başka
hiç fırsat verilmemişti aşka
ayıptı bunlar,
öyle öğrenmişlerdi çünkü...

kış, aylarca sürerdi
tüm zahmeti gelin kısmı çekerdi
adamlar, cigara sarar
yolların açılmasını beklerdi...

oysa düşünmezdi kimisi
okul özlemiyle yanan çocuklarını
ama kıştı, uzunca sürerdi
hiçbir büyük, hiçbir önemli şahsiyet
bilmezdi hiçbirini...

en büyük talihsizlikleri,
en büyük suçlarıydı,

doğusunda olmak bir ülkenin;
tüm umutlardan dışlanarak...

Ulvi Koçu

Don Kişot Üçlemesi-1

Yorgunum Don Kişot, yorgunum
Serüvenlerinden daha yorgun
Çıplak ayaklı çocuklar
Feryat içinde analar gibi...

Yorgunum Don Kişot yorgunum
Ne yel değirmeniyle savaştım
Ne şövalye olabildim
Yasak şarkılarla
İşgal duvarlarda yankılandım
Sabahı kaçırın gözlerle
Daha çocukken yaralandım

Yorgunum Don Kişot, yorgunum
Halimi anlayabilir misin sen
Benzemem öykülerine
Anlatılmam dilden dile
Gecenin seherinde
Günlerin ertesinde
Koşuşurum dere tepe...
İki dilim ekmek,
bir baş soğan
sahipsiz aşım la,
aşsız tasım la
sisli bir dağ başında
vurulurum yine kendi masalım da...

Ulvi Koçu

Don Kişot Üçlemesi-2

Aklın varsa kaç,
Don Kişot!
şovalyeliğın sökmez bize
Ne halk kahramanı olabilirsin sen
Ne cesur bir yürek...
çelimsiz atın,
akılsız başın,
Direnmeyecekse soysuza;
Ne işe yarar köhne kalkanın...

Aklın varsa durma,
Don Kişot!
Terk et masalımızı
Yumruk yumruğa
Dövüşmeyeceksen,
Ün peşinde kıvranacaksan,
Defol düşlerimizden;
Bizimle savaşmayacaksan...

Kılıcımız olmadı hiç,
Demirden yeğimiz,
şovalye elbisemiz
Kadim Sanço Panço'muz...
Aç gözünü Don Kişot
Aç gözünü
Yel değirmenleri, zehir sağıyor
Fabrikalar yağmalanıyor
Köyler boşaltılıyor
Çevir Rosinante'nin başını
Katıl yoksulların safına
Adım adım yürüyoruz
Düşlerin, Kaf Dağına...

Ulvi Koçu

Dünya'ya

kırılgan kağıtların üstüne yazılar yazmak
bir ülkeye özgürlük istemek gibi birşey
yaşamının hürlere verildiği dünyada
köleler sırtlıyor kaldırımları...

deniz maviydi,
göklerde aynı
ama milyonlarca insan,
yine yoksul,
yine aç...

annelerin evlat özlemleriyle yandığı,
durmadan ölüm haberleriyle çalkalanan sokaklar;
şimdi gidenlerin ardından ağıtlar yakıyor...

kayboluyor dünyanın dengeleri
savaşlar bitmiyor
ve dağlar hala işgal altında
hala silah sesleri...

Ulvi Koçu

Düşler Saati

bir resmini çizseydim
üzgün halini değil.
coşkuyla uyanışını
kuşlara yem verişini...

her sabah uyandığımda
birikir sana dair düşler
ne hayat kalır
ne evler, şehirler...

sevincini görseydim
bulut olup yükseldiğini
en olmadık bahçelerden,
kaçırdığın çiçekleri...

sanki yepyeni bir ömürdür
sabaha karşı ilk ışıklar
gülümsemeler asılıdır duvara
bir de rüyadaki masallar...

bir ülke yapsam senden
göklerde dalgalansa bayrağın
herkes eşit olsa
herkes umuda yürüse
benide alırmısın ülkeneye
zindanlar yıkılmış vaziyette...

Ulvi Koçu

Düşünceler

Düşündükçe vazgeçiyorum yaşamaktan. Düşündükçe çaresiz bir adam oluyorum. "düşünme" diyeceksin, "düşününce bir şey değişmez. Hayatı akışına bırak..." olmuyor. Kafamı düşünmeye şartlamışım bir kere. Ağır ağır derinliklerine iniyorum konunun, sonra bir bakmışım ki uçsuz bucaksız bir boşluk. Köşe kapmaca oynarım kör kuyularla. "çıkarmı beni, çıkarın yukarıya, boğuluyorum. Yine ölmek istemiyorum daha önceki düşünceler gibi..."

Bilmezsiniz belki, ben daha önce birkaç kez ölmüştüm. Kimisinde vurularak, kimisinde darağaçlarında. Ve öyle acılar çekmişim ki bir daha ölmeyi göze alamıyorum. Yoğrulmak gibi bir şey sanki; kekliklerin, serçelerin, güvercinlerin sesleriyle gömülmek. Sonra bir çocuk çılgılığı olup, en baştan tanımak hayatı. Ve aynı zimbirtılar, aynı baştan savmalar...

Böyle olmasa, bu denli düşüncelerle savaşıp durmazdım. Yalnızca anneme uslu çocuk kalmazdım. Kimisinde korkusuz kalabileceğimi düşünüyordum kuyuların en derininde. Yeter ki kafamı kaldırdığımda görebileceğim bir gökyüzü olsun. Birde geceleri gülümseyen ay. Hani çocukken ay, dede olur ya, büyüyünce ise bir abi edasıyla bakar durur sarhoş yüreğime. Ay'a en çok abilik yakışır bence...

Düşündükçe dalıyorum تنها caddelere. Düşündükçe ağaçlardan yakılası ormanlar yapıyorum. Kimsesiz değilse zihnim, sorgusuz kaçırıyorum hafızamın dolu görünen yanlarını. Beklediğim, umut ettiğim çoğu şeyi, defalarca bulup yitirmenin yükünü çekiyorum...

"Düşünme" diyorsun, "düşünmekle bir şey olmaz. Hayat olacağına varır." Yapamıyorum, daha önce hiç vazgeçmedim düşünmekten. Vazgeçmeyi de bilmem ben. Oysa bilirim vazgeçilmenin ne olduğunu. Marifetmiş gibi de söylemekten çekinmem. İlginçtir bir gün bende herhangi bir şeyden vazgeçerim umuduyla avuturum kendimi. Avunmalarım çocuk oyuncağı, bir gün kırılma tehlikesiyle dolu... Düşünceler ise, boynumda taşıdığım potansiyel suç...

Ulvi Koçu

Düşünden Vurulan Çocuk

"Küçükken babam saçlarımızı kestirmek için Kars'a götürürdü. O zaman Kars'ın o yolları, caddeleri, evleri ne kadar da büyük gelirdi bana. Şaşkınlıkla; geçen arabalara, marketlere, asfalta bakardım. Küçükken, Kars dönüşü büyük bir çocuktum köyde. Etrafıma üşüşürdü arkadaşlarım. Bir plastik top alırdık her seferinde. Her seferinde ilk oynayışımızda patlardı, kafama külah yapardım. Kars'tan misafirler gelirdi bazen, misafir çocukları küçümserdi bizi. Aldırmazdık hiç, en çok bilye bizdeydi çünkü, dondurma yemesekte, kaydıraklara binmesekte olurdu. Küçükken ara ara görürdüm babamı. 'Nereye giderdi bu adam' derdim. Bizim için gitmek zorunda olduğunu büyüdükçe öğrendim. Yine de babam, saçlarımızı kestirmek için Kars'a götürürdü bizi. O vakit kocaman gördüğüm evler, caddeler, asfaltlar, yollar şimdi düşlerimde küçüldükçe küçüldüler. Yitip gittiler. Sonra biz gittik, hep gittik, hiç dönmedik..."

Ulvi Koçu

Eldesiz Yalnızlık

"eldesiz yalnızlığa
koşar adım gidiyordu adam
cebinde ihanet kalıntısı
vuslat haritası
bir yol şarkısı
hesapsız, pusulasız
mektupsuz, pulsuz
yarışını terk etmiş kısırak gibi
görünmez yolun dibi
adam koşar yalınayak
tüm düşlerini arayarak
diken üstü yollar
hançerli tuzaklar
adamin aykalcısını bağlar...

yolculuk yalnızlık üzerine
sahipsiz sabahn seherine
yufka yürek, sersem yürek
akılsız yürek
şimdi daha diptesin
şimdi daha derine...

açıklamasız bir resim
insansız merasim
kim diyebilir, kim
"-esir düştü sesim"
il kurtar
diş kurtar
yol, ihanet kitaphanesi
gittikçe sarsar
gittikçe yakar...

adam koşar adım
varır eldesiz yalnızlığa
aydınlık teslim olur
hain karanlığa
şimdi nerdesin sen
şimdi sen, dağ kaçağı
köylerin mahzun ahmağı
sesim esirdir
kurtarın yankılar
ezgiler körkütük
notalar kayıp

yalnızlık şarkı demiştin
hepsi geçer demiştin
eldesiz yalnızlık
diner demiştin
geçip gitmiştin
yitip bitmiştin

bitmişim..."

Ulvi Koçu

Eski Ev

ikinci katındaydı mahallelerin birinde
bir oda, bir de salonu vardı
o bir salon; otuma odası
aynı zamanda yatak odamızdı kardeşimle...

iki çekyatı vardı o odanın
kardeşimle ben,
baş ayak yatardık kışları
misafir gelince sığmazdı
zor olurdu anama,
üzülürdük...

'bir evimiz olmalıydı
kira vermediğimiz bir ev
odaları olan'

ben balkonda,
mandallarla maç yaptırırdım
olgun izlerdi heyecanla
umutlar o zaman hünerdi...

ikinci kattaydı mahallenin birinde
ev sahibi ismail abi
mert adam
hani konuşunca insan,
susarsınyla her an
bu da öyleydi o zaman...

annem kıyardı paranın sesini
dua ederdi hep
babam, gündüzlerin hakimi
pazarlara sığmaz,
akşamlara taşardı...

orta okuldaydım o yıllar
her türküde içim sızlar
ne zaman o evi görsem
yüreğim, fikrimi dağlar...

Ulvi Koçu

Figan

"benim sana ağıtlarımdan başka verecek neyim kaldı ki Sevgili! kör bir isyanın arifesinde, kanla bulanmış boynumu sunuyorum huzuruna. susuz bir Anadolu köyünde, etrafımda koşuşan soluk renkli, yırtık elbiseli çocuklar üzerine and içerim ki,yalnızlığına şikayet eden ben değilim. kimsesiz bırakılmış evlerin garip hüznüyle aralıyorum hayalimde ağlaşan ıssız yüzünü. sol cebimde yaralanmış bir delik, sağ cebimde yetim bir el. ey şafak vaktimin ürkek alacası, her yanımda rihtere meydan okuyan bir deprem, nehirden taşan sel...

hangi dağa anlatsam, 'git' diyor 'ona anlat derdini'
benim sana verecek yalnızca ağıtlarım var sevgili! ' "

Ulvi Koçu

Filistinli Bir Çocuğun Son Anları

habersiz düşlerle,
uyurum gecelerin birinde
soğuk havaya,
sıcak gülüşlerle selama durarım
'hey' dersin
'hey küçük, kalkmalısın
bombamıza maket olmalısın...'

oysa uyumam gerekti
uyuyup büyüyecektim
bir okula gidecektim
uyumam gerekti
onlarca düş vardı beni bekleyen
her sabah sevinç çığlıklarıyla
düşlerimi anlatacaktım...

bir ses vurdu tek göz odama
geceyi delen bir aydınlık
şimdi niye sustu bu karanlık?
bu eşyalar, bu yatağım
bu çığlıklar neden havadaydı?

annemdi, evet annem
yanıyordu belli belirsiz
yüzü böyle olmamalıydı annelerin
anneler güzeldir,
anneler yiğit
anneler niye yanıyordu?

dışarda bağrışlar yüzlercesine
kargaşa dolu yalnızlıklar
tanrım, daha önce böylemiydi bu mabed?
hani kitaplar yazar ya kıyamet
bu zulümde işte böyle bir felaket...

evler yanıyor turuncu renkte
sokaklarda feryat sesleri
babam bir yerde uzanmış
yatıyor belli belirsiz
'kalk' diyorum
'kalk baba, bana iyiye dair bir dünya ver'
kalkmıyor babam
ve abim...
ve ablam...
annem gibi onlarda giymişti yanık renklerini
oysa uyuyacaktım birazdan
masallar diyarında,
koca kentler kuracaktık;
pembe düşlü arkadaşlarla...
elimizdeki kalemlerle,
Filistin ülkesinin haritasını yapacaktık...

sokak lambasının değil,
bombaların aydınlattığı yaralı sokağıma
bir kaç adam gelmişti;
arabalarında mavi ışıklar yanan.
beraberinde gözü yaşlı bir kalabalık...

beyaz önlüklü bedenler,
telaşlı bakışlarla alıp götürdüler;
evimize dair ne varsa
hiçbiri de yakışmadı
dört elin taşıdığı acımsar sedyeye
oysa daha çocuktum
iklimlerle tanışacaktım
yaz saatine ayarlayacaktım
Arafat resimli oyuncak saatimi...

oysa daha çocuktum
her uyuduğumda
hep uyanacağımı sanmıştım!

Ulvi Koçu

Fotoğraf

sekiz kişilik yurt koğuşunun
dışarı bakan ranzasında
-yani bana yatak olan ranzada-
pamuk gibi yağan karın,
bembeyaz rengiyle uyandım...
solgun yüzlü, benzi sararmış yaprakların,
boyunu bükük ve sessizce göçünü izledim;
Farid Farjad'ın sihirli keman sesleriyle...

sen, Güler Zere, sen...
bu sabah boyalı bir gazetenin,
iç sayfalarından girmiştin odama
içimi ürperten, gözlerimi kamaştıran,
çok geride kalmış çocukluğumun acımsaması,
yoksulluğu gibi...
nasıl anlatsam; bir serçenin,
açık pencereden içeri girmesi gibi...

sen, Güler Zere, sen...
karşımdasın işte
bir hastahanenin ölüm meleği olduğu,
kanserin cellatlığında,
bir polis eşliğinde...
yağmalanmış bir çocuğun,
elinde avucunda ne kaldıysa;
şimdi seni anlatıyor tüm kırık fotoğraflar...

yanımdasın işte...
yatağımın baş köşesinde
asma suratını ne olur
kapılıp gitme sessizliğin sesine
kaldır başını, gül o zeytin gözlerinle
gül, Güler Zere, gül...

bir fotoğrafın acı veren renkleri karşımda:
hasta yatağındasın
dizlerini göğsüne doğru çekmişsin
başın dizlerinin arasında
ellerin ayak bileklerinden hafif yukarıda...
biliyorum, mağdur zamanların, mağdur savaşçısı olmak
ne garip şeymiş öyle
ne garip Güler Zere...
haydi şimdi sen söyle;

'evet biliyorum o fotoğrafı
bir gazeteci çekmişti
acıyarak bakmıştı üstelik
aldırmadım hiç,
aldırmayı unuttum bile...'

yanımdasın işte...
beraber izliyoruz kar yağışını

ara ara süzüyorum seni
mavi tişörtün, gri eşofmanın,
ve siyah saatine bakıyorum
biraz gülsen, bir şeyler konuşsan
gidip kardan adam yapacağım sana;
zindanlara, kanserlere inat...
gözleri kömürden, burnu havuçtan,
ağız elmadan,
başında beresi, elinde süpürgesi
bembeyaz, dimdik ve gülümseyen bir kardan adam;
ne polislere, ne doktorlara benzeyen...

sen, Güler Zere, sen...
yurt koğuşundaki misafirim,
soluk yüzlü resmim,
bir çay bile içiremediğim...
şimdi avucundaki serçelerin,
çocuk türküleriyle yeşerdiği
o baharların özlemindesin...
gözlerini açtığın her sabah,
güneşin ışıklarını sunuyor sana...
ısıklarıyla şehir hikayeleri dinliyorsun...
biraz daha diren Güler Zere,
biraz daha diren
sözcükler değilmidir; zalimleri bile deviren?

Ulvi Koçu

Futbol Topu (Öykü)

Okuldan çıkmalı epey olmuştu. Ödevlerini akşam yapmaya karar vermişken, evde durmak canını sıktı. Sünnet olduğu zaman, babasının aldığı kırmızı beyaz formayı giyip dışarı çıkmak istedi. Hayatında sahip olduğu en güzel şeydi o forma. Ne zaman üstüne giyse, bir başka dünyanın hiç görülmemiş oyun parklarına gidip gelirdi sanki. Birkaç beden büyük mavi kazağını çıkarıp giydi formasını. Bir futbol topu yoktu, fakat oynayan birilerini bulurum umudu vardı içinde. Sadece umut mu, tek göz oda evlerinin içine milyonlar dolusu hayal sığdırmıştı. Babasının işsiz olması onun hayallerinin sınırlarına engel olmadı hiç. Ama bazen hayatı irdelemeye çalıştığında, aklına takılan soru işaretleri sayılmaz oluyordu. Çünkü çevresinde temiz elbiseli, futbol topu olan bir sürü çocuk vardı. Neden kendisinin de bir futbol topunun olmadığına anlam veremiyordu. Hiçbir düşüncesine bir cevap veremiyordu. Ama her şey öylesine zor ve acımasızdı ki. Bir şeyler haykırmak istiyordu hep. Babasının iş bulmak için kendisini heder ettiğine, üç kuruş için çektiklerine, ezilmişliklerine ve daha nicelerine... Oysa farksızdı diğer çocuklardan... Fakat karmaşalar çözümsüzdü. Ve günleri hayatın ayrıntılarını kamçulamakla geçiyordu...

Formasının neşesiyle hızla dışarı çıktı. Birkaç saat oyalandı öylece, çünkü dışarıda top oynayan kimse yoktu. "Ah" dedi kendi kendine, " bir topum olsaydı hiçte umrumda olmazdı, dışarıda top oynayan kimse varmı diye, alırdım topumu oynardım kendi başıma". Hep uğraştığı kurmacalarla yine karşılaşma korkusuyla içinden geçenleri bir kenara koydu düşüncesinden. Dışarısı daha da sıkıncı olmuştu. Eve dönmeye karar verdi. Bulunduğu sokaktan eve giden yola doğru köşeyi dönmüşken birkaç genç kız ve erkeğin futbol oynadığını gördü. Önce sevindi, sonra şaşırdı ansızın. Kızlar bile futbol oynuyordu. Bir ışık yandı birden bilincinin zirvesinden, sevindi belli belirsiz. Onlara bende oynayabilir miyim diyecekti. Koşarak top oynayanların yanına gitti. Oysa daha bende oynayabilir miyim demeden;

"-hey küçük çekil ordan, görüyorsun ki maç yapıyoruz, şimdi top değecek bir şey olucak." dedi top oynayanlardan genç bir kız...

"-bende oynayabilir miyim abla?"

"-hayır, oynayamazsın maalesef, çünkü her iki takımında da yeterli oynayan var"

Sustu birden. Küçük ve sessiz geri adımlar attı. Büyük bir taş vardı, elini dizine koyarak oturdu o taşın üzerine, boynunu bükerek...

İçinde biriktirdiği kurmacalarla yeniden hesaplaşmaya karar verdi. Niye onun da bir futbol topu yoktu. Oysa yaşatlarının hepsinde vardı. Hatta kendisinden yaşça küçük çocukların ve top oynamasını bilmeyen kızların bile bir futbol topu vardı. Arkadaşlarının babaları hep çalışıyordu. Ama onun babası günlerce iş bulamıyordu. Günü birlik işler bile ayda iki ya da üç kez oluyordu. Acaba kime ne yaptık diye öfkelenmişti birden. İçinden binlerce küfür yağdırdı yokluklarına. O içinde ki senaryo ile boğuşurken patlak bir futbol topu gördü. Ne top oynayan gençler kalmıştı etrafta, ne de başka kimseler. Bulduğu patlak top biraz önce iç geçirdiği toptan başkası değildi. Belliki patlamıştı. Çocuk hüznüyle karışık, tebessüm etti önce. Sonra o patlak topu ikiye ayırıp bir parçasını kafasına külâh yaptı. Günlerce o külâhı çıkarmadı hiç. Herkes onunla alay ediyordu ama hiç aldırış bile etmedi. Sadece kafasında ki o top parçasının bir sihirle eski haline dönmesi için dua etti...

Ulvi Koçu

Gece Notları

bir şiirin çıplak sesinde
vurulup gidiyorsam sessizce
yakın ateşleri anne
kimliksiz bir cenazedir gelen...

ölümün sağanak acısıyla
feryadını duyarım
yerin yedi kat dibinde
ne bir tabut
ne bir kefen
ne bir dua istedim senden
şiirimi versende
gitseydim bu şehirden

çığlığı beynimde
bir arkadaş sesinde
yaşasam değişir miydi?
sevda dediğin güler miydi?
bilemedim anne, bilemedim
unut dediklerini silemedim...

sahi neydi acısı anne
yitirilmiş sevdaların,
kaybolmuş ihtilallerin
düş peşinde yitip gidenlerin
yangına çalınmış köylerde
kanayıp gidiyorum böyle
mezarsız ve yalnız
çürüyeceğim işte
aşksız ve kavgasız...

bir şiirle sevmiştim onu
kapkaranlık bir gecede
nişan almıştı yıldızlara
kafası traşlı askerler
ağır makine sesleriyle
yaralı insan çığlıklarıydı
kıyasıya yarışan...

bir şiirle sevmiştim onu
utangaç bir gecede
ölüm ve yaşam gibi
sarılmıştım eline
sende bilirsin anne, sende
bir bayram gecesinde...

acı yüreğimde
bir mavzer sesinde
düşsem bilir miydi?
peşimden gelir miydi?
vurulduğunda körpe çocuklar
ağıtlar dizer miydi?

bir şiirle sevmiştim onu
yakılırken köyler
birlikte ağlamıştık
dil devrimine inat
bilinmeyen sözcükler çalmıştık...

bir şiirle sevmiştim onu
bir şiirle ölmüştü
öldürmüştüm...

Ulvi Koçu

Gece Sesleri

gurbet akşamında, yalnız gecede,
sadece turuncu bir ışık...
gözlerimin sonsuz karanlıktan
aydınlık çalmaya çıktığı,
derin şarkılarla kazdığım; o dipsiz kuyu,
o amansız kuyu,
o çaresiz, yitik kuyu;
artık üzerini aşkla örtüyor...

bu ölgün zaman, bu uzak çığlıklar
yitik aldanış vaktinde...
gün ışığı özlemleri, uyku sersemliği
çaresiz yüz çevirmeler
hepsi yenik büyüme derdinde,
sessizce yitip gitmekte...

aşındırılan sokakların köşebaşlarında,
sigara izmaritlerinin, tekrar tekrar yakılması
ve yalnızca örtük kuyuların açılması
ıssız yankılarla, terkedilmekle
ve ıslık çalmayı unutmuş bir çocuğun;
yüreğinde biriken gözyaşıyla sınırlıdır...

işte bu yüzdendir; gurbet akşamı...
gecenin, ışığa muhtaç bıraktığı,
sokak lambasının loş ışığıyla;
duvarları gezen,
sayfaları çizen adamın,
sonsuz düşleriyle, aşkı bulmasının;
utanma bilmeyen dile getirişidir...

ört üzerini sevda kuyusu / derin olur aşkın uykusu...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 1

Çıglıklar var içimizde. Yaz güneşi, zemheri soğuğu gibi. Okyanusların derinliği kadar uzak çıglıklar...

İçimizde amansız çıglıklar; sonbaharın ağaçları gibi. Giden sadece biz değiliz kayıplar ülkesine. Giden; zaman, düşler, arkadaşlar... giden; yıkılmışlığın baharında ki gençliğimiz, durmadan özlemini çektiğimiz çocukluk. Giden; geri gelmeyen sayısız düş...

Bahar aylarında koşuşturduğumuz çayirlara şimdi girmek yasak. Saklambaç oynadığımız yerlere ise kocaman binalar dikilmiş. Dışarıda bir çocuk bağırmıyor artık "gel top oynayalım" diye. Çünkü top oynayacağımız ve nefes alacağımız yerler çoktan satılmış.

Rüzgarlar estiğinde bahçemiz coşkulanırdı. Çiçekler bağırsırdı. Çocukluk işte; korkardık zaman zaman "ya rüzgarları da satarlarsa" diye!

Pembe renkte küçük bir topumuz vardı, üç beş tane de misketimiz. Sanki servetti onlar bizim için, hiçbir şeye değişilmezdi. Bizim için değişilmeyen bir şeyler daha vardı çocukken; bir kalem ve bir kağıt -eski de olsa-.

Çıplak ayaklarla körebe oynadığımızda anladık ki gözlerimiz olmadan, duyduklarımız anlamsız. Ve durmadan hainleşen şu zamana karşı anladıklarımızdan biride oynadığımız körebe, aslında gerçeğin hazin bir provası.

Bırakıp gidilen onca hatırayı sığdırdığımız sayfalar, hiç çıkmıyor sakladığımız yerden. Kimse bilmiyor yerini, o sayfaların. Kimse sormuyor hiç. Yorgunluğumuzu sıkıştırıp atarken uçsuz bucaksız ülkelere, saçlarımızı döküyor çocukluğun özlemi, uçurtma uçurduğumuz günler...

Simsiyah satır aralarında duruyor hasret çektiğimiz aylar. Ama öyle bir hicran ki çocukluk, geri dönmek için yetmiyor yazılan yazılar. Koşuşturup dururduk akşama kadar. Dünyayı anlamaya çalışırdık. Ve dünya; iyi rolünü üstlenmiş kötü bir oyuncu...

Kitaplara ilham kaynağı olan ömrümüz şimdi küskün bize. Çünkü umut adına girilen kavgalar bitirdi onu. Yine de tesellidir bize yazılan şiirler...

Her yolun başlangıcı; aslında çocukluğumuzu çalan hırsız, gösteriş meraklısı bir ünlü. Ama asıl olan kaybolduğumuz dönemeçlerin ihaneti. Belki, belki bu kadar çabuk yitirmeseydik çocukluğumuzu, büyümeyi bu kadar çabuk istemeseydik kimbilir böyle üzülmezdik şu gecenin yarısında...

Şimdi geçiyor artık yaşımız. Askerlik kapının ucunda. Hayat üstümüze üstümüze geliyor hiç durmadan. Şimdi küçük pembe topumuz, üç beş misketimiz yok. Ne rüzgarların dost bakışı, ne de yağmurların yoldaşlığı...

Çıglıklar var içimizde. Kimseye denilemeyen, kimliği bilinmeyen. Ve çocukluğumuzun hasreti, ve çocukluğumuzun özlemi yüreklere musallat olmuş zalim yara. Her yanımız anlaşılmayan roman, yazılmayan öykü. Her yanımız kayıp, acı ve hüznle geçmiş yıllar sağanağı...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 2

Nerdesin? Karanlığımızın aydınlık şiiri, umut türkümüz, nerdesin? Yürüyoruz insanların olmadığı şu ücra sokaklarda, yanımızda yok kimseler. Dilimizde adının harfleri... düşüncemizin yolları, senin verdiği adreslere varar. Seslendiğimiz kaldırımlar şimdi kapı komşun ama haberin yok senin. Bağırıyoruz durmadan, sözler tutuşturuyoruz; nerdesin?

Her okuduğumuz kitapta, sana yaklaştığımızı dair öyküler ezberliyoruz. Birden hızlanıyor kalp atışlarımız, seviniyoruz durup dururken. Çıkıştığımız insanlarla barışıyoruz. Özür dilemesini öğreniyoruz hiç utanmadan.

Pencereden dışarı baktığımızda, ip atlıyor mahallenin küçük kızları. Ne kadar da mutlular. Çünkü onlar seni beklemiyor. Tek ümitleri ipin üzerinden takılmadan atlamak. Ama biz sevinçlerimizi hapsetmiş ve acılarımızı başımızın üstüne koyarak, bıkmak tükenmek bilmeden bekliyoruz seni; nerdesin?

Bir yıldız kayar geceleri. Ağlaşarak bakarız o yıldıza. Bırak diyorum anneme, bizi yalnız bırak şöyle doya doya düşünelim seni. Sonra tütün koksun odamızın içi. Sonra mırıldanalım gülüşlerini ruhsuz duvara. Anlamazlar bilirim ama duysunlar yeter gülüşlerini. Bir gün, bir gün çıkıp geleceksin. Ülkemdeki insanlar kurtulacak biliyorum. Sen geldiğinde artık bitecek bu zulümler. Artık yazılmayacak ayrılığın şiirleri, umutsuzluk öyküleri. Biliyorum hüznü türküler söylenmeyecek dönüşünde.

Ama yok senden bir haber. Kimbilir hangi ülkenin hayalisin, hangi ölümünün sevdiğisin. Oysa şu amansız ve hayırsız bir vakitte seni bekliyoruz; nerdesin?

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 20

bir gece olmasını beklerdik, birde yağmurlu sıcak günleri
sevmezdik gündüzü ve kışları...
her gün ışığı; yokoluş,
her kış; yalnızlığa cellat idi...
kısıtlıydı kendimize ayrılmış gülüşler, oyunlar...
halka adanan eylemler, yeryüzüne sunulan mavi gökyüzü...

ayrılıklara inat umutla atıyoruz adımlarımızı; gelecek güneşli günlere...
inancımızın heyecanı çatlatıyordu sevincimizin penceresini
çınlayan alkış sesleri sanki şaşkın güvercin; biraz asi, biraz yorgun
yinede benzetmelerle sınırlamıyoruz hayatı...
hayat herşeyin ötesinde, içimizi yakan hazin gerçek...

şiiirlere sığdırmaya çalıştığımız, serin ve yarı tok bir gençliği bestelerken,
çağrıştırdığımız her türkü sevdanın yasak adıydı.
kuşatıyordu her yanı boran fırtınası özlemler.
susuzluğumuzu giderecek bir çeşmenin çaresizliğinde, akıp gidiyordu bir damla suyun
bağrışları...

ve yinede karanlığa korkmadan adım atmak için milyonlarca nedenimiz var. serseri
heyecanlarımızı bastırmaya and içmişiz bir kere..!

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 23

iklimi ağır bir şehirden yazmak ne zor şey yaşamayı.
ama biliyoruz ki şartlarına isyan ettiğimiz bu şehir çocukluğumuzun tek şahidi. yağmura
hasret kaldığımız ve beklemeye dayanamadığımız mevsimler şimdi acının meçhul yüzü.
yokluklar, dilekler, özlemler...
çok şey kaybettiirdi ömrümüz, çok şey.
tanığımız; sayfalar, şiirler...
ayrılıklar gibi bir sürü sızlayan anımız var hayata ve dünyaya dair.
çoğu kez öfkelenmeler yastığımızın tam ucunda.
birde, kronikleşen acılar...

bir başka şehirde yazılıyor 'gençliğimizin ders notları'.
doğduğumuz, büyüdüğümüz şehirde..
üstümüze gelen rüzgarlar, bağrısmaların türküsünü söylüyor.
yollar umuda çaresiz, yolar yıllara yenik.
karanlık ve soğuğun kötü tarihi hep yanımızda durdu haince.
ellerimiz, yüreğimizin sadık dostu, bekçisi.
şarkılar var şimdi; sığındığımız cephane.
şiirler; vefalı sevgili...

bir not defterinin saflığında karalarken düşlerimizi, giden her sayfa hazin bir öyküyü
sahneliyordu umarsızca.
kalbimizin delik ve hasarlı yanları, dayanamıyordu olup bitenlere.
ve belkide doğup, büyüdüğümüz bu şehir hayatımızın en anlamlı ya da en anlamsız
günlerine şahit olacak kadar cesur ve korkusuzdu...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 3

Her ortasında kaybolduğumuz şehir, aslında kalemimizi kıran savcı. Her yalınayak dolaştığımız sokaklar şimdi hayallerin olmazı. Çırpınan bedenimize astığımız umutlar işte böyle harcanıyor. Çünkü ya kayboluyoruz, ya da yalınayak dolaşıyoruz. Ve bize doğru dürüst yaşamak yasak!

Saçlarımızı yüksek kaldırımlarda dökerken arkadaşlarımız sırasıyla gidiyordu, bilinmezler dünyasına. Oturup ağlaşırdık garip şarkılar eşliğinde. Geçen yıllara, güzel günlere ve bir daha yaşanmayacağını anladığımız anlara... dövüştük. Hem de hiç durmadan. Zalime, hayına, kötüye... Tüm insafsızlığa karşı dövüştük. Gün geldi yendik te.zafer şarkılarında söyledik. Ama yenildiğimiz kavgalarda vardı. Yalnız kaldığımız da; aşkı hissederken ilk, güzel bir ülke için hayaller kurarken... Ve anladık ki bize insan gibi yaşamak yasak!

Ne zor şey aslında gelip geçenleri özlemek. Ve umudunu yitirmek. Dünyanın içinde kendimize bir edinmeyi değil de, dünyayı kendi içimize çekmeyi istemek ne zor şey...

İlkokulda ki arkadaşlar özleniyor eski fotoğraflara bakarken. Onların o saf bakışları odamızın içinden eksilmeyen kardeşlik türküsü. Çünkü daha başka şey dostluk o zaman; mevsimler, yıldızlar, günler...

Umutlarımızı ve hayallerimizi daha da daraltırken yaşıyoruz ilerlediğinde, önlüklü çocuğun heyecanı da tükenip gidiyor. Ne boş sayfalara resim yapma heyecanı kalıyor. Ne de şarkılar şiirler ezberlemenin. Ve artık bize insan gibi yaşamak yasak!

Gündüzleri dalıp gidiyoruz hayatın renklerine. Ne olduğumuzu, nerden geldiğimizi unutup hülyalara dalıyoruz. Kendimizi teslim ediyoruz sahtekar güneşe – güneş sahtekar diyorum, çünkü akşamları bizi bırakıp gidiyor- Ve yine gece oluyordu, yalnızlığımız hortluyordu birden bire. Yine de biliyoruz bize doğru, dürüst yaşamak yasak!

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 33

bir ölüm sessizliğinde umudumuz; yoksulların can çekişen ekmek arama sevdası.
yolların karlarla kaplanması, zehir iklimler, kör eden bulutlar...
yıkılmışız dünyanın acı hatıralarında.
ülkenin bir ucundan bir ucuna yazılan şiirlerin çaresizliğinde koyvermişiz elimizde
avucumuzda olan herşeyi.
korkusuzca ilerleyen yaşıımız ve hayatla yüzleşme telaşı çoktan çalmış kırık kapımızı.
boğulduğumuz anlar, nefes almaya çalıştığımızda sadece anlaşılanla yetiniyordu
direncimiz.
kapılmışız çoktan; sokaklar panayırına, caddeler pazarına. bir bir yittiğimizi bilmek, bir
gurbetin soğukluğuna yenik düşmekmiş.
zemheride kavrulup gitmekmiş...

zor günler, zor aylar derken zor yıllar geçmiş apansız.
bir bakıveriyoruz ki hoşçakal diyeli çok olmuş.
kahroluşun öyküsünde takılıp kalırdık.
hele final bölümü, yakardı içimizin daha yeni doğmuş hücrelerini.
bir sevdiğimiz vardı uzakta, çok uzakta.
bilmezdik nerededir diye.
hiçbir şeyi anlayamıyorduk gençliğe dair.
en güzel yılların bir yurt koğuşunda, bir soğuk kentte yitip gitmesine sesimiz
çıkıyordu.
'o sevgili! ' diye başladığımız cümlelerin sonu; bir deli saçmalığı...
çünkü düş kırılmıştı; kışın acıma bilmeyen işkence tezgahında...

saatler çoktan çıkıp gitmişti.
biliyorduk ki kaybettiğimiz gün, ay, dakika bir daha geri gelmeyecek.
ne yılgın anların gülümseyişi, ne de hevesle beklenen yorgun sabahlar.
evet gençliğimiz tükeniyor; tükenen daha nice çok şey gibi; sevinç, heyecan, umut...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 37

yarına ertelenir sesimiz.

dipsiz kuyuların ulaşılmazında, yağmurlara ulaşan her sözümüz, ırmak boylarının çevresinde yetişen bitkiler gibi ölümsüz.

ölümlerin en güzeline karşı verilen cevaplar onurumuzun sol yanı.

ve her kangren, rüzgarın uğultusu; içimizin bağrında kopan ateş...

her yarım kalan kavganın ya da aşkın mahzunluğu tesadüf değil.

hep yinemelerle savrulup gidiyor; başıboş sanılan, ama dolu dolu geçen gençliğimiz.

ellerimizin sıcaklığında kavruluyor güneş.

yıldızlar ışığımızla parlıyor.

kim ne derse desin, övgü de yergi de başımızın tacı...

arkadaşlarımız günden güne kayboluyor acımasız bir kainat içinde.

onca kayboluşun hesabına, hükümet zam yapıyor durmadan.

yinede güzel hayat,

yaşarız diyoruz; bir de özlemler olmasa...

oy ki gülüşüne darbeler yaptığımız sevgili!

cuntanın zulmünden kaçıp saklansakta hep bellidir yerimiz.

elbet dinecektir zulümler, ayrımlar.

kendi geleceğimiz, mevsimlerin gülüşünde gülecektir...

koyvermişiz yarım kalan aldanişlarımızı.

bir dirhem bile olsa heybemizde zafer; alıp onu kentlere taşıyacağız.

biraz sevdaya çarpar kalbimiz, biraz da kavgaya.

ama ne için; tutsak geçmesindir diye çocukluğumuz, gençliğimiz, yaşlılığımız...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 38

bakışlarımızın çok uzağında gönül verdiklerimiz.
yalnızlığımızın soğuk birikintisinde.
her yüz, her beden, yokoluşun hasta bakıcısı, uzaklığın genç bekçisi...
dağılmayla mücadele eden düşüncemizin çılgılığında, yankısı kalıyordu
bağrıışmalarımızın.
dirence hayatta kalmaya çalışıyorduk.
ve kimi zaman hayatta kalmanın verdiği bedelleri ödüyorduk...

umut diye yılları geçıştirdik yıllar boyu.
bir şansımız daha olsaydı diye harcadık yaşlarımızı.
yine aynı sevdalarla, yine aynı umutlarla ağarttık saçlarımızı...

öğrenemiyorduk yalnızlığı.
beceremediğimiz tek şeydi; özlem, yalnızlık, ayrılık.
her an bir başınalığın dayanılmaz ayazıyla üşüyorduk.
bedenimizin coğrafyasıyla şikayetlerin doruğundaydık....

tüten sobaların sıcaklığında şiirler yazarken sevgiliye, içimizden gelmiyordu kötölük
denen illet.
kimbilir coşkuyla atan kalbimizde arıyormudur o büyümeyen günleri.
bir garip şey, yaşamak dediğimiz ağır yük.
yüreğimizin isyanı da en doğal bir eylem biçimi...

ve herşeyden önemlisi, sevdasına adım atabileceğimiz kimse yok nefes aldığımız
vilayette.
bakışlarımız anlamsız. çünkü çok uzakta gönlümüzü hesapsız verdiklerimiz...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 40

olmadı hayat! ne yapsak, ne etsek bir barışamadık senle. uçan kuşların, akan suların, mavi göğünle bile anlaşılamadık. aramızı açan uçurumların vahşetinde büyüttük koca işkenceleri. kaybolmak ne diye dolaşırken dünyayı, hakikati yaşayarak gördük...

olmadı hayat! yağmurunla, rüzgarınla üstümüze geldin hep. söylediğimiz sözler, eylemlerimiz yetmedi gönlünü almaya. bir gülmedin yüzümüze. bir tebessüm bir umut vermedin. ellerimize kelepçe, ayaklarımıza pranga, dilimize kilit vurdun. bin çabaya bir emek; bize senden haram. her şiirin tutsak akşamların ağlayış bekçisi. türküler anayasayı ihlal...

olmadı hayat! didindik senin için. çocuğumuzu, gençliğimizi verdik. serden, yaradan vazgeçtik. lise sıralarında ceketimizi, üniversite de kitaplarımızı attık. yorgunluğumuzun birikintisinde can arkadaşları soluksuzca yitirdik...

geri dönemedik hayat! bir daha baştan başlamayı, umutlar dağıtmayı çok istedik. yüreklerinden güneş saçan çocukları, artık ağlamayan anaları özledik. barışı istedik, kardeşliği eşitliği...

olmadı hayat görüyorsun;
başaramadık...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 47

imgelerini kaybetmiş cümleler gibi, bir başına dolaşıyoruz bozuk asfaltlarda. yüreğimize çizdiğimiz resimleri arıyor gözlerimiz. ve durmadan uzaklaştığımız dünlere ağıtlar yakıyoruz. kime ne diyeceğimizi bilmeden, cevap bulamadığımız sorularla tutsak ediyoruz bilincimizi...

şehirlerin en olmazında, en harabesinde yaşıyoruz. camlarımız naylonlarla kaplı, sobamız sekiz sayfalık gazete kağıdıyla yanmakta. hiç bıkmamışız yinede direnmekten, ve savaşçılara umutlar bağlamaktan.

şiiirlere muhtac halklarla beraber, merkezndeyiz durmadan biten başlayan savaşların,kavgaların. kilometrelerin hesabı, bitmek bilmeyen matematik problemleri gibi; ne kalem, ne silgi fayda ediyor ne de hesap makinaları...

gönlümüzün yalnızlığında ileriye tebessüm edeceğimiz şeylerin olmadığını anlıyoruz hüznülenerek. yola berbaer çıktığımız herkesin, herşeyin birer birer yol ayrımında yitip gitmeleri, birer kursun gibi saplanıyor bedenimize...

ve zamanın ısrarla hızlı kaçışlarını ayırt edemiyoruz ömrümüzden. baştan çizilen sınırlar gibi, bir garantisi yok gençliğimizin.işgallerde öylece dururken, kentlerin birinde öylece kalmak sanki tutsaklığın diğer adı...

ve olmazların bir gün olacağını umut ederek yaşamak, olmayacağına dair söz vermelereye karşı elde ettiğimiz bir zaferdir...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 48

Öğrenemiyoruz bulmayı...

Çoğu kez kayıp gidenleri şikayet ederken tarihe, arayıp bulduklarımızı görmezden geliyoruz. Birer umut türküsü olan ömrümüz çalkantılarla savaşıırken, esirliğe yeniliyoruz ara ara...

Çıkıyoruz umulmadık basamakları.

Geriye dönüp bakacak direncimizin olmadığını biliyoruz.

Nerden ve nasıl geleceğini kestiremediğimiz ölümü bekliyoruz.

Biraz alaycı ölümlerle dalgalar geçiyoruz.

Kimbilir vurulup gitmek, asılmak ne de coşkulandırır bedenimizi.

Şafaklara inat kendimiz çekeceğiz tabureyi (öyle yapmadı mı abilerimiz?)

Savruk yaşamamak için sokakların büyüüne kapıldık durduk.

Bir çıkmaz yolun sonunda, umutlarla dolu yollar aradık.

Yağmurun saflığında, rüzgarın bağrıışlarıyla caddelerden caddelere sürüldük.

Savunmamız yoktu, ne de bize yan çıkacak bir avukatımız.

Yalnızdık çoğu kez. Yalnızdık.

Oysa böylesine yaşamaya da alışmıştık.

Çahroluşa dair umut dağıtmayı serçelerden öğrenmiştik.

Öyle kışlar vardı ki, zemheriler, soğuklar...

Ve serçelerin göç ettiği, öldüğü, vurulduğu

Ve tuzaklar kurularak köleleştirildiği günler vardı....

Hiçbir anayasa da bize yer yoktu.

Mahkemeler, hapisler, hücreler durmadan yolumuzu gözlüyordu...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 49

Kaçamıyoruz bize yazılan gerçeklerden.
Hiçbir kilometre gidişi çare değil kayıplara.
Ne de uzak saydığımız yollar bir anlam hayatımıza.
Kapatılan sayfaları açmaya kalkıyoruz onca zaman ve onca mekandan sonra;
korkmadan, yılmadan. Öyle arayışlarda, öyle yok oluşlardaydık ki bir hesabı yoktu bunların.
Yitirilen şeylerin, belki bir umut diyerek yeniden kazanılmasına adadık yirmili yaşlarımızı.
Yinede bilemezdik; on beşli, on altılı yaşların koca bir ömre neden olacak yoksulluğunu.

Çoğusun da yağmur altında, çoğusun da kantinde, kütüphanede, çoğusun da şiirlerde yalnız kaldık. Kimliksiz bir serüvende, sonuç cümlesiz kompozisyonlara benzedik. İklimlerin tuhaflığında ordan buraya kaydık kayıp yıldızlar gibi. Dileklerde tuttuk, masallarda anlattık çocuklara, miskette oyandık, saklambaçlarda da sobelendik...

Sevgili diye gezdirdik yıllar boyu, bir başınalığımızı.
Taştan taşa, dağdan dağa koşan umutlarımızı yakalayamadık karda, depremde, selde, her şeyde...

Nereye gideceğini bilmeden tutunduğumuz beden, yine ne olacağını bilmeden yaşamasını anlamaya çalışmak acı veriyordu, yorgun düşlerimize.
Kâğıtların dostluğunu, dostumuz kalmadığı günlerde fark ettik.
Fark ettik ve öğrendik ki yaşama şeklimiz, sararan ve eskiyen sayfalarda belirginleşmiş... Belki iyi, belki kötü...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 52

ve artık kabullenişlerimizin son demindeyiz. büsbütün inandığımız koca sevinçler, hayaller; bir ayrılık edasında kaçışıp gider. düşüncelerimizin ağırlığında uğurladığımız, yılmak bilmeyen tebessümlerimiz, büyük şehirlerin insanları arasında şimdi kaybolmanın başrol oyuncusu...

ve ellerimizi, tırnaklarımızı yangınlara veriyoruz. gecenin çılgınlığına karışıyoruz, yorgun bakışlarında yıldızların. bir yanımıza soğğun ihanet dolu tadı, bir yanda zincirlendiğimiz aşklar, sevdalar,şiiirler....

çocuksu şarkılar söyleyerek kaldırımlarını işgal ettiğimiz bir şehre, artık hüznle bakıyoruz; üçüncü katından bir apartmanın. bizim olan sokak araları nerde diye iç geçiriyoruz yirmili yaşlara yürürken... yağan yağmurların ertesindeki toprak kokusu yüreğimizin başkentiydi. her damla silinmeyen öpücük, sevda sözleri....

zor yılların tutsaklığındaysa gençlik; hani nerde vaat edilen mutluluk, hani nerde kiralanacak sevinçler? oysa kırgın ve mağrurduk. oysa öğrendik... geç öğrendik... ve artık kabullenişlerimizin son demindeyiz yitik bir ömrün...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 53

ısrarla kalbimizi kiraliyoruz, hayatın şehirlerine. yol olup uzayan yaşımız gibi, sancısı bitmiyor; çocuklukla artan mesafenin. birbirine yabancılaşan mevsimlerin hüznü yakışmıyor evrenin döngüsüne. oysa söz vermişti iklimler; ekolojik dengeye sahip çıkacağız diye... türkülerimiz ve şiirlerimiz bitmeyecek diye...

yağmurlar yağardı, sonra karlar... sonra deli bir rüzgar, okşardı saçlarımızı. sırlıslıkla elbiselerin verdiği ağırlık, bir aşkın ağırlığına yetmiyordu. öyleydi işte... sevmenin ne olduğunu ayırt edebilmek, koskoca bir ömür sancısı...

günlerin, ayların hatta yılların ötesinde bile hatırlamak yaşanan her anı. ve birer öykü saflığında kağıtlara dökmek... benzersiz bir duvarın, insanlara doğru yönelen sırtına boyamak... şaşırırız, şaşırırız her bir adımda, her bir atlayışta, boyada...

bilinen şeyler hiç değişmese de, sömürenleri iktidar eden bir coğrafyada büyüyor acılarımız. kimisi zulmün gölgesinde, kimisi yok oluşlarla bir başına... ve aşk bitmiş bir romanı, tekrar okumaya çalışmak gibi...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 57

yaşanılacak şeylerin ötesinde, rüzgarlı bir şehrin sert iklimiyle uğraşıyoruz durmadan. karlı dağların bakışlarına yaslanıyoruz. omzuna başımızı koyabileceğimiz bedenlerin çok uzağında olmanın acısını duyuyoruz uğultular eşliğinde. kimi anların geride kaldığını bilmek, bazen kemiriyor düşüncede ki umutları. biriktirdiğimiz üç beş sevincin yağmalanmasına şahit oluyoruz. oysa o sevinçleri biriktirmek için, nice yılları aşındırmıştık. nice düşe kalka yürümeye çalışmıştık hüzün sokaklarında...

geçen bunca ay, bunca yıl bize çoğu şeyi anlatıyor aslında. ısladığımız caddeler, kaldırımlar, artık bambaşka... anılarımızın ortağı yerler, şimdi seçim öncesi verilen vaadlerin kurbanı. her sakladığımız hikaye, hayatın içinden gülümsüyor sorgusuzca...

yalnızlığı dost edinirken, kendi haline bırakıyoruz onca kalabalığı; arkadaşlığı, kavgayı. sonra elimizden avucumuzdan kayıp giden şiirleri anımsıyoruz, bir başınalığın şafağında...

gidişlerin ötesinde sömürülen her yaşımız bize yitirilen gülüşlerimizi öğretti. bazen anlayamadık, bazende anlamak işimize gelmedi. baştan demiştik zaten bunlar 'ders notları gençliğimizin' diye. anlamamak sadece bir bahane, gerisi anlatılmaz soru işareti...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 58

karla kaplı asfaltlara basamayacak kadar korkuluyuz.
ayakkabılarımızın su geçirdiğini bilmek, bir nevi geri çekilmişlikti nice çılgınlıklara karşı.
geceleyin tipiye şahit olurken, yalnız dualar edebiliyorduk; o an dışarda olanlara.
kar topuyla yapılan savaşlar, ve güneş ışığında pamuklaşan karı yemelerse yıllar
öncesine ait izlerin çağrışımı...

sonbaharın bu son ayında kışa merhaba diyoruz çekimser tavırlarla. dağlarda
savaşanların anısına isyan bayrağı çekiyoruz zemheriye.
dur diyoruz, yeter diyoruz.
bu yozlaşmış soğuğunu geri çek ey iklimler!
ey kar mevsiminin hatırlı arkadaşları, araya girinde bari bu kış çıkmasın şu amansız
soğuklar...

bedenimize işleyen sıcak karşıtı eylemler, yüksek rakımlı dost şehrinden gülümsüyor,
onca ağlayışların karşısına geçerek.
yolları kapatan her beyazımsı yağış şekli trafik canavarlarınınada kardeş.
belki ölüme sebep, kimi zamanda inadına yaşamaya...

sokaklar ısrarla bembeyaz ve çamurlu.
biliyoruz geçen her yaşımız gibi bu kışta geçecek.
ama acıları yaşatarak, kırılğan mektupların bağrına.
biraz gerçek, biraz yalan...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 60

yorgunluğun ötesinde karla kaplı yollar var, yürüdüğümüz. zemheriye tutulduğumuz rakımı yüksek bir şehir. koyulaşan dalgınlığımız, hayatımızın hüznü resmi. kimi şaşkın geçen günler gibi; soluduğumuz hava, ısındığımız soba hayallerin çok çok ötesinde...

kırılmışmıyız, ezilmişmiyiz belli değil. ama ötesindeyiz evin; kilometrelerin bini geçtiği bir ötede... zor olan şeylerin uçurum kenarındayız. kar yağıyor durmadan, tipi bir yandan. ve şimdi dışarda olmak, hayatın biçtiği idam cezası...

hafta sonlarına parasız girmek, öğrencilik günlerimizin acı tadı. acı tatlar üst üste gelince; ne kışın amansız soğuğu ne de boran fırtınaları yetişiyor dertlerimizin zirvesine. kalabalık rolünü oynayan insanlara imrenerek bakarken, yalnızlıkla dostluğumuza türküler söylüyoruz durmadan...

adalet peşinde koşan ayaklar, adalet uğruna bağlanıyor pervasızca. ve gençliğimiz, işkencelerden kaçan hazin bir tutuklu ise eğer; bizde isyan ateşini yakan Demirci Kawayız öyleyse. sonra çarpışmalar, sonra kavgalar, ardı sıra yalanlar sadece zihnimizde canlanan üç perdelik Shakespeare oyunu...

yoksullukla biçilen ömürlerin faturasını ödeyen çıkmıyor ne yazık ki... ne yazık ki; aç ve yalnız asgari ücretler var. sömürülen işçiler, toprağı olmayan köylüler var... öğrenciler var geleceğı olmayan, sevdalar var ismi çalınan, tüketilen... ve bir öğrenci evinin çaresiz ışıkları altında, kapılıp gidiyoruz karanlığın deryasına; oysa şimdi sadece biz yokuz...

Ulvi Koçu

Gençliğimizin Ders Notları 9

durmadan hikayesini yazıyoruz hayatın.
sahilde ki en küçük taşa, çalılıklar arasında ki küçük fidana, duraklarda ki ilan
levhalarına...
aldırman yenilgilere, üzülmeyen yalnızlıklara.
koscoca kalabalıkta azınlık olmalara...

biliyoruz ki azınlık olmak, yüreğimizin doluluğuna engel olamaz.
her kötü ve umutsuz söze bir cevaptır inancımız. sayfaları karıştırırken merakla
okuduğumuz kitabın sözleriyle şahlanıyoruz.
yolumuz açılıyor, marşlar çalınıyor odamızın zil sesinden....

bir şehri dolu dolu yaşıyoruz; zalim çoğunluklar ortasında.
her yanda hayın, her yanda vahşileşmiş kan emicileri...

bir şehri dolu dolu yaşıyoruz.
sayımız iki elin parmakları kadarda olsa tükenmez direncimiz.
hiç tükenmedi, tükenmezde.
bedeline ömürler adanmış; çocukluk, gençlik, yetişkinlik...
kardeşlikle dolu bir dünya için önce başımıza sonra bedenimize yasak konmuş.
kitaplarımız yakılmış, afişlerimiz yırtılmış, şiirlerimiz çalınmış...

özlem diyor; ateş etrafında zılgıt yakan kadınlar.
evet özlemdir;
adı suça çıkmış...

Ulvi Koçu

Gezi DireniŖi GiriŖ Notları

bugün herkes medyanın gerçek yüzünü gördü ya, bence en büyük kazanım bu oldu. körcülük, sağırcılık, dilsizcilik, yalan haberler şimdilerin değil, çok daha eskilere dayanan bir gelenektir medyacılıkta. 68 ve 78 kuşağının, 90 lı yılların en büyük talihsizliğı sosyal medya eksikliğı oldu, yoksa şimdi çok daha ilerilerde bir ülke olabilirdik. ama şimdi insanların daha fazla şeyin farkına varması gerek, özellikle Güneydoğı'da ki yaşananlara karşı artık çoğı ön yargının kırılması gerektiğini düşünebiliriz. yani bugün eğer Türk ulusalcısı bir vatandaş "Kürt kardeşim artık seni çok daha iyi anlıyorum" diyebiliyorsa o zaman gerçekten Taksim DireniŖi, amacına ulaşmak üzeredir

Ulvi Koğı

Giden

yüreğim...
yangınlarda yanan,
soğuk su kristallerinde üşüyen,
bir yağmurun gölgesinde boğulan yüreğim...

ve yüreğimden giden ki
sadece sevgili değildi
giden, koca şehirleri bir yana atıp
varoşlara uzanan biriydi...

güzeldi...
yaz sıcağında yanmış teniyle
şiirime ilham olan periydi...

giden, sadece sevgili değildi,
ömrümü satın almış bir deliydi..!

Ulvi Koçu

Göç

Zamane sözcükler birikir artık,
Viran olmuş evler boşaltılırken
Elden ele, gözden göze
Birer acıyla gider, çocuk gülümsemeler...

Toplanır, kapacak ne varsa
Yitirilmiş anılar, buruk bakışlar
Yöresel eşyalar...

Söylemesi ne kolay; bırakıp gitmenin
Doğup büyüdüğü, yurdum dediğin toprakları,
Baba ocağını,
Bilye oynadığın, koştuğun çayırları...
Söylemesi ne kolay;
Yakılan evleri,
Kaybolan bedenleri...

Şahidi olsun tüm ağıtlar;
Baraka önlerinde yüklükler,
Ağlaşan yaşlı kadınlar
Gözlerinin feri kaçmış adamlar...
Daha nice yokluk,
Nice hayal kırıklığı...

Terkedip gitmektir göç;
bilinmez mevsimlere...
şehirlere sürülmek,
yokluklara itilmek,
yalın ayaklarla, cadde boylarında,
ayakkabı boyacılığı yapmaktır...

suskun ve asi renkte,
köprü altlarında, ellerinde torba
şişik yüzlerinin kirli yanlarında
Kürtçe harflerle ağlaşırlar...

Uzagından gelmişler
Bu körolası, yıkılası kentlere...
Yangınlardan kaçarken,
Yokluklarla kavrulmuşlar...

Her birinin aynı hikayesi;
Geniş avlulu evlerden sürgün edilip,
Yokoluşun caddelerine sürüklenmişler
Birer göç mağduruydular
Yalın ayak ve sakallıydılar
Türkçe fakiri dillerinde,
Köylerini özleyerek öldüler...

Söylemesi ne kolay; hiç olmayan umutları
Apansız ve ani ölümlerle
Ardı kesilmeyen suçlarla

Sevdadan mahrum y¼rekleri...
S¼ylemesi ne kolay...

Yaralı bir ağıttır g¼ç,
Sirtından vurulmuş serçe;
Hiç acımadan haince...

Ulvi Koçu

Gölçehre

Gölçehre... Benim minik suratlı, dev yürekli kızım. Sen hiç doğma emi, hiç gelme düşler ülkesinden. Biliyorum üzülyörsün, bende üzülyöyorum, ama sen bu dünyaya göre değilsin. Sana atlı karıncalar ile dönmek yakışır düşlerin en ulaşılmazına. Sana, gülmek yakışır, kirli elbiselerinle. Sana el değmemiş sevdalar yakışır.

Gölçehre... Güzel kızım. Sen hep uzaktan tebessüm et bana. Sen hep şarkılar söyle düşümde. Ama gelme buralara, buralar kirlendi kızım, buralar sana yabancı

Ulvi Koçu

Günlükler-1

1

türkçe konuşuyorum sevgilim
türkçe anlıyorum seni
yazdıklarını türkçe okuyorum
oysa yüreğimden geçen yitik bir serçe
haykırır sevdasını kürtçe

2

isyan bakışlarıyla
dalgalanınca şiirler
köşe bucak kaçışır
faşist şehirler

3

aralıyorum düşümde
gül yüzünün kapısını
içinde bin bir renkli gülüşler
yepyeni hikayeler
söylenmemiş sözler
kapındayım şehir şarkısı
yaralıdır sesimin yankısı

4

sıralanmış yol boyu
boyacı çocuklar
kravatlı adamların
ayakkabılarını boyarlar

5

lazca sözcükler vuruyor kapıya
haydi koç canımın içi
aç kapıyı
buyur et soframıza
kardeş değil miyiz hepimiz?

6

düşündüm anneciğim
kalırsam diye, işsizliği
çalışır ya babam iyi kötü
rüzgarın ayazında
kışın soğukunda
satarız bir kaçını şiirlerimin
üstüne bir dam yaparız
tek göz evimizin

7

kaçak çay kokan ellerin
beynimi yoklayan bir şirdir
ellerine sözcük çok
ellerin yalnız şehrimde yok

8

yer altında kör bir kuyu
kuyu uyandırır derin uykuyu
uykuda kömür lekesi
uykuda insan nefesi
daha kurumamışken terleri
ölüme gitti maden işçileri

9

sinsi ve hain bir geceydi
düş ve gerçekte
sıra sıra dizilmiş bedenler
elleri kelepçeli, gözleri bağlı
peş peşe ölüme koşuyorlardı
10

ey zindanların tel örgüleri
yıkılacağını müjdeler
hürriyet düşleri
11

boyadım yüzümü
kırmızı renge
sorma neden, ne olur
insan utanıyor sevince
12

yanıbaşımda durur dicle'nin mağrur resmi
kayıp bir şarkıyla ararım lice'yi
cizre'de vurulur
zaho'da sararım yaralarımı
bir mayın patlar sınırda
ayrılır parçalarım
anam dua okur başımda
duyarım kör tabut içinde
ağlamaklı bir kuş sesinde
13

çalar kulağımın garip tınısı
haykırır sessizliğin yankısı
ağlama anam ağlama
daha dağlanmadı yürek yarası
serserilikten değil
sevdadandır başımın belası
14

yemyeşil çayırarda
top oynayan çocuklardı onlar
iki taş arasında umutlar
soluksuzca koşuşturmalar
ta ki gelince kravatlılar
dikilince filtresiz fabrikalar
15

söz, kanat olur;
uçma delisi seyyahlara
söz, ışık olur zindan karanlığına
söz, annenin elidir
uğruna ömürler serilir
16

sömürülmüş toprakların hüznüyle
ağıtlar yakıyor analar,
lime lime edilmiş sedirler üzerinde
paramparça şarkılar söylüyor aynalar
vurmayın it sürüleri, vurmayın
bizi topraklarımızdan ayırmayın
17

sen kuşların peşinden koşarken
kuş sesleriyle çalkalanıyordu
koştuğun ovalar
bir mavi bulut eşliğinde
adımlarını kovalıyordum
görmezdin, bilmezdin, duymazdın
kuşların peşinden koşardın

18

tutsak düşünceler aynasında
çığ düşüyor melodilerin yankısına
oy güzel anam, oy
özlemleri cebine koy

19

şaşkınsın sen
cebimden kaçan deli çocuk
harami zamanlarında bir yetim
amansız savaşlarda kurşun
yorgunsun, ahmaksın, budalasın
yaralısın..

20

tükenmiş heyecanı
belirsiz bir karaltı
artık çocukluk değil
yoksulluk kokuyor Kars asfaltı

21

havalansın bedeninin
yurdunun üstüne
özgürlük ütopya değil
yakın günlere

22

üşürdü ellerim
o buhranlı gecede
paltom yırtık
ceplerim delik
ellerim, ellerim
üşürdü ellerim
ellerimi terketti bedenim

23

tutsak gecelerimin
sahipsiz saatlerinde
bir serçe gelir gözlerimin ferine
cebinde avuç dolusu yıldızlar
dilinde serçemsi şarkılar
bitmeyen dualar
eşit, demokratik yarınlar

24

dirimin üstüne and içerim ki
ölümüm sessizliğe adanacak
masal kitaplarında saklanacak

25

yağmur yağıyor canım annem
deli bir yağmur

toprağın kadim kokusunu
içine çekerken sen
mağrur adımlarla gitmekte olan
oğlunu göreceksin
zamana sığmayan ağıtlarla
gözyaşlarını sileceksin

26

dolanır nehir kenarında
bir kırlangıç yoldaşlığında
rivayet ederler
efsaneler dizerler;
"duyduk ki yolları aşanda
dağ gibi büyükmüş sevda"

27

yanı başımda bir günlük
haykırır arsız arsız
"koş gel ey özgürlük"

28

küçük bir bedende
okyanus bir yürek taşırdı
minicikti elleri, kirliydi
üstünde yemek lekesi
pantolonunda yama
ayakkabıları çamurdu
aldırmadı

bir selpak alana
diğerini hediye etti

29

yazgımızı değiştirecek
bir çocuk arıyorum;
elleri tarçın kokan
körpe bedeninde dev düşler taşıyan
bir çocuk işte;
elleriyle taşıyacak emeği
yıkacak zehir sermayeyi

30

seslenirsin tepeliklerde
seslenirsin deli kızım
duyar yankını keklikler
koşup getirir serçeler
duyarım hece hece
duyarım dilden dile
tarifsiz bir özgürlüğe

31

virane evleri vardı
baçası naylondandı
yağmur yağardı çoğu kez
komşular kova getirirdi
tüten dumanlar eşliğinde
kovalara umut dizilirdi

32

ver elini küçük

kendin gibi küçük elini
koşuşalım nehirler boyu
ellerini sakınma,
ver elini küçük
ellerinin ardı özgürlük
33

savrulan çocuklar vardı
köprü altlarında yaşardı
uyuştururdu düşleri
tanınmazdı bedenleri
gün gün, saat saat
beklerdiler
bir annenin "yavrum" seslerini
34

kimse bilmesede kaçak hüznlerimi
sen bil yeter ki
türkçe fakiri lehçenle
sen avut sözcüklerinle
sen; sihir ülkesi
masalından kaçmış külkedisi
35

soğuk asfaltlarda
yalın ayak dolaşmaksa hayat
verin çoraplarımı
ben gidiyorum
36

yürek vardiyasında
asgari ücrete talim işçi ordusu
ve serviste, evde, fabrikada, sokakta
bitmek bilmeyen
işten atılma korkusu
37

pembe bir mont aldım sana
kare desenli, kapşonlu
cepleri kocaman ha
elini çıkarma hiç cebinden
satamasanda selpakları
açarız beyazlarını
aydınlatsın diye tüm karanlıkları
38

tarifsiz acıların
neyi ifade eder bilmem
oysa vezne sırasındaydın
hastane ortasındaydın
paran yoktu kovuldun
yağmurun gazabına savruldun

Ulvi Koçu

Hasan'ın Babası

insan sevgisiz yaşar anlarım. insan düşüncesiz, gerçeksiz, umutsuz, ideolojisiz, hiçbir şeysiz de yaşar, buna da eyvallah. hatta aşksız ve inançsız da yaşar. ama insan nasıl vicdansız yaşar, anlayamıyorum. insan -kalbi ve beyni olan insan- Hasan Ferit'in babasının yüzündeki acıyı, acısı gibi bilmeyen insan, bilmem ki nasıl insan...

not: annelerin gözyaşlarını bildiğimizden miydi neydi, zor olsa da içimize atıyorduk. lakin babaların gözyaşları bir başka acılı oluyor, bir başka yanık, bir başka sancılı oluyor...

Ulvi Koçu

Hayalinin Ardından Dünya

gizlenen herşeyin,
birer umut hanesidir hayalin
soğuk kış akşamlarına demli çay,
zemheriye kılama şeker...

yoksul virane evlerde tüten sobadır,
yanan kömür, karşılık beklemeden
herkes bilir,
her yitik evin can yoldaşı
yağmurlu havalarda damlara çekilen yiğit naylon...

şimdi hayalinin, hayalini kurmak bile,
asimile olmuş diller gibi asılsız
ve her hüznün
kiraya verilmiş sevinçlerden,
acımasızca hesaplar sorar...

yazılara dökülen fikirler,
idamlara götürürken genç, yaşlı aydınları
yetmiyor artık düşün; zulmü önlemeye,
mahkemeleri yıkmaya...

gizlenen herşey
saklılığıyla kalıyor öylece
ortaya bile çıkmıyor;
darağaçlarının cellatları,
faili meçhullerin katilleri...
ne de zorbalar,
yolsuz, soysuzlar...

Ulvi Koçu

Hayat

Yalın ayaklı bir çocuğun gülümsemesidir hayat
Toz toprak içinde, ekili tarlalardan fışkıran bereket
Bozuk yollardan geçilir kimi zaman
Kimisinde kapalıdır yolar

Hayat, buzların egemenliğine karşı kızak kaymaktır
Araba kaportalarından oyuncaklar yaparak...

Ulvi Koçu

Hayat Yollarında

biten başlayan yolların,
kan kızılı ortasında ömrüm.
biraz hayat, biraz deprem, sel
ve yararcasına isyan ediyorum yaralarırna
ve ıslak, ıpıslak bir ayrılığa,
hiç bir isim koyamıyorum...

susmanın verdiği işkence;
eziyet sanki, gülümseyen gençliğime
ben, uzun seferli yolların yolcusu
sevdalarla kavgaların kaybolmuş sevinci;
işte yine bir başırna,
işte yine kentlerin şaşkın delikanlısı...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 1

isyanım şehirlere sığmaz
başkaldırım sokaklara
viran kasabalar efkarın adı
ve yaşamak;
ekmeğin bayatlaması kadar kısa

duvarlar aşıyorum,
her yeni yaşıma basarken
dinlenmiyorum hiç,
durmuyorum...
şu koskoca dünyanın katilleri,
yaşamın başrol oyuncusu olurken bile,
diretiyorum yalnızlığımı
okullara sığmıyorum...

dinliyorum desem anneciğim;
siren seslerini,
hiç oyuncağı olmayan
yoksul köy çocuklarının bağışlarını...

dinliyorum ki bağışları;
büyüsün yılgınlığım
haykırırsın özlemlerim, hasretlerim
anneciğim!
senin sesinde var kulaklarımda
yedi gün,
yirmi dört saat...
ve sömürülen halklarınki de
ve yitirilmiş çocukların...

salt iki gözüm yetmez artık
hayatı ve dünyayı algılamaya
soğuklar benden korkuyor
rüzgarlar küs
bakakalmak çare değil iklimlere
ve onlara söz geçirmeye...

kutsal gözyaşlarını,
sağanak yağmurlarda yitiren halkların umudu;
başıboş yaz gecelerinde kaldı
çünkü yaz geceleride gitti
eriyip kaybolan aylar gibi...

üzülüyorum desem anneciğim
yağmurun her yağdığında
üzülüyorum ki;
bitmek bilmiyor savaşlar
yoksulluklar, açlıklar
o zulumler ki, infaz savcısı
işbirlikçi gardiyan

anneciğim!

yeni yeşeren çiçeklerde arıyorum seni
denizin maviliğinde
gökkuşağının renklerinde
en güzel sevinç; yanında olmak
doyasıya sarılmak sana...

biliyorsun tanınmak isterdim,
hesapsız, sorgusuz...
ve yine biliyorsun
hiç kimse hiç bir dilde hiç tanımadı beni
bir senden başka...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 2

akarda gider hayat
duraksız yolculuklar bitmez
dağlar cümbüş yeri
giden geri gelmez,
geri gelmez...

kırların coşkusu...
vurur toprağa yağmurun bereketi
akarda gider hayat
ışkenceler bitmez
sürer gider,
sürer gider...

bakarsın kuş olur hayat
uçar gider, uçar gider
umutların şahlanır
çocukluğun çoğalır
bir fırtınadır yaşanan an
toplasan sıfır eder
çıkarsan sıfır...

yasaklanır konuşulan diller
sözcükler kaldırılır
harfler yakılır
asılıdır biriktirilen kelimeler;
hücrelerin en çıkmazına
hayat böyle akıp gider,
ışkenceler bitmez
sürer gider,
sürer gider...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 3

kıvılcımlar yerleşmiş bedenime
hayatın anlamı;
kıvılcımların gülüşü...

kapımda yaz güneşi
penceremde ağır sıcak
günaydın der gibi bakmak dünyaya
yollara koşmak
zamana aldanmak
ve iç ısısına dayanarak yürümek
herhangi bir kentte...

sorgusuzca suçlanan kimliğim,
ömrüme yüklenilen suç
bir de yazın amansız sicağı
gecenin en derininde çalmış kapımı...

kapımda ihtilal haberleri
kapımda darbe çağrışımları
penceremin ötesinde
silahı elinde
bir polis
ve bir asker...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 4

yürünülen yollara,
geçilen sokaklara
kar yağdı!
uçurumlaşan ulaşım lar,
zehir zemberek...

sen değilmiydin
'koy umudu cebine' diyen
bak, kar yağıyor işte;
güldüğün asfaltlara...
yıldızlar soğ uğun bekçisi

anam, yarim;
ellerim buz tutmuş
ayaklarım örselenmiş
gözlerim tutuklanmış

bıkmadın mı kaçmalardan
yol alıp gitmelerden
bir söz dinle
bahar yakındadır belkide...

öyle bakma kapı aralarından
öyle durma
ayakların üşür,
giyiver bana ördüğün patikleri...

anam, yarim;
kar yağdı görüyormusun
etraf bembeyaz
örtülmüş kirli olan ne varsa
ah bir de kapalı olmasa,
köy yolları
çocuklar gidebilse okula
bir de,
bir de sen olsan
gelip gülsen karşımda;
eksi yirmi derceye inat...

diyorum ki
sen bu kadar uzak olmasan;
tutardım ellerinden,
yağsada kar,
kopsada kıyamet
gözlerine vurulur,
ayaklarına kapılırdım...

ırmaklar akardı tepelerde
dağlarda gerilla ordusu
her söz yasaklanmış şiir dizesi...
bir baksan dışarı
şöyle doya doya,

nasılda yağıyor kar
tipi, tutsak almış ağaçları
kayalıklar aklanmış
gündüzler daralmış...

anam yarım;
saat gecenin ikisi
dışardayım, düşmanım soğuklar
bir de gelmeyen yar
ve dostlarım
dağdaki gerillalar...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 5

pusulara uğramış yollarımın
yarım yamalak yolculuklarında
bırakırken düşlerimi
soramadım unuttuğun gülümseyişleri...

damarlarımdan sızan kanı
kırık bardaklara dolduralı
yağmur yağmuyordu
kurak topraklara...

sinsi sinsi bakar,
umudumu çalan haritalar
hayatın paradigmasını yazan
filozofları bile
çileden çıkarır bu cellat mesafeler...

işgallere uğrayan evlerin lambaları
saat sekizden sonra sönüp
zifiriye verince kendisini
durup düşünmek kalıyordu bize çaresiz...

elimizden gelenler sınırlıydı
okuduğumuz kitaplar bile,
sansürleneler listesinin
en baş sırasındaydı...

Ulvi Koçu

Hayata Dair 6

Sürdüm yüreğimi
Uçsuz, bucaksız kentlere
Yalınayak doğdum
Yoksul, Anadolu köylerinde...

Yağmur oldum aktım
Özgürlük kamplarına
Anaya dair,
Buruk şiirler yazdım...

Büyüdüm apansız
Oyuncaklara sığamaz oldum
Taşrayı avucuma alıp
Varoşlarda kaldım...

Bir dilimde Kürtçe'dir...

Ulvi Koçu

Haydi Bra

haydi bra
gitme zamanı geldi
baharda dolunay
zemheride kaçak yıldızlar
savaşçılarını bekliyor...

haydi bra
aşılması gereken yollar var
hazırlanmış kırlangıçlar
sahiplerini bekleyen iki silah
yol gözleyip
savaşçılarını bekliyor...

haydi bra
ölülerimiz bekler bizi
ne var ne yok gençliğe dair
bırakıp kentlere,
halay kurmak için dağlarda
barış için savaşmaya
en amansız kırlarda...

Ulvi Koçu

Hükümsüz İsyanlar

deli bir tarihe yazıyorum gözlerinin affına sığınarak
uğraksız yolculuklar değil biliyorum
yol yorgunu afet yeri yürek ülkem
gitmesem iyileşecekti heyelana bulanmış ömrüm
uğrasam değişecekti kimliksiz yazgım
şehir şehir gün be gün
ândan kaçmış zaman yolcusuyum
haritalara sorsan gösterir belki
ilmiğe muhtaç boyunlardan biriyim
ne anlar kör burjuva, faşist vardiya
kayıp çocukluğumun âhıdır dünya
anlatsam diner mi doluya teslim gözlerin
yakarsam bağışlar mı duaya açılan ellerin
antik tarihlerde dolaşır ayrılık hicaz makamında
lale devri değil, patrona halil isyanında
ışksız kitapların kiralık sayfasında...

aşka bulanmış bedenlerde kurşunlanan sevgi
ranza uçlarına yazılmış şiirlerde yiten emek
kör karanlığa sürüklenen gelecek
aykırı yalnızlığımızın çocuklarıdır sevgili;
dağlarına türkü söylenen o coğrafya gibi
acıyla yandığımız şehir efsanesi değildir
şarkısına hüküm giydığımız gece sesidir...

sorgusuz mahkemelerde müebbet kararları
ey sevdanın ölmeye koşan yaralıları
nefesine ipotek koyulan bir aşkı arıyorum
isimsiz ve kurak, yoksul ve çorak bir topraktan taşıyorum
çareye sığınmış zeytin bahçesi gözlerin
onurlu savaş bidirgesi gözlerin
kalbimi kuşatan med ordusu gözlerin
sahi bir düş müydü gözlerin?
ecelsiz yarışlar sağanağı adının geçmediği cümle
vergiye bağlanmış şehir, ilçe, kasaba, köy...
ilk sendeleyişi ömrün sensiz geçen gece şarkısı
yorgun düşmüş bir kuş yankısı
oyy vurgun yediğim, merhemini yitirdiğim
rızasını kaybeden sevda anlatır ancak,
uykusuz gecenin ayrılığa koşan sabahını
masum ve haylaz çocuğun tanrıya koşan âhını...

Ulvi Koçu

İki Adam

kimi zaman demli bir çay kokusuna girer iki adam. kimi zaman Kürtçe zılgıttır, kimi zaman Kırgızca bir ağıt. acının dili olmuyor, hatta sorgulanmaya ihtiyaç dahi duymuyor. Mehmed Uzun, Cengiz Aytmatov... uzaklığa sığınmış, kaf dağıyla saklanmış iki farklı coğrafyanın, aynı acılarıyla büyümüş ozanları... harfleri ışık olsun, karanlığımıza... halkları, kavgaları, sözcükleri hep yaşasın, hep yaşasın...

Ulvi Koçu

İki Çocuk

Kürt sorununa dair onlarca, yüzlerce haber, yazı, görüntü yahut çözüm önerileri ile karşılaşılıyor ki bunları ayıklamak, aralarından kimi doğruları seçip doğrularımıza katmak neredeyse imkansız hale geliyor. Neydi bu Kürt sorunu? Nasıl çözülebilirdi? Siyasi, ekonomik, kültürel, psikolojik, sosyolojik ve daha bilmem hangi etmenlere dayandırılarak hangi analizlerden yola çıkılabilirdi? Bunlar aslında deve de pire birkaç sorudan ibaretti.

Aslında mesele çokta karmaşık değil. Ya da öyle dolambaçlı sözlere gerekte yok. Kürt sorununun temeli yalnızca bir nedendir. O da Hakkarili bir çocuk ile Edirneli bir çocuğun birbirini tanımaması ve birbirini anlamamasıdır. Evet şimdi ülkenin başkentine gidiyoruz ve Hakkariden gelen Azad ile Edirneli Özgürün bir parktaki buluşmasına şahit oluyoruz. Şimdi hayal dünyamızı genişletelim, bilincimize kuvvet diyelim. Azad ve Özgür hayata hangi pencereden bakıyor, hangi umutlarla büyüyor ve nasıl düşler peşinden koşuyor. İşte kritik olan bu üç sorudan Kürt sorununun ortaya çıkışı ve bu ortaya çıkışın sonuçları cevaplarını çıkarabiliriz.

Uzatmamak gerek. Uzatılan yazıların okunmadığını, okunmaya mecaliz bırakıldığını az çok tahmin ediyorum. Ama gayem şu, elimizi vicdanımıza koyalım ve Hakkarili Azad ile Edirneli Özgür'ün Ankara'da ki buluşmasındaki kritikleri kestirmeye çalışalım. Bu iki insanın ortak ve farklı özellikleri, yetiştirme biçimleri, kültürleri, çevreleri, sanata ve edebiyata bakışları, dinledikleri müzikleri, başlarından geçenler, beyinlerine empoze edilenler ve daha bir sürü olgunun oluşturduğu sonuçları bir bir düşünmeye çalışalım...

İnanıyorum ki bu sorgulamalar, Kürt sorunu hakkında sebep ve sonuç olarak bize sağlam dönütler verecektir.

Ulvi Koçu

İki Kale

bir ev içerisinde iki kale vardır, o evi ayakta tutan. o ev, o iki kalenin çabasıyla kurulmuştur. o iki kalenin sevgisi, tutkusu ve mücadelesiyle varlığını sürdürmüştür. iki kale... ikisinde kutsal, ikisi de değişilmez, ikisi de birbirinden güç alan kale. öyledir ki birine bir şey olsa diğeri de yıkılır, mahvolur, güçsüzleşir. keza bir diğeri güçlüyse, diğeri de onun gücünden faydalanır, erişilmez büyüklüğe kavuşur...

bir ev içerisinde iki kalenin kutsal değerleri vardır; tıpkı kendileri gibi. bunların herhangi bir sayısı olmamakla beraber, her iki kaleye de var olma sebebi yüklerler. herkes bir ad takar o değerlere, ama fidan der o iki kale. önce bir, sonra iki, üç, dört öylece sayıları vardır. fidanlar ilk başlarda dillere destan bir güzelliğe sahip olurlar. o iki kaleye umut sağanağı, nefes, hayat, özgürlük ve daha nice kadim anlam yüklerler...

kuraldır: bir evi o iki kale kurar. sonra evin ortasına, tutku ve sevdayı karıştırarak fidanlar dikerler. gözleri gibi bakarlar o fidanlara. aç kalma pahasına kendi yediklerinden kesip doyururlar. kötülüklerden, şerden, deccalden, şeytandan korurlar. o iki kale varlıklarını ancak ve ancak kendi fidanlarıyla açıklayabilirler...

zaman geçer, devran döner, körpe fidanlar büyür. sığmaz olurlar eve. o iki kale yetişemez büyümelerinin hızına. büyüdüğüçe fidanlar, sarkarlar başka evlere, başka şehirlere, ülkelere, gezegenlere. bir zaman hayat verdikleri o iki kaleye şimdi asilikler, kötülükler, kederler, elem verirler. nice zorlukları yenen, her mücadeleden omuz omuza zaferle ayrılan o iki kale, artık yenilgi ve acıyla tanışmaya başlar. üstelik hayat verdikleri, canlarından daha çok sevdikleri, bir zamanların küçücük, şimdininse dev fidanları tarafından...

sallanmaktaydı surları o iki kalenin. önce uzun saçlı kalenin taşlarını yıktı fidanlar. hiç insaf etmeden, merhamet etmeden, acımadan, gözleri kör eden işkenceyle. dayanamadı o iki kaleden diğeri; kısa saçlı olanı. kuraldı; birine bir şey olsa diğeri yaşayamazdı. fidanlara gerek kalmadan imha etti taşlarını, bir bir parçaladı gövdesini, surlarını kerpiçlere feda etti. koştu uzun saçlı kalenin yanına, taa yağmurlar zamanına....

Ulvi Koçu

İki Nehir

gecenin sessizliği
seni özlemektir
biliyorsun
her biri Fırat olur gözlerimin
düşer peşine Dicle suyu teninin

gecenin sessizliği
ayrı kalan iki nehirdir
biliyorsun
ve yarım kalmış
bir güneydoğu şarkısı

özlemek,
iki nehirden taşan
iki haylaz su birikintisi
gecenin suskunluğunda
gizlice buluşan
iki suyun hikayesi...

biliyorsun,
gün ışığına kalmaz
karışıklar akıntıya
sonra özlemek
delice bir özlemek...

Dicle haykırır durmadan
Fırat dinler
sessizce dinler
sonra gece
sonra suskunluk
sonra kavuşma düşleri
sorgusuz bir şarkıda özlemek
sınır dışı ellerini öpmek
kaçak dağ türkülerinde
gülüşünü özlemek...

gecenin sessizliği
seni beklemektir
biliyorsun
biliyorum,
sende Dicle olup
Fırat'ını bekliyorsun...

Ulvi Koçu

İshtar

İshtar! gözlerine dokunamadığım bir akşam üstü hatırlat bana. koşup yakmalıyım karanlığını. çocukların seslerinde bir ışık ordusu kurmalıyım. ishtar! gözlerine yuva kursun evsiz turnalar, bakışlarına sığınsın uçurtmalar. sen Fatîmî kızı, sen çoban yıldızı, kalbimin soylu hırsızı şimdi nerdesin, nerde gülüşlerini sakladığın bacasız evler, kırlangıçsız tepeler... yokluğuna peşkeş çekilen sahte masallarla büyüyor bebekler, okul yollarında gözleri bağlanmış, silah ve savaşları ezberliyor çocuklar.

İshtar! ey sürmeli gözleriyle yüreğimi dağlayan esmer, ey yaşama sevinci, kutsal toprak, el değmemiş incelik; ruhum yorgun, ruhum bezgin, ruhum paramparça. acıyla bilenmiş ömür, umarsız bir yağma akşamı. gel kurtar İshtar, gel kurtar beni! ölümlü bedenimi sunmadan gece kuşlarına, avut kedere bulaşmış yüreğimi; avut İshtar, avut...

uzak köy akşamlarında evlerinin avlusunda yağmuru seyreden yırtık çoraplı çocuklar gibiyim. düşümde gece prenslerinin bağdaş kurduğu köy sofraları, düşümde anne eliyle hazırlanan sıcak çorba. düşümde diyorum İshtar, düşümde; nasıl anlatmalıyım, ölümsüzlüğünü ilan ettiğim düşümde.

İshtar! sonsuzluğun İshtar'ı, çocukluğumun İshtar'ı! geceye bilenmiş yıldızlar gibi bekleyeceğim seni.

Ulvi Koçu

İsyan Şiirleri 1

bir yarın olmalı,
hayatımızın tam ortasında
tutunabilip, umut edeceğimiz,
bir yarın...

gökyüzünün yeniden mavi olduğu
düşlerimizi karaya çıkaran...

kan kıvrılı sokakların tam bağımsızlığı için...

Ulvi Koçu

İsyân Şiirleri 11

haykırınca şiirleri,
onurlu yiğitler;
kaçırşırdı yeryüzünün
faşist itleri...

slogandı silahları
ve öldürmekten
hep kaçındılar
sığınıkları davalarıydı,
uğrunda ölüp, dirildikleri...

bir sabah uyanınca
kızıl güneşler sevincini
dağıtacaklardı; ülke ayırt etmeden...

karanlıklar korkardı
her bir eylem adımında
ve akşama karışınca gün,
bağrışlar hala gün ışığıydı;
yoksul, emekçi saflarında...

söz verdiler,
mutlaka bir gün, diye...

sömürülen ülkelerin tam bağımsızlığı için...

Ulvi Koçu

İsyan Şiirleri 12

onurum baş tacı
hiçbir işkence yıldıramaz,
hiçbir acı...

onurum sönmez ateş
direnişlerimin doruğunda
ölümler son değil
ne de yıkımlar...

paparazzileri,
televoleleri,
medya şarlatanlarını
devirdiğimiz gün...
patronluğu,
ağalığı,
sömürüleri,
devirdiğimiz gün;
onurum sıra sana gelecek
gülmenin sevinç sırası...

her türkü
yüreğimizin çocuksu sözleri
ve işsizlerimiz kalmayacak
ve asgari ücretlerimiz yetecek
onurum hazırlan
şimdi çarpışma günüdür.

gelecek güneşli günlerin tam bağımsızlığı için...

Ulvi Koçu

İşçi Şiirleri

1; umutsuz

mesai saatlerinde,
ömrüm çürüdü çürüyecek
asgari ücretle
boynum devrilecek
kaldı ki; uykusuz, parasız, pulsuz
bu ömrüm hep fabrikadamı gececek...

2; kızgın

zifiri karanlıkta
kalmaksa gece vardiyası
durdurun elimi ayağımı
servis şoförünü vurmaya gidiyorum...

3; isyancı

bitmek bilmedi boynumun ağrısı
yarın sabah, yine iş var
erken kalkılacak
duvarlar boyanacak
ve artık,
patronun kellesine kibrit çakılacak...

4; kırgın

bir umut köşesiydi
yüzlerce arkadaşına
bu iki yüzlü sendika
sabah işçi olurlar
akşam patron
sabah grev yaparlar
akşam lokavt
öyle ki hiç bitmez bu entrika...

5; hayalci

umutlarımdır ay başı
her geçen gün;
ay başlarına basamak
ah, mesaileride bi alsak
bari bu kış;
odunu kömürle beraber yaksak...

Ulvi Koçu

İtiraf

alışırsın ya babacığım
aldırır etmeden yağmura, çamura
soğukta titremeye, üşümeye
alışırsın ya kahramanca
bense gün boyu yatıyorum;
sıcacık odalarda,
sıcak yataklarda
kitap okuyor,
şiir yazıyorum...

alışırsın ya babacığım
sesinin zirvesine tırmanarak;
bağırırın ya pazarlarda
öyle yoruluyor,
öyle üşüyorsun ki
kolunun romatizmasında
hayata meydan okuyorsun...

bense babacığım
fakülte yurt yolunda,
aylak aylak gidip geliyorum;
alın teriyle kazandığın paraları yiyerek
ve hayatın surlarında,
kovalayarak aşk çağını...

sen çalışırken rüzgar ayazında
ben kalorifer yanındaki bir sırada
mayışlarım bir ders esnasında
sesin kulağımdan gitmez
titreyişin bilincimden...
umutların büyür içinde
'öğretmen olacak büyük oğlum' deyişinde...

alışırsın ya babacığım
alın terin, göle dönüşür ya
susarsın ya acımasızlığıa,
'sen oku yeter' dersin ya
utanırım kendimden;
dört yıllık fakülteyi,
bir senede bitirmeliyim diye..!

Ulvi Koçu

Kaçarak Gökyüzüne

şimdi evinin bacasından,
gökyüzüne akan duman olmak vardı;
seni ve düşleri kaçıracak...
karışmak vardı yıldızlara
hayata dair ne varsa boşlayarak...

yitip gitmek öyle sessizce,
sobadan çıkan yangın efkarıyla...
kömür kokusunu hapsederek;
başıboş herhangi bir odaya...

geride kalmazdı o zaman;
açlık, yoksulluk, ayrılık
sığınırđık uzay boşluğunun bilinmezliğine...
ömrümüze yeni çukurlar açarak...
öyle sessiz
öyle ürkek
her gece ayın çevresinden bakmak;
yalandan daha yalan dünyaya
aralamak gerçeğin raflarını
ve umarsız yorulmalara el sallayarak, korkmadan...

Ulvi Koçu

Kanatlarını Kaybeden Adam

kanadı kaybolmuş bir adamım,
sorsam suçlayacaklar
kanatların nerde diye...

kanatlarım dağılınca,
ben adamlıktan utanırım.
simsiyah dumanlarla
gökyüzünde kaybolurum...

hangi sese yönelsem
çırpınışlarımın başrolündeyim
serseriysem ondandır;
yitirmek ve zaman...

kanatlarımın olmadığını
anlayınca,
insanlığımdan utanırım;
uçamadan özgürce,
ve nice hürriyet özlemleriyle...

Ulvi Koçu

Kanayan

boya sandığı çalınan
çocuk gibi,
ölüm orucunda
mahkum gibi,
işten çıkarılmış
baba gibi,

kanarım...

Ulvi Koçu

Karanlıktan Aydınlığa

sabah olacak...
inadına!
perdeleri aşındıracak;
güzelim güneş
açık bi tebessümle,
günaydın diyecek canım annem...

sustum,
inadına!
gecenin inadına
bilindik kelimeler yastığımda gizli
sözcükler kaçak
ısrar ediyor bir kız çocuğu;
'konuşacak bir şey vardır elbet'
hangi yana baksam
yalnızca yalnızlık
duvarda somurtmuş tablo
kendimi saklıyorum;
sabah ezanına
-namaz kılacağımdan değil-
kısacık bir heves
yalnız kalmama oyunu...

sustum...
sabah olacak...
inadına!
gecenin inadına
böylesine tutsak,
kalmamalıyım bu zehir yatağa
dönmemeliyim delicesine,
kendi eksenimde
hangiden yoksun bir yaşam
sualsizce cevaplar...

gelmen gerek sabah;
karanlığı yıkıp,
dindirerek susuşları...
gelmen gerek...

Ulvi Koçu

Kargaşa

kargaşa
hey karanlık kargaşa
kömürsüz soba
aşsız tencere
yağmursuz, çamursuz iklim...
bu ısıkların sesi
türküsüz gecedir...
silah sesli akşamdan
soğuk sabahtan,
yaralanır çocuklar
analar sızlar
heyhat kargaşa
heyhat...
gözümün önünde bir bilmece
sürüklüyor hece hece
kağıtsızım,
kalemsizim,
şiirsiz, sessiz...
uykuda ki çocuklar
düşleriyle oynarlar
düşlerinde bir uçurtma
'-ne olur amca'
'-ne olur vurma! '

dirilmiş ölüler
yattıkları yerden
dağları yıkanlar
medet umuyor şehirlerden
zorbaları dindirir, yoksa;
onlar bilir dindirmesini
baskınların gecesinde
kargaşanın ensesinde...
kalk ayağa, kalk
düşmüş yüreğiyle sere serpe
gülümseyen vedasıyla
Metin Göktepe!

kırmızıyım
kırmızıdan daha yaralı
yanık kokusunda,
irkilirim belli belirsiz
bırakma beni
bırakma canımın içi
paramparça yüreğimin hiçi...
kaçışır koynumdan
bir yağmur sesinde
tamda masal arifesinde
tüy bitmemiş yüzünde acılı bir keder
kardeşimsin sen Engin Ceber...

kargaşa
hey fırtınadan kaçan kargaşa!

yazılması tarih olan
bir kalıntıdır şimdi
yaşamı gençliklerinde solan
bozkırların büyüğü
bir oyun güldürüsü
koşarak aralayın
koşarak çocuklar, koşarak
bozkırın renklerini sayarak
bilsem anlatacağım sizede
nasıl söylenir o masallar
o heybetli gecelerden kaçan,
tipilerden rüzgar çalan
bitmiyor hiç
bitmiyor yüzlerce yalan
diznmez zulüm
dinmez işkence
insan, insanlıktan çekilince!
Maraş'ta yanan bebekler
ölümün koynunda emekler
birer diş gıcirtısı
birer silah sesi
yüreği olmayan anlamaz
biz anladık yetmez mi
hoşça kal çocuk
hoşça kal Uğur Kaymaz...

acılı melodiler çağında
rüya melekleri uyandırır;
düş gören serçeleri
kaç şeytan, kaç
bu kez bastığın yanlışı taş
katil idamlar
ölüm tutanağında
nedir bu?
bu nasıl bir kargaşa?
'ferman padişahın dağları bizimdir'
aynen söyleyin Deniz yoldaşa!

çaldım mavisini
güzelim gökyüzünün
ört üstünü, ört canımın içi
her masalda anlatılan
yaralı dağların perisi...

Ulvi Koçu

Kayıp Anneler, Kayıp Çocuklar

Gülen gözlerinle sen,
Alev almış bir sokak olunca
Umarsız tedirginliklerle hoş geldin dedik,
Yangınlardan kaçırdığın çehrene...

Gülümsemelerinin ardına sakladığın,
Koşar adım gizlediğin;
Onarılmaz acıların
Bulutunu kaybetmiş, bir yağmur tanesiydi...

Hayatı anlamaya çalıştığında sen
Yüreğinin feryatları annelerle çınlıyordu
Ve yirmili yaşların,
Annelere yollanmış bir, elveda...

Geriye kalan, vatansever sözcükler
Geriye kalan,
Tutsak edilmiş diller, heceler...

Biliyorum, sözcükleri çalınmış kız
Hüzünlerin doruğunda bir ırmaksın sen
Ne kadar kapılsan da hayat deryasına
Yine sensin; rüzgar eken, fırtına biçen...

Ve bir umut terk edince kapını
Hemen kapılma düş kırıklıklarının şehrine
Açık tut kapını
Yarınların tebessüm seherine...

Düşün, yarınları çalınan kız
Bir düşün;
Sana benzeyen sayısız yüzleri
Gelmeyen sabahlarda, gecede tutsak evleri
Sonra savaşları düşün;
Gözleri önünde annelerini kaybeden çocukları,
Babaları vurulan çocukları,
İşkence edilen, aç bırakılan,
Tecavüz edilen çocukları...

Kimbilir acıyı sıralamak ne de kolay,
Onca unutulan basit mutluluklar arasından
Ve senin çocuksu gülüşlerin;
Öğrenci evimizin dostluk türküsü...

Kiralanmış bakışlarınla sen,
Dalgasız bir deniz olunca
Yakamozlardan manzara çaldık
Devrimci yüreğimize...

İçinde biriken acıların
Hesabına yetişemezken sayısal veriler,
Sözel aldanışlarla geçiştirirdin

Umarsız gerçekleri...

Ve anneler hoşça kal dediğinde sana
Üstelik alışmamışken yirmili yaşa
Nehirler akmasa ne olur sanki,
Yıldızlar parlamasa...
Güneş doğmasa...

Düşün çocukluğu olmayan kız
Bir düşün;
Açlıktan ölen anneleri,
Yavrularını yitiren anneleri
Türkçe bilmeyen,
Sürgün edilen,
Dilleri yasaklanan anneleri...

Kayıptı çocukları
Vatanları, evleri...
düş görme sevdasına gittiler,
yalın ayak sessizce bittiler...

Ulvi Koçu

Kayıp Kıta

kayıp bir kıtayım yeryüzüne düşmüş
kimliksiz girişlere tabi değilim
hükümsüz kafa kağıtlarında
elsiz ayaksız duvarlara yaslıyım
yavan ekmek içi,
paslı demir bardakta kireçli su,
beş metre kare koşar ayaklarım
beşincide seker, beşincide düşer
bir şarkı mırıldanmasıyım
bir soluksuz nefes, öksürük
sokaklara, yollara ve aşklara hasret

Ulvi Koçu

Kayıp Köyler

dağ kokan gecede
dili olmayan hecede
keklik sesleri
at kişnemeleri
binbir bilmeceyle
büyürdü çocuklar
büyürdü düş ile
yarım yamalak
masallar ile
'sabahmış,
geceymiş
keloğlan serseriymiş
öyküler bir servetmiş'
dinlerdik dedemizden
geçerdik kendimizden
oysa şimdi
kayıptır kentler
kayıptır köyler
evlerimiz
barakalarımız
saklı oyuncaklarımız...

ne vakit
gün doğsa
aydınlık vursa
koşuşurduk yollara
dilsizdağlara
nefes nefese
avare
ahmak
haylaz
mahcup çocuk
oyunlara yolculuk
köyler bizimdi
anlamazdık
neydi yokluk
neydi tokluk
çayırlar parkımız
nehirler salıncak
bir kaç bilye
bir kaç ceviz
alın derdik
hepsi sizindir
lakin,
geri verin köylerimizi
yitirdik hepsini
hepsini tükettik...

hangi yolculuk
anlatır şimdi
köy kokan
çocuk sesleri

oysa bizimdi dağlar
evlere dökülen yankılar
yalnızlaşmış şarkılar

Ulvi Koçu

Kent Gecesinde

yorgunluğun karanlık gecelerindeyim;
çok uzak,
uzak kentlerin
herhangi birinde...

yalnızlığıma gülümsediğim,
acılarıma hayran kaldığım
ve yaralarla boğuştuğum
her aşkın sonunda,
kimliksiz yaşıyorum;
evden çok uzak,
uzakların birinde...

soğuk olan, karla kaplı sokaklar var şimdi
evlerin bacalarından düşen buzlar
şimdi ne var, ne yok diye,
soruyorum kendi kendime

yokların varlığıyla,
kavgalar başlamış
bitmez denilen sevdalar bitmiş
her ayrılık birer isyan köşesi
ve kederler durmuyor artık
bir de anneme duyduğum özlem...

Ulvi Koçu

Kırlangıç İle Bir Adamın Hikayesi

alnına vuran ışıkla
uzak tepelerde bir kırlangıç...
gözlerinin kısık sesiyle,
doruklar arası dumanlara dalmış...

bir belirti! ! !
sırtında heybe, başında kavak;
meçhul adımlarla nehri aşındıran...
su çağılıyor, serçeler ötüşüyor,
yer değiştiriyor tavşanlar...

kırlangıç doğruldu gizil yerinden
bu yabancı da kimdi?
adamın saçları otluk, saçları geven
tuhaf ısıklıklar...

oysa silah patırtıları,
yangın kalıntıları,
aşk çığlıkları duymuştu da
böylesine soluk bir yalnızlık,
tek başına, sanki karanlık...

kırlangıç, düşüncesiyle savaşa girdi
bu adam nerden gelir/ nereye giderdi
beklemeye koyuldu...
(duraksız, ağır bir bekleme)

sırtında ki heybeyi suya çaldı adam
dört bir yana döndü
umutsuz iklimler gibi yaş yağdırdı gözlerine
ağaçlıklara koştu/ bilinmezliğe koştu
kayboldu...

/ şaşırdı kırlangıç, şaşırdı
dilinden türkü çağırdı
heybeye doğru yüreğini kaçırdı /

en çokta o an sevdi gagasını
en çokta o an meraklanmıştı
ipleri çözülüp, özgürlüğe kavuşunca silik heybe,
aldanırları anlatıyordu bir körebe...
içinde bir yığın kül
anlamsız nice zibil...

düş kırıklığından başka
ne olmalıydı ki bu?
yalnızca kağıt parçası
belkide adamın yüz karası
bekletmedi kırlangıç
açtı umarsızca,
bir kayayı yırtarcasına...

' / evini yakmışlar, ocağını yıkmışlar,
o da bir kaç kül çalmış
kinini etrafa saçmış
kimbilir belkide uzak diyarlara
böyle inceden inceye yol almış / '

Ulvi Koçu

Kız Çocuklarının Okul Meselesi

kız çocuklarını okula göndermeyen, desteklemeyen; erkek çocuklarından, kardeşlerinden aşağıda gören anneler, babalar, abiler; derseniz altmış gün oruç tutun, on vakit namaz kılın, üç kez hacca gidin, malınızın yarısını zekât verin, bin bir kez tövbe edin...

o kız çocuklarının âhı ömrünüz boyunca yakanızdan düşmesin! "

Ulvi Koçu

Kimliksiz Mektuplar 5

Eski ve soğuk yalnızlıkların; ıslak ve kırılğan yazılara dönüştüğünü anladım. Üç beş kelime ezberlemekle herşey bitiyor artık zulme karşı direnmekte. Ve tuhaftır; geride kalan acıların bir daha yaşanmaması için girilen kavgada, ezilenlerin saflarında haykıran bir keklik idim; ezilenlerin gözü önünde ezilenler tarafından vuruldum!

Sevgili!

Günler karalanıp suç olurken üstüme, inatla bekledim sabahı aydınlıklar için. Kimi korkulu gecelerde; açık kalan penceremi usulca kapatıp hapsettim yüreğimi odama. Devrimci şarkılarla, halk türküleriyle ve hürriyet şiirleriyle anıyorum seni. O umutlu bakışlarının resmini çiziyorum...

Aylardan nisan... Ve 1 mayıs a doğru koşar adım gidiyoruz. Bu mevsimde yine hava soğuk, aldatıcı. Dışarı çıkarken birde palto bulunmalı yanında. Yatarken uzun pijamalar giyinmeli. Durulmamalı öyle uzun uzun gölgelerin altında. Sende durma sevgili! Sende giy her akşam yatmadan önce yeşil pijamalarını. Çıkarken dışarılara ve o çocuğun yanına giderken bile unutma paltonu giyinmeyi. baharların ilki aldatır adamı. kapılardan, bacalardan baktırır hiç acımadan...

Bir şehri bu kadar kayıp bırakan nedenler olmalı. ya da anayolların bu kadar karmaşık olmasının... nasıl olmasın ki; adın geçmiyor artık, cismin uğramıyor asfaltlara...

Sevgili!

Sermayeye bu kadar karşı geldiysem elbet haklı yanlarımda vardı. birde yokluğuna bir isim bulamadıysam. denize konan bir martı ne kadar arzuluysa ve ne kadar tutkuyla bağlıysa özgürlüğe; sende bilmelisin ki, dağlarında şahinleri var...

Eksik olan masallarını tamamlama gençliğinin. izin verme yolların yüreğini işgal etmesine. bir zaman diliminin herhangi bir parçası bile olsa düşle kavgamızı, yaralanmış aşkımızı... uğruna dövüştüğüm yurtlardan atıldığım ideoloji, günün birinde elbet çıkacaktır karşına. önce anlamayacaksın onu, sonra şaşırarak, nihayetinde sende inanacaksın bu şanlı kavgaya biliyorum...

Sevgili!

İşte o gün küçük görme manifestoyu*. 'bu da neymiş' deme. çünkü o manifesto, milyonlarca insanın koskoca ömrüdür. Aylarca düşünüyordum bir sığınak... nefes aldığım havaların; termometrelerce ölçülemediğini gördüm. bildiri dağıttığım fabrikalardaki işçilerin asgari ücretle yaşayamadığını. çöplere umut bağlayan insanları gördüm. beraberinde yoksulluğu... beraberinde sensizliği...

Sevgili!

Güneşler doğdukça... Geceleri çıktıkça yıldızlar... Sürdükçe; grevler, isyanlar, ölüm oruçları... Direnişler devam ettikçe... Ve herşeye rağmen zafer işareti yaptıkça hayata, bende senin hasretle dönmeni bekliyor olacağım; isyanın doruklara ulaştığı şehirlerden...

ŞİİRDE GEÇEN;

manifesto*; Karl Marx ve Friedrich Engelsin beraber kaleme aldıkları ünlü 'Komünist Parti Manifestosu'ndan bahsedilmiştir'

Ulvi Koçu

Kimliksiz Mektuplar-1

gözlerimin tükenmesi neyi değiştirir sevgili!
sayki kırılğan pencerelerin tutuklusuyum
anlamı olmayan bir ön ek
sayki gökyüzünün işgale uğramış bir halkıyım
sana isyan değil bunlar
ne de bir başkaldırı...

ellerimin zincire vurulmasının Türkçe'si nedir sevgili!
ya da işkencenin
seni özlemek var buralarda
utangaç kuşların sessizliğinde
yine de örtbas edilen katliamların,
suçlularını ararken
ne özlemek kalıyor seni,
ne de bir başına sen...

kayıp geçen yılların sorumlusu kim sevgili!
esirlerin, sürgünlerin,
ölenlerin hesabını kim verecek?
hele sensizliğin...

aynaların küskün baktığı çocuklar,
-ki boyacı olanlar ve mendil satanlar dahil-
tüm gerçekliği yalansızca haykırdılar korkusuzca;
dağda, ovada, şehirde...

şimdi bana yaşamının tercümesini nasıl yapacaksın sevgili!

Ulvi Koçu

Kimseyiz Kelimeler

kimseyiz kelimelerle büyüttü beni annem; damıtılmış acıları koynumda saklayarak. bir nehir aktığında ne var, ne yok alıp götürür ya, öyle bir şeydi gülümsemelerim. iklimlerle kayboldum, iklimlerle uçup gittim. çığlıklarla karamsar bir hayatttan kurtulmak adına haritalardan silindim. çoğunluğu annesiz, çoğunluğu merhabaya hasret zamanlardı. akşamdı, geceydi. ki sabaha doğruları olmayan bir şeydi...

kimseyiz kelimelerle büyüttü beni annem. açlığımızda hüznün kokulu ekmekler verirdi. sevinçli aldanışlar, karın doyurmanın iyilik bekçisi. her hikaye, birer efsaneydi içimde. gizli saklı kalmıştım, çalınmıştım onca kalabalıktan. nereye gidiyordum, kimden kaçırıyordum. ve sonuçsuz, ve anlamsız önsözler gibi durgunlaşıyordu; çocukluğumu esirgeyen akarsu. yorulmuştum, bıkmıştım savurganlığımdan. babam gitmişti. dayanıksız bir tutunmaydı benimkisi. kim kalmıştı ki annemden başka. hiç bir şey, hiç bir kırsallaşmış tebessüm fayda vermiyordu. sonra bir gün babam çıkıp gelecekti ve bizi alıp götürecekti. küçükken Kars- Çorlu otobüsünde neler düşündüğümü, hangi duygulardan geçtiğimi anımsamak bile bir işkencedir hala...

kimseyiz kelimelerle büyüttü beni annem. şehirleşmenin ilgisizliğinde çıktım yaş merdivenlerini. düşsel inançlarım karmakarışık. tüm dinler, diller, düşünceler beni çağırıyordu. en güzel vaatler karşısında kararsız bir çocuktum. kimi cennet diyordu, kimi özgürlük, vatan, şarap, kadın... durdum, kendimle bir şey konuşmak istedim, yapamadım. çünkü biliyordum geliyordum kendi ana dilimle, düşüncemle. herkes peşime düştükçe kaçtım, saklandım çiçek desenli bir yorganın içine. gecelere yasladım duyguya dair biriktirdiklerimi. aşklar yasasından sürgüne yollandım. bir daha dönemedim ana yurduma. soluksuzca kaldırımlara vuruldum...

kimseyiz kelimelerle büyüttü beni annem. cümlelerim hep devrikti. sabahtan akşama, hep sokaklarda koşuşturdum. bir türlü olamadım yinede; 'bir sokak çocuğu'. kalıp durdum dört duvarlı perdesiz bir odada. büyüyemedim, büyüyemedim. annemin kimseyiz kelimeleriyle şaşırdım durdum hep; hayatın tercümansız alfabesine...

Ulvi Koçu

Köy Hatıraları: Şivan

her sene olduğu gibi bu yılda Beden Eğitimi dersinde 5.sınıflarla kızlar ve erkekler futbol maçı yapıyoruz. kızlar Bayern Münih, erkeklerse Barcelona oluyor. ve futbol oynayan her öğrenci hangi takımdaysa o takımdan bir futbolcunun ismini alıyor. kural gereği birbirlerine maç içerisinde aldıkları bu yeni isimlerle sesleniyorlar. kendi isimlerini söylediklerinde ise aleyhte serbest atış kullanılıyor. bende kızların takımında yani Bayern Münih'te oynadığım için ismim Bayern Münih'ten Swanstaiger (okunuşu: Şivanştayger) oldu. öğrenciler kendi isimlerine alıştılar fakat ismimi bir türlü akıllarında tutamıyorlar, tutsalar bile telaffuz edemiyorlar.

işte tüm bunlarla birlikte yaptığımız maçların birinde kendisine yanlışlıkla faul yaptığım -maçtaki ismiyle Barcelonalı Neymar- birazda sitemle bana dönüyor ve o çocuksu öfkesiyle söyleniyor;

"-Ya Şivan canını yiyim biraz yavaş oyna"

Ulvi Koçu

Köy Okulları

en demokratik okullar, köy okullarıdır. eşitliğin, adaletin ve özgürlüğün simgesidir her biri. şehirlerin uzağında, iklimlerle baş başa, yalnızlık şarkıları söylerler durmadan... solgun duvarlar, aldanişsız gülümser; alay edercesine hayata. asfalta hasret yollar, mırıldanır çocuksu şiirleri, fısıldar umuda dair ezgileri...

en demokratik okullar, köy okullarıdır. hiçbir öğrenciye kılık kıyafet yönetmeliğini uygulayamaz öğretmenler. her öğrenci kafasına göre takılır; kimi kravatsız okul kıyafeti ile gelir sınıfa, tarak uğramamış saçlarını savurur; kimi kot pantolonu, solgun kazağıyla haykırır çocukluğunu...

en demokratik okullar köy okullarıdır. her çocuk istediği dilde oyunlar oynar teneffüs saatlerinde, kimi zaman derste. istediği şarkıları haykırır köy çeperlerinde. Kürtçe çalar ıslıklarını, Türkçe gösterir saygılarını. hiçbirinin diğerinden üstün olmadığını yine en çok kendileri bilir. aynı acının dersine girmiştir hepsi, aynı feleğin ağıdını tutmuştur kimbilir...

en demokratik okullar köy okullarıdır. birlikte halay çekilen, birlikte hüzne bürünen bir cephanedir okul bahçesi. herkes dinler birbirini, herkes özgürdür söylediği her cümlede. herkes tanır birbirini, herkes birdir; aynı nehirde yüzen aynı kayık, aynı şiirin kardeş harfi...

en demokratik okullar köy okullarıdır. paranın değeri yoktur, çünkü kantini de yoktur. yoktur hiçbir çocuğun cep telefonu, marka gözlüğü, pahalı elbisesi, lüks spor ayakkabısı... yoktur kızların makyaj malzemesi, renklere boyanmış kol çantası... bu kadar yoklukta, bu kadar görkemlidir yürekten taşan zenginlik. ne Ali Baba'nın gördüğü hazineyle anlatılır bu, ne Kırk Haramilerin topladığıyla...

çünkü en demokratik okullar köy okullarıdır...

yarası dinmemiş bir çocuk anlatsa da yalnızlığı yaşasın köy okullarının bağımsızlığı!

Ulvi Koçu

Kurtuluş Sesleri

karmaşık kentler ortasında,
aynasız gökyüzüne bakarak
bir çığlık büyüyor içten içe
haykırışlar devri, ışığın hızını geçiyor...

devşirilmiş acılar hoşgeldin!
otur bağırmanın orta yerine
her yan isyan olsun,
her yan direniş...

çoğulcu oylar zulmün bekçisi şimdi
anayasa savaş provakatörü...
zorbaysan sustur beni gösterge demokrasi
sesler kaledir, zincir işlemez
dağlarla açıyorum sabah ışıklarını
geceyle şehre yağıyorum
yıldız döktüm / yıldız döktüm
haydi toplat gücün yeterse...
düşüncem yoksul barış bildirisi...

karmaşık kentler ortasında,
haritalara işkence ediyor yer şekilleri
analar ağıtla,
analar feyatla,
analar gözyaşıyla evlat büyütüyor...

ve şimdi,
uçurumlarla büyüyen gelincik,
hoşgeldin!
kulak ver halkların kurtuluş sesine...
her yan isyan olsun,
her yan direniş...

Ulvi Koçu

Kuş Sarkısı

olur da kanatlanırŖa kalbim
gökyüzüne yazacağım gülüşlerini
sen,
büyük denizlerden görkemli
el değmemiş çağlayan,
sen,
dağlardan heybetli
leke sürülmemiş heyecan
bir kez daha vurulmak için
yine geleceğim kapına

Ulvi Koçu

Kuzey Rüzgarları#8207;

güz zamanlarının sancısıdır
vedalaşmadan düşen yaprakların sararışı
sessizce çağıldayan nehirlerin üzerinden
ağlayışlarla gider, göçmen kuşları...

üstüne çığ düşer şehirlerin
kuzey ülkelerinden gelir rüzgarlar;
tutsak barış bildirilerinde,
yol kenarı düşlerinde,
kalın kazak,
mont,
patikler
kömürsüz ve odunsuz
biraz kağıt,
biraz hüznle sobalarda tüterler...

zamanıdır kuzey rüzgarlarının
kapı ağzında duran,
kurumuş,
sararmış,
ve düşen her yaprağın
savrulmasıyla başlar esişleri...

kuzey rüzgarları; anlamsız çağrışımların haylaz sesidir
vakitli, vakitsiz öten bir horoz,
rengarenk bir tavus kuşu
Kürtçe ısıklarla döver pencereleri
yaralıdır,
alaycıdır,
ve alaya aldıkça yaşamı
ısıklarıyla tarihe karışır...

Ulvi Koçu

Küçük Bebek, Büyük Düş

Hızlı adımlarla yürüyordum. Paçalarımın çamurlarına aldırmaksızın yetişmişim dolmuşa. Ferman dinlemeyen kar yağışı, tipi her yeri istila etmişti. Kaçışan insanlar, birbirine kar topu atanlar, titreyenlerle birlikte sadece soğğun türküsü söyleniyordu dışarıda. En çok dolmuşçulara yaramıştı karakış. Bu dondurucu soğukta, değil yürümek beklemek bile çok zordu...

Elimde kitaplarım, hızlı adımlarım, çamurlu paçalarım son anda yetiştim dolmuşa. Öylesine kalabalıktı ki, kapı bile kapanmıyordu. "-Biraz daha arkaya yürüyelim" diyordu şoför; rahat koltuğuna yayılırken. Hareket etti dolmuş. Kitaplarımı düşürmemeye çalışırken, kemiklerimin çatırdadığını duyumsuyordum sanki. Biliyorum ayaktaki kalabalığın hepside itişe kakışa ayakta durma mücadelesi veriyordu. Dolmuşun içerisinde ağır nefes kokusu, öksürük sesleri, itişmeler, hepside içten içe küfür habercisiydi. Kıpırdayamıyordum yerimden. Binbir özenle sildiğim botlarım şimdi ne durumda diye düşündüm birden. Nefes almayı bile kısıtlamıştı bu amansız kalabalık. İnsanların yüzünde ki ter damlacıklarını, kendi yüzümden tahmin edebiliyordum...

Birden onu gördüm. Annesinin kucağındaydı. Pembe montu, mavi beresi, beresinin üstünde pembe kapşonu, mor emziği... Aydınlık bir yüzü vardı. Minicik elleri. "-Hey bebek! Küçük bebek, ne kadar da şirinsin öyle" diye bir ses duydum içimin köhne yerinden. Bir türkünün berraklığı gibi tertemizdi yüzü; tertemiz...

Birden onu gördüm. Uyuyordu. Onca kalabalığa, nefes kokusuna, kara kışa, fırtınaya aldırmaksızın uyuyordu. Dudaklarında hafifçe gülümseme sezinledim. Gülüyordu küçük bebek. Kimbilir nasıl bir düş görüyordu. Tutamadım kendimi, tutamadım. Koştum bebeğin düşlerine. Koştum birden bire. Soluk almadım giderken; giderken dere tepe...

"/benide al düşlerine
benide al küçük bebek
koştuğun çayırları görmem gerek/"

Büyük şaşkınlıklar sardı her yanıma. Burası ne güzel bir yer öyle. Her taraf yemyeşil. Gökyüzünde gökkuşağı. Güneş gülümsüyor. Keçiler birdir bir oynuyor. Küçük bebekte orda. Üstelik uyuduğu gibi kalın elbiseler yok üstünde. Üzerinde bembeyaz elbiseler, gülümseyen renkler. Koşuyor neşeye. Elinde rengarenk balonlar, peşinde tavşanlar. Küçük bebek nasılda gülüyor öyle, nasılda sevinçli. Yeşillikler ötesinde bir çeşme. Ilık ılık süt akıyor, dayıyor ağzını musluğa kana kana süt içiyor. Ordan biraz ilerde küçükçe bir nehir. Kısacık saçlarını yıkıyor, ayaklarını ıslatıyor. Keyfine diyecek yok küçük bebeğin. "Demek o yüzden gülümsüyordu dolmuşta". Birden bire büyük bir bavul beliriyor. Coşkulu şarkılarla açılıyor bavul. İçinden çeşit çeşit oyuncaklar süzülüyor. Oyuncak arabalar, su tabancaları, küçük motorsikletler, plastik toplar, mızık, düdük... Hepside küçük bebeğin sevdiği oyuncaklar. Sürüyor arabalarını yemyeşil çayırdaki. Dilediği gibi oynuyor oyuncaklarıyla, dilediği gibi çalıyor mızıkasını, topunu havaya atıyor. Bağırıyor özgürce, haykırırcasına gülümsüyor...

Gökkuşağının derinliklerinden, mavi elbiseli, beyaz kanatlı, kıvırcık saçlı bir peri yaklaşıyor şimdide. Açıyor ellerini küçük bebek. "Nerden tanıyor bu periyi" dememe kalmadan sarılıyorlar sıkı sıkı. Peri, elindeki şekerleri, dondurmaları küçük bebeğe veriyor. Kucak dolusu meyveleri de önüne koyuyor. Dünyanın her yerinden toplanmış çeşit çeşit meyveler. İştahlı iştahlı yiyor hepsini. Ağzını şapırtarak, üstünü batırarak. Üstelik kızmıyor kimse üstünü batırdın diye. Hiçbir şeye benzemiyor küçük bebeğin coşkusu, hiçbir şeye...

İrkiliyorum birden. Dolmuştakilerde irkiliyor. Ani fren sesiyle kemiklerimin çatırdayışını hatırlıyorum yeniden. Boğuk nefes kokularını. Birden onu gördüm. Tedirginlikle

uynamıştı. Emziğini çıkarmıştı annesi. Kalabalıktan zorda olsa dışarıya baktığımda gideceğim yeri iki durak geçtiğimi fark etmiştim. Küçük bebeğin düşü, beni de alıp götürmüştü sanki. İtişe kakışa, homurdana homurdana indim dolmuştan. Kar yine deli gibi yağıyordu, fırtına ona eşlik ediyordu. Birden onu gördüm. Anlamıştı küçük bebek. Anlamıştı gizlice düşüne girdiğimi. Utandım birden, çok utandım hemde. Yaşından büyük bir edayla camdan el sallıyordu. Gülümsüyordu. Dolmuş hareket etti yeniden. Beynimin derinliklerinde onun minik sesleri; "-Yine gel düşlerime, yine gel" diyordu. "Gelirim" dedim, "-bir gün yine gelirim"

Ulvi Koçu

Küçük Çocuk

şarkı;

ellerimi tut küçük çocuk
bırakma sakın
tiryaki olduğum umutları
unutma sakın...

tut yüreğimi küçük çocuk
ellere verme
salıncakta verseler sana,
şekerde verseler
vazgeçme kararından
yüreğini teslim etme...

şiir;

küçük çocuk bir masaldır sadece
hiç olmadı zaten
bir masal olabildi ancak
hiç gerçek olmadı.

küçük çocuk kendisinden emindi
yüzü güneşe dönük,
saçları fırtınaydı
cebinde elli kuruş,
elinde bayramdan kalma bir şeker
yürüdü hiç bilmediği bir yere.

küçük çocuk kalbini çalan büyük kıza
hiç, seni seviyorum diyemedi
büyük kızın, kendisine 'sen daha çocuksun'
demesinden korkuyordu.

peki küçük çocuk ne zaman büyüyecekti
bunu nasıl anlayacaktı
apansız kızdı kendisine
elindeki şekerini attı
yüzünü güneşten çekti
ve masal olduğu kitaptan çıkmak istedi
çıkamadı
anladı ki masallar gerçek olmuyor...

şarkı;

küçük çocuk; bak sevdiğimde gitti
bilinmez mevsimlere
haber vermeden kimselere
bari sen gitme küçük çocuk
bari sen gitme...

Ulvi Koçu

Kürt Sineması

boyalı dergiler arasında yürüyen adam, nihayet alacağı dergide karar kılmıştı. orta boylu ince bıyıklı kasiyere doğru yöneldi. çokta bilinen bir dergi değildi aldığı, kırmızı kapağında siyah ve kırmızı renklerle "Türkiye'de Kürt Sineması" yazılıydı. kasiyer kapaktaki yazıyı okuduğunu belli ederek bilgeç bir gülümsemeyle sordu:

"Gerçekten böyle bir sinema var mı? "

Yanıt gecikmedi:

"Evet var, hem de en az sizin varlığınız kadar var! "

Ulvi Koçu

Macunlu Çikolata (Öykü)

İstanbul'a gelişlerinin ilk yılıydı. burada yeni okuluna kayıt yaptırmıştı. doğduğu yer Mardin'den sonra ilk defa başka bir şehirden arkadaşları olmuştu. ısınamamıştı onlara. biliyordu, iyi çocuklardı ama ayak uydurmayıyordu bir türlü. ne de olsa yabancıydı bu şehre...

okula gittiğinde parası yoktu. evden vermezlerdi. daha doğrusu veremezler desek daha doğru olur. çünkü işsizdi babası. köyde artırdıkları bir kaç kuruşla idare ediyorlardı sadece...

o gün Atatürk'ün ölüm yıldönümüydü. okulda tören yapılacaktı. arkadaşları ile beraber sıraya girmişti. törenin yarısı tamamlanmıştı ki öğrencilere bir süre izin verildi. herkes dinlenmek için sıradan ayrıldı. ayrılanların hemen hemen hepsi bakkala ya da tatlıcıya doğru koşuyorlardı. bir o kaldı okul bahçesinde. yaşı sekiz... para vermemişlerdi evden. aslında evinde kumbarası vardı. ama izinsiz acmazdı, açamazdı. sınıf arkadaşları bakkaldan otuz bine macun şeklinde çikolatalar alıyorlardı. çünkü o zamanlar meshurdu macunlu çikolatalar. her çocuğun vazgeçilmeziydi...

parasızlık kötü şey. hele bir de çocuksan gözün hep bir şeylerde kalır. o da çocuktu. arkadaşları gözünün önünde yerken o çikolatalardan, dur diyemedi nefsinin gölgesine. elini birden cebine attığında parası olmadığını farketti. zaten biliyordu parasının olmadığını. isyan etti birden hayata. ve hayata ilk isyan ediydi sekiz yaşı...

aklına evdeki kumbarası gelmişti. ve biran her şeyi unutup evine gitti. annesine söylemeden kumbarasından para alacaktı. otuz bin lira... eve geldiğinde, bunun sebebini soran annesine 'hiiç öylesine geldim' demekle yetinmişti sadece. ama bilirdi annesi yalan söylediğini. annesi onun herşeyini bilirdi oysa. yalan söyleyemezdi. kumbaradan parayı alacaktı ki yakalanmıştı. görmüştü annesi. sonra bir güzel benzetti. o macunlu çikolataya, anneside otuz bin liraya ağladı. ve içlenerek ekmek alacakları paralaralarının dahi olmadığını söyledi i. yinede dayanamadı, otuz bin lirayı verdi ona. ana yüreği işte...

parayı almıştı almasına ama annesinin söyledikleri aklından çıkacak gibi değildi. tekrar oklula gitmişti. dükkana girip macunlu çikolata alacakken evin durumunu düşündü, elinde ki paraya ve çikolatalara baktı. vazgeçti. tören bitmişti. eve giderken aldığı otuz bin liraya iki ekmek aldı. annesi ekmekleri görünce boynuna sarılarak ' canım oğlum evin durumunu bilip ona göre davranman ancak sana yakışır. ama sana söz paramız olunca sana kutu kutu macunlu çikolata alacağım'. annesinin 'alacağım' sözü bile onu dünyanın en mutlu çocuğu yapmıştı. ve günlerce o macunlu çikolatayı hayal edip durdu öylece...

Ulvi Koçu

Mahir'e Kısa Bir Mektup

mahir!
senin bedeninin soğukluğa bürünürken,
çırpındı gençlük masalları
korkunç kötü büyücülere doğru...

seninle tanışan o hain kurşun,
korkunun ne olduğunu hissetti.
ve senin kahramanlığına,
en canlı tanıktı.

dönmeye değil,
ölmeye gelmiştin.
sabahın ilk ışığında,
hoşgeldinlerle gitmiştin...

mahir!
haritalarda oldukça Kızıldere,
varsın ölen bedeninin olsun;
düşüncen alnımızda 'yıldızlı bere'

Ulvi Koçu

Marx Dede

-1-

çelimsiz ve zayıftı. mağrur ve yalnız. simsiyah saçları, esmer teni, aldırış etmeyen bakışları vardı. gözlerinde söylenmemiş ağıtlar, bitirilmemiş şiirler vardı. gencecikti, henüz gencecikti. hayatı anlama sevdasına, geceler boyu kalın kitaplar, siyah beyaz dergiler okur; sabahın ışıklarıyla, simit ve çay tutkusuyla uyanırdı. evinden ilk ayrılışı; ilk uzaklığıydı çocukluğunun şehrinden. dört katlı bir üniversite yurdunda, doğruluğuna hiçbir zaman inanmadığı tarih bölümünde okuyordu. yatağı, ranzanın üst kısmında, dolabı hemen karşıdaydı. sıdırmaya çalıştığı elbiseleri, üst üste kırıksık bir şekilde; altında ise herkesten sakladığı kitapları, dergileri vardı. evet okuduklarını saklıyordu. tehlikeli ve yasaktı kimisine göre. hele yurttta böyle şeylerin olması, yurttan atılmak için yeterliydi bile...

korkuyor muydu? yok hayır korkmuyordu. dolabının kapısına bir poster asmıştı. saçı ve uzun sakallarıyla gülümsüyordu posterdeki adam. epeyce yaşlı olduğu anlaşıyordu beyaz saçlarından, beyaz sakallarından. ama onu genç gösteren bir şeyler vardı sanki. kimdi o adam? neden posterini asmıştı dolabına? odasında ki arkadaşları da merak ediyordu. dolabına asacak kadar önemli olan bu yaşlı ve sakallı adamda kimdi? '-bu posterdeki adamın ismi Marx'tır.' dedi onca sorulardan sonra. '-okuduğum kitapların fikir babası Karl Marx...'

-2-

çocuk ve ahmaktı. korkak ve cesur. şiir yazardı bazen, bazende türkü mırıldanırdı. gencecikti henüz; hayatı anlamakta güçlük çekecek kadar genç. kitaplarına aşık; dergilerine, masallarına, okuduklarına... uzak şehirlerin birinde, evinin çok uzağında bir üniversite yurdunda kalıyordu...

sabahın ilk ışıklarıydı yine... simit ve çay tutkusıyla uyanmıştı ki, birden odasının kapısı açıldı. iri yarı, kravatlı üç adam belirdi.

'-haydi beyler denetim var, açın dolaplarınızı'

irkildi birden düşüncesizce. yurt yönetimi tek tek odaları dolaşmaktaydı. diğer arkadaşları çoktan açmıştı dolaplarını. çaresiz kalktı yatağından. çelimsiz bir tavı vardı. kitaplarını ve dergilerini iyice alta sıkıştırmıştı, ama ya astığı poster? ne diyecekti adamlara? yapacağı bir şey yoktu. çocuktı, ahmaktı... çaresiz dolabını açtı. Marx'ın dolap kapısını kaplayan poster, hemen göze çarpıyordu. birbirlerine ruhsuz bakışlar atarak mırıldanmaya başladı adamlar; '-bu resimdeki de kim? ' Rahatlamıştı biraz. tanımamışlardı Marx'ı... içinin ürkek güvercini, tamda uçmak üzereydi. ne cevap vermeliydi, ne demeliydi adamlara? duraksadı birden, boğukça sözcüklerle bir şeyler söylemeyi denedi, olmadı. aynı soruyu tekrarlardı adamlar; kimdi bu resimde ki? kalbi heyecandan fırlamak üzereydi. korkuyordu. hemde bir çocuğun öcülerden, canavarlardan korkması gibi...

'-dedem... evet evet bu resimde ki dedem...'

sözcükler, karmaşadan ibaret dökülüyordu. bidenbire aklına gelivermişti dedem kelimesi. şimdi savunma zamanıydı. en zor olanını söylemişti bile. korkudan öte ne vardı ki? birbirlerine soru sorarmışçasına bakıştı yine adamlar. biraz şaşkınlılar, biraz mahcup. kravatlarının güveniyle, yüzlerinde ki donukluk yumuşamış gibiydi;

'-deden ha! şu dedenin sına sakalına bak. kendince tarz yaratmış. tövbe tövbeeee. ama yakışıklı adammış deden' diyip gülüşmeye başladılar birden. onların gülüşleri dahada rahatlatmıştı titreyen yüreğini. üstelik inanmışlardı hemen. oysa nasılda korkmuştu. korkmakta haklıydı bile. Marx'ı tanımış olsalar, yurttan atılırdı belkide. Hem, yurttan atılsa ne söyleyebilirdi ki ailesine. babasına söz vermişti üstelik, bu işleri bırakacağına

dair. ama düşleri vardı, düşleri laf anlamazdı. dinmşti korkusu, şükretti içinden. 'iyikide tanımadılar Marx'ı, iyikide dedem dedim' diye söylendi içinin sesi. adamlar tekrar baktılar postere ve dolabın içini süzerek;

'-çok seviyorsun galiba dedeni? '

'-evet'

'-iyi sev bakalım ama şu dolaptaki üstüü filanda bir topla. böyle çok dağınık.'

'-olur katlarım'

Diğer çocukların dolaplarınıda kontrol ettikten sonra birer birer çıkmıştı kravatlı adamlar. dolu dizgin bir gülüşme sardı odadakileri. pervasız ve şımarık gülüşler... nasıl gülmesinler ki... Marx bile gülüyordu dolap kapısının ardından. çay ve simit hayalinin ötesinde bir huzur kapladı yüzünü. içten içe tebessüm etti. artık dedesi vardı, dolabına posterini astığı. okuduğu kitapların, kurduğu hayallerin fikir babası Marx, dedesi olmuştu. mutluydu... umutlarının peşinde hiç aldırış etmeden koşuşturdu durdu. Marx'ın bakışlarıyla günlerine sevda dolu düşler doldurdu...

Ulvi Koçu

Meyve Ağacı

ağaç dallarında biriken,
parasız yenilen
her meyvenin tadı,
bir şarkı edasıyla
düşer gönlüme...

(gönlüm, kanatsız kuş
uçtukça gider...)

yalnızca sesi vardı
heyecan dolu çığlıkların
ağaç sahibinin geliyseyse
kaçışların zamansız nedeni...

(kaçışlarım bir deli düş...)

doyumsuzca yenen o meyveler
çocukluğun tadıydı
toplanıyordu birer birer
elimizin bile girmedığı
delik ceplere...

(ceplerim yangın kalıntısı)

keşke diyorduk
bir bahçemiz olsaydı
korkmadan dalsaydık
erik'e elma'ya
bütün çocuklar
para vermeden
rahatça yeseydi,
o ulaşılmaz meyveleri...

(meyvelerim yol arkadaşım
umarsızca giderken sabahları
anlamsız lise asfaltlarında...)

Ulvi Koçu

Nazım

büyük hediyelere parası yetmeyen çocukların, kolonyalı sayfalara şiirlerini yazıp sevgiliye armağan etmesidir Nazım...

Ulvi Koçu

Nedenler

dünyanın tüm harfleri ve alfabeleri bir araya gelse de, anlaşılmaz dilsiz söylenceler. sadece fiile dökülenlere yargı biçen mahkemelerdir suçlu olan, bir de nedenleri sorgulamayan düşünceler... oysa hiçbir sonuç nedensiz değildir. Heidi, dağ başlarında kūsüp ağlıyorsa, hiç görmediği ailesi içindir. Koçero eşkıyalık yapmışsa, zulme isyanıdır. Ölüyorsa -tüy çıkmamış yüzlerinde- gencecik ana kuzuları, kalplerinin kıyamadığındandır dünyanın adaletsizliğine. Ve gidiyorsa sevda şehirlerinin misafirleri, susup diyemediğindendir kapanmaz acıları, bitmek bilmeyen derin sancıları..."

Ulvi Koçu

Nedensiz Yokluğun

sömürgeci ve mandacı bir hayatla hesaplaşırken,
zulmün, her köşebaşını işgal ettiğini,
çıplak gözlerle görüyordum...
uğruna dövüştüklerim gülümsüyordu;
sokakların başında
yeşermiş ağaçların arasında bir güneş vardı,
karanlık ve umutsuz gecelerde, yıldızlar...

gözlerine bakıp faşizme meydan okuduğum anlar,
hasret kalıyordum bir selamına
dizeler biriktiriyordum ayrılığına...

adına sabır diyeli çok oldu yokluğunun
ve kaybolup tükendiğine,
ve solup yittiğine...

her sensizlik bir eylem nedeniydi;
kararlı, cesur, gözüpek...
her yalnızlığım,
bir intihar sebebi...

zincirlerle bağlanmış bedenim;
eski ve kirli bir yatağa...
odamda sigara dumanı
bileklerimde kalın birer kelepçe
aklımda gülüşün,
ellerin,
gözlerin,
bir kurtuluş hayali öpülesi yüzün...

ışıkları kim söndürecekse söndürsün,
sehpayı kim çekecekse çeksün
hiçbir fiili hareket acıtmaz icimi
zamansız gidişin kadar
ve hangi acı, hangi işkence olursa olsun
ve hangi yara,
hangi yenilmişlik olursa olsun
hırpalamaz yüreğimi
senin yokluğun kadar...

nedensizce...

Ulvi Koçu

Otobüste

Kars İstanbul otobüsü...

Karla kaplı bir gece yarısı ve uykuya dalmak için koşuşan yolcular...

Beş numaradayım, cam kenarında. Gözlerim ağrıyan boynuma ve belime rağmen kapanmak üzere... Ağır bir nefes kokusu, öksürükler, horlamalar, esnemeler...

Geceyi bölen bir fren sesiyle irkiliyoruz. Kimisi habersiz düş deryasında, bunu da biliyoruz.

Elinde feneri ile ışıksız otobüse doğru giriyor bir asker. Şoför ona "komutanım" diyor. Komutan feneri zifiriye bürünmüş otobüsün içinde gezdiriyor. Korkan çocukların ağlaşmaları ile, ürkek kadınların sesleri iç içe geçiyor. Uykudakiler yüzlerine vuran bu keskin ışık ile en güzel düşlerini bile bırakıyor.

Neden sonra ışıkları yanıyor otobüsün. "komutan" bir hışımla koltukların üzerindeki bölmeden eşyaları kontrol ediyor. Hızlı hızlı ve seri şekilde konuşmasını sürdürüyor. "Bagajları açın". Muavin çabuk adımlarla bagaj kapısını açıyor. Gecenin ayazı otobüsün içini işgal ederken, tir tir titreyenlerin endişesi ile doluyor koltuk araları. Birkaç el fenerinin birleşimi ile bagaj kontrol ediliyor.

Otobüsün kapısı hala açık, çocuklar hala korkuyla ağlıyor.

"Komutan" bagajın aranmasından sonra yüksek sesle bağırıyor; "-devam et"

Muavin içeri giriyor. Otobüsün kapıları ve içeri ışıkları kapanıyor. Şoför çeviriyor anahtarı ve hareket ediyoruz.

Biz elliye yakın şüpheli insan, bir daha uyumamaya and içiyoruz.

Ulvi Koçu

Ölmemiş Gece Ağdı

ölmeliydik ta en başından
ilk savaştan, ilk yenilgiden hemen sonra
atılmalıydık o uçurumlara
ilk yıkımda, ilk yarada
varsın ağlaştaydı mağrur turnalar
varsın gitseydi yitik sevdalar
ilk savaşta ölmeliydik sırayla
önce dayansaydı şakağıma kör namlu
önce beynimden sıçrasaydı al kan
önce ben geçseydim benden
sonra sen; sonra sen...

bu kaçınıcı yenilgi demeden
kırsaydık bakışlarımızın aynasını
kalbimizin kapısını
yokluğun acısını
fukaralık belasını...

ne kaldı geriye, ne kaldı bizden
ne kaldı anlatacak
çağ açıp kapayan aldanişlarımıza
hangi ana yanacak?
hangisi ağıtlar yakacak?

ölmeliydik diyorum;
gözlerine yuva kuranda ilk,
gülüşüne firar olanda
ne bir sabah vakti
ne akşam, gece
olur mu ki ölümün saati?
olur mu elvedanın vakti?

nerdesin kimbilir,
hangi ölümün peşinde
dağılışımızın kimsesiz sesinde
nerdesin kimbilir; nerde, nerde?

Ulvi Koçu

Ölü Serçe

sokak aralarında bir kuş oldu bu gece
kimsenin haberi bile olmadı
yağmur yağıyordu
dışarısı sessiz,
dışarısı korkak;
bir kuş ölüsüne sahip çıkacak cesarettten yoksun...

sokak aralarında bir serçeyi kaybettik
uçuşlarının ertesinde,
ötüşlerin doruğunda
hesabı yoktu kimseyle
kimsenin yiyeceğini çalmamıştı
özgürlüğün tadını çıkarırdı göklerde
ara sıra durur, dinlenirdi ta varoşlarda...

suçsuzdu...

sokak ortasında bir serçe,
öldürülmüş olarak bulundu
faiileri meçhul
polisler aramaya bile çıkmadı
fakat o serçeyi vuranlar;
şimdi içimizde kuş uçurtuyorlar...

Ulvi Koçu

Özlem

ve uçurumlaştı dünya
kanat çırpın her canlı
düşüp gitti
yoksula zindan oldu, ülkeler
oy özlem;
yurda,anaya, yare...

sabahlara sığınıp,
geceyi kucaklamak,
akşamı katmak güne
gülüşleri içeri almak pencereden;
kışa, soğuğa, zemheriye karşı
aldanmak şehrin hazin hülyasına;
bir şiirdir şimdi
bir şiir
oy özlem;
ilkbahara, sevdaya, özgürlüğe...

buzlanmış sokaklar;
kimliksiz birer katil
yani ellerin, ayakların, bedenin düşmanı
çünkü kış; ağır, acımasız cellat
kentse çaresiz,
bükmüş boynunu iklimlere karşı
ve güneş, yıldızlar, yemyeşil bir doğa,
şimdi hasretle özlenen bir sevgili...
oy özlem;
türküye, kavgaya, yarınlara...

başiboş aramalarla,
çürüyüp giden bir ömür
sonra yitirilen onca umut
onca tebessüm,
kahroluşun yalnızlık resmi
ve baskıyla kaybedilen gençlik...
oy özlem;
hayal olan çocukluğa,
mevsimler ardında kalan sevinçlere
ağaca, serçeeye, oyuncağa...

Ulvi Koçu

Özlemek

özlemek, bir dağın karlarını özlemesidir. göç eden kuşların dönüşlerini beklemesidir. özlemek 21. yüzyıl da tarih öncesini düşlemektir. leyla'ya bir mecnun yaratmak, siyabend'e bir xece öyküsü anlatmaktır.

özlemek, hücrenin ardında kalmış bir ağacı gözyaşlarıyla beslemektir. kabuklaşmış yaraları bir böceğe cömertçe sunmaktır. özlemek, insaniliğin ötesinde peygambersiz kutsal bir kitaptır. mehmed uzun romanlarıdır. mohsen namjo'udur. şiirin sözcüklerine adanmış harflerdir. kimisinde elif ba kimisinde a,b,c dir. mezapotamya'nın kalbinde haykıran şiwandır. özlemek homeros'un vicdanına mahkum ilyada ve odisse destanıdır.

özlemek ne bir tarihtir, ne tek başına tarihi bir olay. bir askeriye koğuşunda saç sakalı traşlı bir adamın delice hasretinin kanıtsız ve imzasız, sorgusuz ve budala resmidir.

Ulvi Koçu

Paradigma

uzandı, çarşafı serilmemiş bir döşeğe
ıkarmadı üstündekileri
yorulmuştu, uyumak istedi, olmadı
dışarısı soğuk, çok soğuk
şeker olsaydı, daha çok içerdı;
sıcak demli çayı...
başucunda el değmemiş türküler, Şiwan...
ne düşündüğünü, ne yazacağını bilmeden
karalıyordu soluk almadan;
yalnız sayfaları...

onca günden sonra, aynı yerde
aynı sürgünlüğün bedelini ödüyorken,
hep aynı soruydu sordukları;
-hey çocuk sen kimsin?
-.....
-?
-ben, geçen gün öldürdüğün çocuğum amca!

Ulvi Koçu

Saklambaç

yangın ertesi
gün dönencesi
çocuk sesleri
uyandırır
haylaz serçeleri
güzün rengi
bitmeyen hevesi
çocuktuk hepimiz
çoğumuz sessiz
bir saklambaç ebesi...
haydi bul beni
küçük dostum
saklanırım,
gizlenirim
aşarken sen
sonsuz sayıları
kaybolurum ben
sinerim
duvar dibine
kapı önüne
koşturursun önce
ararsın ölümüne
burdayım işte
kaybettiğin yerde
saklambaç köşesinde...

anlamam dünyayı
kravatlı adamları
sinsizce sırtan
boyalı kadınları
yalnız
anladığım güzellikleri
sıralayabilirim size
öyle sessizce
aralarım sayfaları
masal resimleriyle
düşlere dalarım
koşarım aldırmadan
arkama bakmadan
ben yeni yetme
haylaz
uslanmaz
bir saklambaç ebesi
atlarım sayıları
gizlice bakarım
kural ihlalleriyle
yeni yaşlara basarım

yangın ertesi
gün dönencesi
çocuk sesleri
uyandırır

haylaz serçeleri
güzün rengi
bitmeyen hevesi
çocuktuk hepimiz
hepimiz sessiz
hepimiz
bir saklambaç ebesi...

Ulvi Koçu

Ulvi Koçu

Salıncak

güz güneşi
köy ateşi
vurulur şarkısında
dağ serçesi
salıncak, umuttur
salıncak kır faresi
uçurur boydan boya
bir daldan, bir dala
gülüştür kiraya çıkan
çocuğun cebinde saklanan
salıncak annedir
gece ninnisinden kaçan
Heidi masalında gizlenen
salıncak, çocuğun kardeşi
vurmayın salıncakları
vurmayın gökyüzünün
uçurtma çocuklarını...
vurmayın...

Ulvi Koçu

Savaşçının Ardından

Saçlarının zifiriliğinde
Yırtılıp gidiyor zaman
Güz yanığı rengin;
Dağların doruklarında,
Uzayıp giden heyecan...
Ve yamyam sürülerinden,
Ve silahlardan,
Ve uzun namlulardan,
Ve bombalardan kaçan,
Onca ölümlere baş eğmeyen isyan;
Senin yüreğinde,
Senin gülümsemende gizlenen
Bir başkaldırıdır sadece...

Sen çeyizini hazırlarken,
Düştü yüreğinin delikanlısı...
Oysa zaman,
Bunca acıdan sonra
Terkedip gider ancak...
Sen savaşçıları bilmezsin
Yırtılıp gitmezler
Ölümlerin sağanaklarında,
Kaleşnikof sesleriyle
Dua okunmayan cesetlerinde
Saklarlar gülüşleri...

-Kimliksiz ve şerüven dolusu gülüşler-
-Yaralı ve mağrur gülüşler-
-Soluk almadan ve gözler kapalı gülüşler-

Ulvi Koçu

Savaşların Gölgesinde

bir bardak daha olsaydı
sıcak demli çayımız
ne çok konuşacaktık
Suriye'yi, Filistin'i, Mezapotamya'yı...

bir bardak daha, bir bardak, bir bardak
tutacaktım elini
tutacaktım
terimle ıslatıp avucunu
bağrıma basacaktım...

Ulvi Koçu

Savunmada

sesin avutur yorgun savaşçıları...
koyaklarda çırpınan bağışlar
sır sırta vermiş kayalar...
vururmu dağlar akalları?
sağ bırakırmı çatışmalar?

zelzele/ çılgın ve hoyrat zelzele
mağara inlerinde konuksever taşlar
sonra yine sesin/ sesin su verir savaşçıya!
yüreğimin avaz avaz feryadı,
silah sesleri, yaralılar...

durma, bir şeyler mırıldan
yaralı bağırmı sargıla
şarkılarla, çıkar içimdeki kurşunu
vuruldu/ evet vuruldu
mitrayözle ateşe savruldu...

kısa ferman/ mavi dolma kalem renginde
ucunda ölüm var/
inceden kar
duymuyorum/ duymuyorum tiz sesini
kanıyor yaram/ kan kaybıyla uzandım toprağa
evrildim, dört bir yanım ordu kuvvetleri
'teslim ol' ağırları
inatla doğruluyorum/
silahımda dört kurşun adeti/ kan lekeleri...

'haydi oğlum, az daha dayan
kanayan yanların katline ferman'

Ulvi Koçu

Sen Nerdesin

başucumdan tükenen şiirler
sürgünlerin sehri diyarbakırda
- sen nerdesin?

yolların en uzununu,
okyanısların en derini,
hepsi aşıldı
görmekliliği çözüldü
- sen nerdesin?

ıslak ve soğuk bir arazinin;
şimdi tam ortasında
elimde mermi
elimde kalem
soysuzun peşindeyim,
günün eşğindeyim
- sen nerdesin?

bilinenden ötede herşey değerini yitirdi
yıkıldı apartmanlar,
mahalleler yakıldı
dışarda üç kuruşa muhtaç insanlar
- sen nerdesin?

şehirler yokluğunla çalkalanıyor
insanlar sensiz mevsimlere alışamıyor
uçmuyor serçeler,
kanatlanmıyor güvercin...

- sen nerdesin?

Ulvi Koçu

Sen Ve İsyan

başkaldırmış gençliğimin satır aralarında
sana hitaben yazdıklarım
şimdi meçhul apartmanların
daha sivanmamış tuğlalarının arasında...

gözlerimi kapatıp seni unutmaya çalıştığımda
düşlerle ve geceyle hatırlatırdın kendini...

varsayımlarla yetişkinliğe girerken
sen gerçeklerle kanatırdın,
bırakmaya çalıştığım gençliğimi
ve ben bir kez daha yanılırdım...

elveda dediğim sadece sen değildin
yaşadığım hayat, gülüşler
en güzel okul anılarım,
elveda dediklerimden yalnız bir kaçı.

hiç affetmem zamansız gidişleri
körkütük yitmeleri
ve ben yitip giden yıllarla,
kayıp bir avare...

direnerek sana ulaştırdığım öyküler
şimdi simitcinin ekmek parası
karanlıklarda sakladığım simit susamları
ayrılıkların tuzu, yoksulun çayı...

bahçene yüklediğim sevinç yükü
yarım kalan heveslere boşalmış
ve her sayfa, her kağıt, her kalem
şimdi yokluğunu anlatıyor cilt cilt...

savaş cephaneleri ihanetten bahsederken
kahraman arıyor film senaryoları
ve güzel bir hayat için dövüşen figüranlar
ısrarla iş ararken yeşilçam kapılarında
başrolü hep kalleşler oynuyor...

gülegülelerle uğurladığım sadece sen değildin
annemin alaycı bağrıışları
yolların sonu
odama yapıştırdığım posterler
yalnızlığa dair afişler
ve bunlar sana şikayetlerimden yalnız bir kaçı...

yinede gözlerimi kapayıp seni unutmaya çalıştığımda
düşlerle ve geceyle hatırlatırdın kendini...

Ulvi Koçu

Sessiz Ezgi

'genç ölenlere'

kanadına sarılı dağ kuşlarının sesidir
bağrımda patlayan bir baba ezgisi
hünersiz ağlayışsa feryat makamı
kulaktan kulağa değil
halka açın yalnız yaramı

yana yakıla kan revan içinde
ezberi yıkmış körpe beden
gözlerine sorsan utanırdı
bakışından sakınırdı
ne anlattın kahpe yumruk
ne istedin hain tekme
nutuklara teslim âmâlî seyirler
küfre boyanan dinler
vicdanını terkeden şehirler, nefesler...

denizine isyan etmiş yunusların ezgisidir
kalbimde sızlayan bir baba ezgisi...

ağustos 2013

Ulvi Koçu

Sevda

ekmeği de severdim, suyu da
güneşi,
havayı,
yıldızları
severdim doğduğum şehri
sürüldüğüm şehri de
sıcak ekmeğin kokusunu
çayın demlisini
şiiirin kuralsızını
türkünün arsızını
severdim insani yalnızlıkları da
kitapların yoksulluğunu
çıkıp gitmeyi de severdim, gelmeyi de
koşmayı,
düşmeyi,
ağlamayı
fiilli sözcükleri...

ama seni
bir başka severdim...

Ulvi Koçu

Sevda Çağrışimleri

on binlerce yıl öncesinden gelen
bir saray soytarısıdır sevda
kralları tahtından indiren,
prensleri öldürten bir ayaklanma
kalp yangınıdır cariyeye makamında...

soğukça eser kış ayında; zemheriler, deli fırtınalar
yürek, cehennem korunda, sevdanın tutsağında
eski sözcükler zamanında...

savaş ertesi işgallerde
kuşatmaların darbesinde
yaşlanmış bir dindir sevda
tanrısız, peygambersiz, kitapsız...
ürkütücü gecelerde sığınılır,
gül bahçelerinden çağrılır
bir tek ona inanılır...

kimliksiz dolaşır ülke ülke
sokakları yıkar
talan eder gecekonduları
hangi şair vardır sevdayı anlatmayan?
uzak iklimler kaçağıdır
aysız gecede parıldayan yıldız
çılgınlıktır Kürt dilinde
her bir tutsağın özgürlüğü; zincirler ötesinde...

sorgusuz isyanlar, haykırır doruklardan
ellerinde bayrak, çocukların
savaşçı derler adlarına
konar göçerler
dönüşsüz yolculukları sevda içindir...
sevda tılsımlı bir elçidir;
Sierra Maestra Dağlarından,
Bolivya'ya uzanan bir külkedisi...

Ulvi Koçu

Sevdikçe Seni

gecenin birinde,
kar yağarken şehre,
alaycı ve şaşkın bakışlarla
barış dolu imgeler büyütürüm...

biliyorum bu amansız,
ve kahrolası şehir
sadece kar yağdırır!

uzak düşlerim,
yarım yamalak hevesler peşinde
koşuyorum, sorgusuz bir gece gibi
mağrur...
gırılçiplak...

seni sevmek üzerine,
yazılmış tüm alfabeleri silip atıyorum
bir farkı olmalıydı
akşamından sabahına,
serçe koşturan bir anlam ayrıcalığı!

seni sevdikçe;
özgür bırakıyorum,
müebbet acılarımı...
ürkek aldanışlarımla,
dalga geçen;
o şehir,
o züppe çocukları hatırlıyorum...

bir resim gibi belirir ya karakış,
serseri gecenin üstüne çöker
gözlerim ıssız eyvahlar derdinde
umarsız çıkarım sonra,
karanlığa dair kocakarı masalından...

seni sevmek gibi,
severim ömrümün aşk dolu,
kavgacı yanlarını...

seni sevdikçe
annemin üzümlere söylediği;
'sen ne zaman adam olacaksın'
sözünde ki gibi,
adam olurum...

çocuk feryatları kışkacında,
rıhtıma uzak, bir gemiyse yaşam
bu şehir kar yağdırmış,
soğuk yollamış
kim takar;
bir deli gibi kaçışırken zaman!

gecenin birinde
kar yağınca şehre;
annemin uyuması,
bir çocuk gibi aklıma gelse!
zaptedilse yüreğim,
onca kuşatmalar ardından
vursa sevda sözleri,
vursa isyana teşvik cümleler...

seni sevdikçe,
yıkarak ufukum vahşi sınırları;
okyanuslar ötesine...

seni sevdikçe,
anne sevgisi
bir başka cümleye benzer,
beynimin karasularında yüzen! ! !

Ulvi Koçu

Sınıfsal Değerlendirmede 1 Mayıs: Kimin Bayramı?

Hepimizin hasretle özlediğidir 1 Mayıs. Hepimizin yolunu gözlediği, sloganlar biriktirdiği, türkülerini ceplerinde sakladığı bir isyanın duygusal halidir 1 Mayıs. İşçi Bayramı, Emek ve Dayanışma günü, artık ne dersek diyelim, temelinde ezilen, sermayeye peşkeş çekilenlerin yılda bir kez hatırlandığı bir gün. Binlerce işçinin kanıyla günümüze dek gelen, ülkemizdeyse 70 lerde özellikle 77'de efsaneleşen bir miras. Şimdilerde "Resmi Tatil" kazanımıyla iade-i itibarlaştırmaya çalıştığımız bir gün...

2013'ün 1 Mayısına gelmek istersek; köhneleşmiş düzen içerisinde nasılda kimi değerlerimizin yitip gittiğini açıkça görebiliriz. 1 Mayıs kimin bayramıydı? Kime hizmet edecekti? Getirisi ne olacaktı? gibi bir kaç küçük soruyu açmak istiyorum. Öncelikle belirtmek gerekirse alanlarda gövde gösterisi yapmak değildir 1 Mayıs. İşçilerin, köylülerin, emekçilerin, memurların taleplerini haykırdığı bir platformdur en basit haliyle. Oysa dün fabrikalarda çalışan çoğu işçi aynı iş temposuna devam etti yine. İnşaatlarda işçiler yine harç yaptı, kiremit taşıdı, yaşamları uçurum kenarında canla başla çalıştı. Büyük alışveriş merkezlerinde, iş yerlerinde, pazarlarda, yol boylarında yine binlerce işçi, patronlarına emeğini sunmaktan çekinmedi. İşte asıl sorun burada kanımca; sendikaların, siyasi partilerin kendi propagandaları için araç gördüğü 1 Mayıs, gün geçtikçe, devir değiştikçe, kapitalizmin alt kümesi olacak şekilde, kendi sisteminin çelişkisi içerisinde yerini almaya başlamıştır. Bu duruma alıştığımız aslında, sosyete kadınlarının 8 Mart'ı şaşalı bir biçimde kutlamalarından ne farkı vardı ki 1 Mayıs'ın. Samimi bir biçimde olayı sınıfsal bakış açısıyla değerlendirip alanlara gelen gruplarda vardı elbet, fakat 1 Mayıs misyonunun asıl amacından uzaklaştığını görmemek için aptal olmak gerekir... Umuyorum ki, işçi sınıfı koşulsuz bir birliktelikle kendi 1 Mayıslarını özgürce kutlayacak elbet...

Hükümet diktası altındaki polis zulmünü ise hiçbir harfi yanyana getirerek anlatmak istemiyorum. Keza onlar yitirdikleri vicdan altlarında, yüreklerini yaktığı çoğu insanın gözyaşında ve acı deryasında boğulup gidecekler bir gün. Ama mutlaka bir gün. Venceremos!

Ulvi Koçu

Silahlı Çatışma

Sessizlik...
Ağır ve korku dolu sessizlik
Menzilenmiş iki kardeş halkın askerleri
Ellerde kaleşnikof, G3 piyade tüfeği
Helikopterler geçişir birer birer,
Pimi çekilmemiş bombalar...
Aynı toprakların iki kardeş halkı
Dağların doruklarında,
Dondurucu soğukta,
Çarpışıyorlar şehirlerin çok uzağında...

Beyaz kar'a döşenmiş kan lekeleri
Patladıkça mermiler
Düşüyor bedenler birer birer
Pimleri çekildikçe bombaların
Ağır ceset kokusu savruluyor kayalıklara...

Kafasından vurulmuş bir asker
Kürt Dilinde sözcükler heceler
Sakalının tortusuyla acı ile gülümser...

Silah sesleri/
Kan kayıpları/
Yaralılar/
Düşenler.../

Her bir cephede genç subaylar,
İhtiyar komutanlar
Uzun saçlı gerillalar / Kafası traşlı askerler
Hepside şimdi ölümün türküsünü söylerler...

Sözcükler üşür birer birer,
Kan kızılı renginde ölümün
Anaların feryatları şehirleri yırtar
MG42 makinalı tüfek
Mitralyöz...
Uzun namlular...
Savaşın kuralıdır öldürmek
Serilmiş cesetleri seyretmek...

Bir kurşun daha saplandı, gencecik bir bedene...
Yirmi yaşında bir çocuk
Ağırlığından da ağır elbiselerine gömüldü,
Yarasını izleyerek
Kısa saç, traşlı yüzüyle gülümsedi birden bire
Bomba sesleri, yangınlar, et kokusu
Gözlerini kapadı asker
Dilinde savaşa küfürler / Hiç yoktan gidişler...

Sessizlik...
Saatler süren çatışmanın sessizliği...
Büyük kuvvetler ve hava saldırıları sürüyor

Düşman yatağında boğulacak merhamet edilmeden
Yakılıp yıkılacak dağlar
Sağ bir insan bile kalmayacak...

Kurt uluması uzak mağaraların birinde...
Baykuş çığlıkları...
Tipi, kar, bordo bereliler, sakallı gerillalar
Dağlarda düğün yok, bayram yok
Dinmeyen çatışma
Bitmeyen savaş...
Davul, çalgı değil
Kaleşnikof, makineli tüfek sesleri...

Düştü kan kaybederek
Omzundan vurulan gerilla
İçmemişken aşkın şarabını
Tatmamışken dudakların tadını
Koynunda yatmamışken anasının
Savruldu karların arasına
Çırpınarak toprağın göğsünde...

Sessizlik...
Gözyaşı ve ölümlerle gelen sessizlik
Türkçe ve Kürtçe ağıtlar
Yitirilmiş hayatlar, halklar
Hiç susmayan silahlar...

Sonrası anlaşılmaz ihanet
Sonrası acı, çığlık, nefret
Sonrası faşist gazete haberleri;
"Tunceli'de terör örgütü ile sağlanan sıcak temasta iki askerimiz şehit oldu, 6 'terörist'
ölü olarak ele geçirildi. Operasyonların tüm hızıyla devam edeceği bildirildi(AA) .

Ulvi Koçu

Sorular

anlamayı isterdim;
genç yaşta ölenlerin
sahipsiz aldanışlarını
çığ olup düştüklerinde yollara
ve yollar insafsız
bir canı olunca,
yağmalanan asfaltları...

neden dövüşür Don Kişot
ruhsuz bir yeldeğirmeni ile
üstü başı paramparça
döner apansız evine
yine de yılmaz mücadeleden
çarpışır yenilgiyle...

Bedreddin ağaca asılır
cırılçıplak bir kefene sarılır
değişir mi dünya?
hiç değişmiş miydi?
anlamayı isterdim,
kurulan düşler silinmiş miydi?

ah ki silahını terketmiş sevgili!
gidişinde ki mesafeler,
durdurulmaz buyruklar kuşağı
senki bedeni deşen
bir azrail zırhlısı
öyle öfkeli
öyle yılgınım ki
ölmeden yakalarsam
uçurumlara atmalıyım seni...

anlamayı isterdim;
Tolstoy'un yalnız ve fakara ölümünü
uzamış sakalıyla söylediği,
nehir şarkılarını,
yine kendisinin dinlediğini...

sahi neydi Deniz'i
ipte sallandıran?
yaşı yirmibeş iken hayattan alan?
son isteği sorulduğunda,
Rodrigo'nun gitar konçertosunu dileyen
bir adamı,
ne ile suçlayabilirdi bu insanlar?
ne ile sevgili?

senki kuşatılmış bir göldün
kurtarılmış bölge
anlayamadığın masallarla,
cevapsız sorularla
çekip gittin

tükenip bittin
sorular bitmedi sevgili!

Ulvi Koçu

Suç

dönmedim sözümden
umutsuzluk yıldırmadı hiç
baskılar, zulümler tüketmedi yaşama sevincimi
seni sevmemi...

karlara bile bu kadar alışmışken
özgürlüğe yeni yeni hasret giderirken
seni istemek niye suç sayılır?
anayasa ne ister sevgimden, aşkımdan?

gül bana yasaklara inat
suçlara, infazlara, hücrelere inat
saçlarını atıp diğer tarafa;
korkmadan bir gül...

kaygı taşımasın heveslerin
yokluğa da alışmalısın
ayrılığa, hasrete
işkenceye...

hiç bıkmadım onca yürüyüşte
sonun, ne olduğunu bildiğim.
yağmura ve rüzgara söz olsun ki
taşlar mazeret değil vazgeçmeye
ne de ölümler,
ne de yaşamak...

belki bir savaştan söz edilebilir barış için
ya da ölüm, yaşamak için
belki kavuşmak için, bir ayrılık gerekir;
uçsuz bucaksız...
ve yiğitçe,
kardeşçe...

seni sevmek niye suç sayılsın ki?
hangi madde ihlal oldu bu aşk uğruna?
hangi madde yasak koydu sevda dolu ömürlere?

dağların ayrılığı,
geceleri vuruken yüzüme
yeni bir hayal kuruyor özlemlerim
sancılı akşamları çıkaramadım hayattan
bana umut yakıştırdı,
sana çekip gitmek
ban sabır yakışmadı,
sana geri dönüşler...

yinede dar zamanların,
çocuksu eylemleri sardı hayatımızı
yeminler hala yemin
sözler aynı sözler
ama özgürlük bu kadar yakınken bile

seni istemek niye suç sayılsın ki?

Ulvi Koçu

Suskun Yara

fırtınayla ocağımıza düşen gece,
çığ olur düşer serserice
tanrıtanımaz bir karanlık
insan sesleri, uğultu
haykırır alfabetiz, yitik bir hece...

oy, içimde büyüyen yara!
dinmelisin artık, dinmelisin
bakışlarınla gülmelisin...
sorgusuz gecede, iklimler dilden dile
cama vuran ısıklar,
suya hasret turnalar,
artık çocuk sesleriyle ağlaşırlar...

fırtınayla ocağımızı deşen gece,
avaz avaz yakarışlarla ağıt serince;
uyandırır anam, yer yatağımdan...
dışarda kadir bilmez kıyamet
su kenarlarında ağlaşan ihanet...
kal olduğun yerde suskun yara!
sessiz tümcelerle yitik düşlerimi arala...

surlar ötesinde kale bekçileri
geceyle beraber gelincikler...
vuruyor acımasızca bağrına;
gelip, kapiya vuran fırtına...

oy terkedilmiş yara,
beni acılarımla hatırla!

Ulvi Koçu

Şair İsyanları

güzel kağıt!
canım kağıt!
annem gibi severim seni
yokluğumu sayıyorum bu gece
şahidimsin bilirim
ne güzel dostsun öyle
ne vefalı sevgili!

güzeliğim kağıt!
can kağıt!
öyle yorgun,
öyle yalnızımki,
bunalım mevsimlerini
yağmalayıp yitiyorum
sessizce susup,
yorumsuz dinliyorum hayatı
hayat ilerliyor
ben sussamda ilerliyor...

zihnimde bağımsız düşünceler
salıverilmiş hikayeler
yazdıkça tükenmişim
köhne duvarlarda kalmışım
sözsüz kalıp ayrılmaksa şehirden,
şehre diyecek cümleler bitmişse;
aynalarım çalmış derin yüzlerimi
gülüşlerim eskici kalıntısı
asılıyım, asılıyım tepelerde
ayaklarım derin boşluklar suçlusu
gece, ay, sessizlik
başımda ıslık çalan bir kadın
eski Kürt ağıtları
ölmeliyim, evet ölmeliyim
toprakların en kirlisine gömülmeliyim...

ey kağıt!
dost kağıt!
sahipsiz büyürüm sürgün kentlerde
sabah soğukları göğsümde
büyüdükçe hapis yatar yüreğim
büyüdükçe müebbetim
kapkara akşamların,
zehir gecelerindeyim...

Ulvi Koçu

Şairin Sayfaları

güzel kağıt,
canım kağıt
annem gibi severim seni
yokluğumla bir başına,
tek şahit sensin, bilirim
ne güzel dostsun öyle,
ne vefalı sevgili...

güzelim kağıt,
can kağıt
öyle yorgun
öyle yalnızım ki
bunalım mevsimlerini
yağmalayıp yitiyorum
sessizce susup,
yorumsuz dinliyorum hayatı
hayat ilerliyor
ben sussam bile ilerliyor...

zihnimde bağımsız düşünceler
salıverilmiş hikayeler
yazdıkça tükenmişim
köhne duvarlarda kalmışım
sözsüz kalıp ayrılmaksa şehirden
şehre diyecek cümleler bitmişse
aynalarım çalmış derin yüzlerimi
gülüşlerim eskici kalıntısı
asılıyım, asılıyım tepelerde
ayaklarım derin boşluklar suçlusu
gece, ay, sessizlik
başımda ısıklık çalan bir kadın
eski Kürt ağıtları
ölmeliyim, evet ölmeliyim
toprakların en kirlisine gömülmeliyim..

ey kağıt,
dost kağıt
sahipsiz büyürüm sürgün kentlerde
sabah soğukları göğsümde
büyüdükçe hapis yatar yüreğim
büyüdükçe müebbetim
kapkara akşamların,
zehir gecelerindeyim...

Ulvi Koçu

Şemsiye Getiren Çocuk -Öykü

öğlene doğru çıktım okuldan. köyden anayola gitmek için bir buçuk, iki kilometre yürüdüm. koyuldum araba beklemeye; beş dakika, on dakika, yirmi dakika derken yarım saatin geçtiğini farkettim. ne bir araba vardı ne bir yoldan geçen. hava bozmuştu, uzaklardan gelen kara bulutlar sarmıştı gökyüzünü. derken yağmur taneleri, bardaktan boşalırcasına dökülen yağmurlara dönüştü. üstüm başım, saçım, ayağım sulara teslim olmuştu. dağ etekleri anayola komşuydu. ve o eteklerde ineklerini otaran bir adam ve küçük bir çocuğu ilişti gözüme. ıslanıyordum, üşüyordum üstelik araba gelmek bilmiyordu, yitirmiştim umudumu. okula yani köye geri dönsem diye düşündüm fakat tekrar yürümek pekte işime gelmedi. ineklerini otaran adamın sesini duydum bir süre sonra, Kürtçe bir şeyler söylüyordu bana. üç beş kelime dışında ne dediğini anlamıyordum, sadece el sallayarak cevap veriyordum. az sonra yanındaki küçük çocuk elinde şemsiyesi ile yanıma geldi. bu saatlerde okulda olması gereken ilk okul öğrencilerinden biriydi çocuk. babasına yardım etmeye gelmişti. aklının hiçbir köşesinde okul olmadığı belliydi. dersine girmesemde beni tanıyordu, köydeydik ne de olsa, okulumuz küçüktü. biraz mahcupca yaklaştı yanıma;

- öğretmenin hep ıslanmışsınız size şemsiye getirdim.

geri çevirmedi. zaten şemsiyeyi birden bırakmıştı önüme. sizin şemsiyeniz var mı, diye de sormadım. çocuk utancından gözlerimin içine bile bakmadan koşarak dağ eteklerine, babasının ve ineklerinin yanına doğru gitti. hiç bir şey söylememenin tesiri altında arkasından bağırdım:

-oğlum, okula ne zaman geleceksin?

koşmasına ara vermedi. yüzünü dahi çevirmedi. ıslanan yüreğine yaslandı:

-haftaya öğretmenim... haftaya... haftaya...

Ulvi Koçu

Şiirini Arayan Çocuk

haritalara saklanmış köylerde
vazgeçtim çocukluk hatıralarımdan
gözlerime değdirdiğim her masal, her ninni
yok olmuş bir ağıttır şimdi
sevdaya kutsanmış uzun yolculuklarda
ve göç şarkılarında harcandı
çocuk olan ne varsa ömrümde...

ey zaman ülkesini yağmalayan
insafsız büyümeler
çocukluğumun nefesini kesen
hain mesafeler
tandır ekmeği kokan bir şiirdi kaybettiğim
bulana bir poşet bilyeyi değer biçtiğim
keder
keder
çocukluğumun kederi
her düşümde kendimden geçtiğim...

kalbimi kuşatan
unutulmaz masal yağmuruydu çocukluğum
ıslanırdım sağanağında
naylon çekilmiş bir barakada
kanayan ellerime yazardım
şimdi kaybolmuş bir şiiri
aldanmış çocuk makamında...

yetmedi mi yaktığın yüreğimi
hiç değilse geri ver
zamana isyan eden kalbimi...

Ulvi Koçu

Tamil Ağıtı

baharın koynunda umut taşır doğa
rüzgar esişleriyle meydan okur havaya
onlardı, kırmızı bantlarıyla dağ doruklarında
nehir kenarlarında bağdaş kurup, türkü söyleyen
onlardı, tan ağartısında, güneşin şafağında;
elde tüfek,
omuzda kurşun,
çantada konserve, su, ilaç...

gökyüzünde yankılanıyor serçe sesleri
baharın bereketiyle başka akıyor ırmaklar, çağlayanlar
kimisinde dönüş, kimisinde ayrılış
göçmen kuşlarıdır tüm bu haykırış...

zulmün gölgesinde halk savaşı
tam bağımsız, özgürlük dolu çocuklar
anaların dilinde bitmeyen dua,
gözlerde dinmeyen yaş,
şimdi yavrularından haber bekliyor.
Sri Lanka dağlarında düşerken yiğitler,
kırlangıçlar ağıtın Tamilcesini söylüyor...

ürkütücü gecelerde, mağara inlerinde
yankılandıysa ıslık sesleri,
zafer marşlarının melodisiydi;
gelecek güzel günlerin özleminde...
Kolombo sokaklarındaki çığlık ise
bir halk isyanının açık artırmasız tablosuydu,
kan, gözyaşı ve sömürünün yalın bağırtısı...

direnış dolu kuşağın şiiridir, söylenmesi gereken
yurtsever çocukların yitmeyen inancı,
hasretle yol gözleyişidir, çeyizlik kızların...
ve bir baskının yenilgisinde dahi,
son sözcükleriyle ölümsüzleşir komutan;
'Devrim nasıl halkın nefesiye,
Tamil Gerillaları da aşkın sesidir;
ölümlerle tükenmeyen...'

ŞİİRDE GEÇEN;

Sri Lanka: Asya'da faşist diktatörler tarafından yönetilen bir ülke

Tamiller: Sri Lanka da özgürlük mücadelesi veren bir halk

Tamilce: Sri Lanka da nüfusun yaklaşık %10 unu oluşturan Tamil halkının kullandığı dil...

Kolombo: Sri Lanka'nın başkenti

Ulvi Koçu

Tarih

tarih, bizden evvel bir bunaktı;
tutarsız hikayelerle
sorgudan yoksun bırakılmış,
onurlu savaşçılar dile getirilmemiştir...

tarih, ruh hastası bir bilimdir
vahşice katleder, barış dolu direnişleri
devrimler çağında, acımasız bir darbe
Batista zulmü, ürkek Küba'da
yağmacı Franco...
hain pusularda, işkencelerle büyütür;
açlıkla kıvranan çocukları...

tarih, iki yüzlü bir yağış şeklidir
Hitler selidir Almanya'da;
kanla boğar sarı saçlı, mavi gözlü olmayan nefesleri
şili'de Pionchet;
Victor Jara'nın gitarını kıran...
birer gözyaşıdır Angola'da
Etiyopya'da kemiklerin sayılması
Cezayir'de Fransız nöbeti...
faşist bir saldırı planıdır İtalya'da;
Musolloni fermanında gizli...

tarih, Filistin'in işgaline seyirci kalan,
gündelikçi tarihçilerin tarihidir;
Kürt halkını sömüren,
kapitalizme baş eğen...

Ulvi Koçu

Tutku

kemir beynimin aşk dolu yanlarını
Kürt dilinde sözcükler kullan
hissedeyim sesini,
diş izlerini...
mutlaka duyarım da bir gün
sevda tarlanda, bağırın filizlerini...

Ulvi Koçu

Tutsak Kavgalar, Tutsak Aşklar

güzel ve iyi insanlar tanıyorum; soğuk ve ürkütücü kışların ertesinde. hep aynı durağanlığında ve aynı çelişkilerle cümleler beliriyor. bunca yıldır hala kararsız, hala yabancıyım bir şehre. insan nelere alışmıyor, neleri yenemiyor fakat her seferinde aynı düş kırıklıklarını görmek, zorluğun bir başka resmi gibi...

kapitalizmin tükettiği aşklar, kavgalar, özelemler ve daha bir çok duygu hallerinin rezilleştiği günümüzde ister istemez kendimide hayatın göz boyayan kanatlarında görüyorum. 'bir gün özlemini kurduğum, o tertemiz ve el değmemiş hayatı bulurmuyum?' kaygısında, yitirilmiş düşlerin kaçışlarına dur demek istiyorum. kimbilir; yozlaşmamış, basitleşmemiş, özgür bir yaşam kurulur kendi içimde ve yaşadığım coğrafya da... kimbilir; bahçeli bir ev, ağaçlar, ve kuşların egemen olduğu kadim dostlarla kurulu kentlerim olur. kentlerimin; devrimci sokakları, toprak kokuları, barış ve sosyalizm dolu asfaltları ile aşındırırım her yanını...

binlerce eşitsizlik var her vilayette. yıllardır süregelen kavgalar hangi çözümsüzlüğe çözüm olabilmiş? silah sesleriyle, mayınlarla, pusu ve işkencelerle bir barışın gelmesini ancak aptallar ve faşistler bekleyebilir. ana diliyle Balzac'ı, Dostoyevski'yi, Puşkin'i okuyamayan bir insan; Goriot Baba'yı, Raskolnikov'u, Pyotr Andreyiç'in ruh dünyasını, düşüncelerini bir roman tadında nasıl anlayabilir. her yapıt, ancak kendi dilinin çevirisinde, kendi dilinin mozağinde anlaşılabilir mi zaten? Nazım Hikmet'in Türkçesinde ve Mehmed Uzun'un Kürtçesinde biriken sözcükler değilmiydi kendi dillerinde dahi yasaklanan. ve bunun örneklerini farklı kültürle de sıralayabilirim. hepsi de kendi içerisinde apayrı bir çelişki, apayrı bir zulüm. hayatın tüm bu emperyalist sömürsüne, militarist şovenistliğine karşı ufak kıvılcımlar saçan nice aydın, genç yahut öğrenciler ise terörist, anarşist, bölücü gibi çağ dışı, insanlığa sığmayan iftira ve suçlamalara maruz kaldılar. kimisi cezaevlerinde, işkence odalarında, kurulan hain tuzaklarla bedeller verdi. kimisi de hala dağların doruklarında, şehirlerin yamaçlarında isyanını coşkuyla bağıyor...

bir kaç sözde sevdaya dair söylemek istiyorum; doğacak güzel günlerin arifesini bekleyen, umut ışıklarını yakan sevdayı... ama şimdi hangi biri var anlatılmaya değer ya da hangi biridir dillere destan olan. tüketim çağında; delice esen boran fırtınalarıyla beslenen aşklarında sonunun geldiğini görüyoruz. üç günlük beraberlikler, yapmacık sözler, canım cicimler, pahalı hediyelerdir şimdi her bir sevdanın ölçütü. şiirin anlamını yitirdiği, türkülerin tutsak edildiği, düşüncelere zincir vuran zamanlar, koynunda acılarıyla dilenci edasıyla dolaşıyor ne yazık ki...

en doğru gelen, herkes tarafından benimsenen, sürekli yüceltilen düşünceler, ideolojiler, -izm le biten akımlar, insansal zihniyetler bile yanlış olamaz mı? neden olmasın ki, hempe apaçık bir şekilde tüm hepsini görmüyor muyuz? fazla uzağa gitmeye gerek yok. yaşadığımız coğrafya; çelişkilerle, insanları putlaştırıp, dini istismar edenlerle dolu. üstelik öyle iki yüzlülükle işliyor ki hepsi; tıpkı zamane aşklar, yitirilen sözcükler gibi günü birlik zevklerle harcanıp gidiyor...

ve tutsaklaşıyor kavga, tutsaklaşıyor aşk...

Ulvi Koçu

Uçurtma

biliyorum bir uçurtmayım ben
tam ortamda birleşen sekiz tahta
bunları saran bir naylon
ve metrelerce uzunlukta ip
biliyorum bir uçurtmayım ben
topu topu bunlardan ibaret...

uçurursun beni boylu boyunca
tüm şehrini görürüm
ben uçtukça büyüyen gözlerini,
çocuk sevincini
bir uçurtma işte,
varlığı sana kalmış bir oyuncak
bırakma sakın
bırakırsan yiterim,
yutar gökyüzü hiç acımadan
bırakırsan ölürüm
dönemem başladığım yerlere...

biliyorum bir uçurtmayım ben
uzunca bir iple sana bağlı kaderim
sakın kaçırma elinden
kaçırırsan kaybolurum,
dağılır, tükenirim
sıkıca tut beni, sıkıca tut
bilmelisin, anlatmıştır çocuklar
giden uçurtmalar geri gelmez diye
giden uçurtmalar, katledilir gökyüzünde
naylonları delinir, tahtaları kırılır
giden uçurtmalar ölür,
vahşice ölür, korkarak ölür...

biliyorum bir uçurtmayım ben,
varlığı sana kalmış bir oyuncak..!

Ulvi Koçu

Unutulmayan Akşam

güzel düşlerle hiç olmayacak serüvenlere koşmak isterdim. iklim önemli değil, yalnızlığım değil. çayırın yeşilliklerine uzanıp, gökyüzünü süzerdim kollarımı iki yana açarak. o an tıpkı yer ile gök yer değiştirmiş olurdu. bilirsin küçükken, en sevdiğin, en heyecan duyduğun oyundu bu...

şimdi bunları bir ilkbahar gecesinde doğduğun yerlere komşu bir şehirde yazıyorsun. yurt koşuşlarının serinliğinde ranzanın yanındaki masada geçmişini arıyorsun. arasanda ne çıkar; be çocuk! kim bulmuş ki kaybedilmiş zamanları, sen arıyorsun?

her gece yatağına girdiğinde, sokak lambasının turuncu renginde bırakıverirsin yirmili yaşlarını. dolu dolu hayal ve özlemlerle yüreğini aralarsın. bilirim bir şansın olsa tüm bu yaşanılmış herşeyi bırakıp geri dönersin köyüne, çocukluğuna, tarlalarına... orda dedenin cebinden çıkardığı gün boyu ar ara verdiği bisküvilerle coşkulanırsın. hani utarıpta isteyemezdin ya, dilenci edasında elini uzatır, dedende iki iki bisküvileri avucuna koyardı.

sonra koşardın çayırarda, tarlalarda. hep ilk seferini kaçırdığın mahsul toplamaya ikincisinden katılırdın. (onca istemene rağmen kalkamazın öyle erkenden) koyarlardı otları traktör römorklarına, sende diğerleri gibi otların üstüne çıkardın hiç korkmadan. o yükseklikten ve giden traktörden yaşıtlarına el sallardın. otun çöpünü ağzına alırdın. göz kırpardın dağlara. gün belkide senin günündü...

hani insan büyüdükçe geriye dair yaşanan şeyler günden güne silinmeye başlar. en çokta buna üzülürsün; be çocuk! yaşın ferman dinlemeden büyürken, kaybediyorsun anılarını. ısrarla hatırlamak istiyorsun herşeyi...

hatırlarmısın, yaz sıcağının ikinci vakti; sen, inan abin ve ziya dan oluşan küçük mahalle takımınız, aynı köyden kadir, barış ve ademlerin takımıyla, kadirlerin bahçede maç yapmıştınız terinizin son damlasına dek. akşam karanlığına kadar koşturdunuz ve yenmiştiniz üstelik.

(eviniz kalabalıktı; dedenler, amcanlar birlikte oturuyordunuz. karşılıklı eski ve yeni ev... eski evle bitişik tandır damı, süt damı, ahır, ahırdaki inekler, at; küçük kümeste tavuk, kaz, hindi, horoz; bir de amcanın kuşları, kadim köpeğiniz yeşil gözlü sarışın köpek 'boncuk', ara ara toprak evdeki fareleri yakalasın diye getirdiğiniz beyaz kedi. herşey ne de başkaydı, oysa şimdi o eski ev harabe halde)

küçük yüreğiniz, bedeninizle yorgunluğa bürünmüştü. önce kadirlerin çeşmede ağzınızı musluğa dayayarak kana kana su içmiştiniz. sonra arkadaşlarınızla vedalaşıp evin yolunu tutmuştunuz. yüzün kıpkırmızıydı, ne zaman top oynasan terli yanaklarının rengi nar'a benzerdi.

biliyorum çabuk anlat diyorsun içinden. çünkü o günü onca zamana rağmen hiç unutmuyorsun. oysa unuttuğun yığınla anı vardı geçmişin raflarında. geniş bahçeli evinizin dışarısına ampuller koymuştunuz o akşam. dışarının karanlığında güneş gibi aydınlatmıştı bahçeyi. tabureler, büyük masa; her zaman ki kalabalıkla birleşmiş düğün yerine dönmüştü sanki. bahçe demem kızma. aslında bahçeye 'hayat' derdiniz. sahiden de hayattı; ağaçları, çiçekleri, kangal ve kobuk bitkileri, kurulan salınca, yetiştirilen yeşil soğan, patates, domates, itina ile kurulmuş çardak hepsi belli başlı hayattı... gözlerinin önüne gelmiştir kesin. nasılda yorulmuştun oysa, nasılda acıkmıştın. tandır damında babaannenin yönlendirmesiyle annen, yengelerin, halaların 'mafiş' pişiriyorlardı, severdin mafişi, yuvarlak yağlı hamuru. köy yerinde öyle bir tad yoktu o zamanlar. birde babaannenin süt damında yaptığı 'tuluk peynir'le ne giderdi ama. hesapsızca mafiş taşıyorlardı, dışarda sabırsızca bekleyen dedene, amcalarına. hepside öyle acıkmışlardı ki, tuluk peyniri içine sararak doyumsuzca yiyorlardı mafişleri. yanında

bir de 'semaver çayı'. işte o an insan tüm kederini, özlemini, acısını bir kenara koyup akşamın sesine, ağaç ve çiçeklerin kokusuna, mafişin tadına dalıp gitmişti. ne şenlikti ama, gülüşmeler, şakalaşmalar...

koşarak hayattaki çeşmede elinizi, yüzünüzü, kafanızı yıkadınız. bir hışımla oturdunuz masaya. sırayla mafiş, tuluk peyniri ve semaver çayını götürdünüz mideye arkanıza bakmadan. sende epey bi yemiştin o zaman. oysa zayıf ve çelimsizdin, pek yemekte yemezdin o istisna akşam hariç. annende hep sana taşırdı mafişleri. ' keşke, bir de babam olsaydı' demiştin içinden. ama biliyordun; ne de olsa yakında dönecekti baban; gittiği o uzak ülkelerden... hala o günün düşüyle uyuyorsun kimi geceler. unuttuğun onca hatıraya içlenirken, mafişle dolu o akşamı bu yazıyla, hiç bir zaman unutmazsın artık; daha da büyüyecek yaşına rağmen...

Ulvi Koçu

Unutulmuşların Türküsü

1

Bir şehir düşünüyorum, unutulmuş bir şehir. Ve eğer bir çocuk şehri terk etmişse, çocukluğunun şehirden göç etmek zorunda bırakılmışsa, işte o çocuk yaşı ne olursa olsun, o şehri her ziyaretinde yaralı bir türküyü yeniden söyler.

Bir şehir düşünüyorum, unutulmuş bir şehir. Kış zamanlarından kalma, karların eksik olmadığı, kızak kayan çocukların sesleriyle dolup taşan bir şehir. Yaralıların, mazlumların, gariplerin, unutulmuşların, kimsesizlerin şehri. Aylarca sürüp giderdi karakış. Yollar kapanır, evlerin, ahırların, damların önünü beyaz gelinlik gibi süslerdi kar. Tezek tutuşturulan sobalardan tüttükçe dumanlar, babaannemin buğday kavurgası süslerdi düşlerimi. Bir mevsimin tutsağında kalmışta olsak, alışmıştık böylesi yaşamayı. Şikayet etmeden, daha iyisinin düşünüy bile kurmadan dalıp gidiyorduk zemherinin, kışın sonsuz misafirliğine...

2

Bir şehir düşünüyorum, unutulmuş bir şehir. Gazetelerin, televizyonların ve radyoların hep geri kalmışlığından şikayet ettiği, insanların cahil, görgüsüz, kaba ve pis olduğunu söyledikleri şehir. Ermenilerin, Kürtlerin, Türklerin, Rusların, Azerilerin, Çerkezlerin ve daha unutulmaya yüz tutmuş nice kavmin, halkın yurtluğunu yapmış şehir. Mozaik yapısı, içinde bin bir mimariyle süslenmiş; avluları, evleri, ahırları, hayatları(bahçe) ile iç içe geçmiş bir şehir. Her dilin sözcüklerinin iç içe geçtiği, düğünlerinde birbirlerinin türküleriyle halaya durmuş şehir. Artık eski zamanlarda kalmış; şimdi nefretin, öfkenin, kinin, acının, gözyaşının, kırımın, göçün merkezi haline gelmiş bir şehir. Cahil bırakılmış, çoğu kavim ve halklarıyla hor görülmüş bir şehir...

3

Bir şehir düşünüyorum, unutulmuş bir serhat şehri. Çocukluğumun hüznü şahidi. Yarım yamalak hevesler içinde, sobada kavrulan kavurganın kırıtır kırıtır sesleri ile yankılanan çocukluğumun... sonu gelmeyen kış mevsiminde, şenlik havasında geçen kaz kesim haftalarında, kesilmesine dayanamadığım ama tadından vazgeçemediğim kazlar ve kadim eti; virane ve uzak köy soframızın bulunmaz nimetiydi. Birde soframızdan eksik olmayan bulgur pilavı ve kayısı hoşafını padişah sofrasına değişmezdi. Kızak kaymanın yorgunluğu, kaz etinin paha biçilmez lezzetiyle, başımı dizine koyduğum babaannemin masalları ile dalar giderdim uykuların ülkesine. Evimizde konuşulan dil Türkçeydi. Türkçe kelimeler, Türkçe sözcükler, Türkçe masallarla büyüyordum. Oysa etrafımızda konuşmalarından anlamadığım tanıdıklarımız vardı. Onlar niçin Türkçe konuşmuyorlar diye hayıflanıyor, yada ben niye onlar gibi konuşamıyorum diye kızıyordum kendime. Kürtçeyi ilk o zamanlar duymuştum. Ve babamın atalarının İran'dan gelen Kürtler olduğunu o zaman öğrenmiştim. Peki öyleyse, ben, babam ve amcalarım neden Kürtçe konuşmuyordu ki? Bu soruma hiç cevap alamadım. Oysa annem ahıska Türküyü ve Türkçeyi hepimiz konuşuyorduk. Şikayet etmedim Türkçe konuşmaktan ama neden Kürtçeyi bilmiyordum, o dilde öğrensem, bilsem ne olurdu ki? Böyle soru ve cevap şeklinde geçen çocukluğumda Türkçemi zenginleştiriyor, kelimelerimi büyütüyordum. Kars şehrinin tarih kokan sokakları, köyleri, ışıkları ve şehrin en büyük tepesinden, şehrin her köşesine

gölümseyen Kars Kalesi... Petrofka ve Nemis adlarını Ermenice ve Rusça'dan almış olan köyümüz sonradan Paşacayı adını alarak merkeze bağlı bir mahalle olmuştu. Paşacayı adının kaynağı da yine tarihin tozlu sayfalarının arasından gelmekteydi. Mahallemizden köy olarak bahsedersem –ki, bu yerinde olur- köyümüz üç kısımin oluşturduğu bir şekildeydi. Bir tarafı dağlarla kaplı, bir tarafı dağ eteklerinde basit düzlük şeklinde yerleşim bölgesi, onların hemen önünde ise çayırlar, tarlalar, kırlar ve kızboğulan çayı... Eskiden bir çok Osmanlı Paşası bu ucu bucağı olmayan dağlarda çadırlar kurup gününü gün ederlermiş. Köyümüzün kadim tepeleri Leylek ve Hazar Tepeleri –ki Leylek Tepe çoğu paşa, alim, din adamı, aydın, sürgün, tutsağın mekanı haline gelmiş, 1.Dünya Savaşı sırasında ağır topların zulmüne uğramış, mağrur bir tepeydi; artık sadece leyleklerin unutmadığı... Paşaların mekanı, çayırların ölçülemez büyüklüğü olan, şimdi bereketsizliğin ve düşmanlığın köyüne, onlara kucak açmış, kanlar vermiş, bedeller ödemiş Türk makamlarınca Paşacayı adı verilmişti...

4

Bir şehir düşünüyorum, unutulmuş bir şehir. Sürekli göç veren, yapayalnız, uzak, soğuk, yitlik, esir, yenilmiş, yakılmış, yıkılmış bir şehir. İşsizlerin, güçsüzlerin, mahcupların, düşsüzlerin, umutsuzların şehri. Siyasetçilerin oyuncağı, gücünün padişah yapıldığı, düşenin bir kez daha düşürüldüğü, gülüşlerin bittiği bir şehir. Kışın gitmek bilmediği, bacaların buzla dolduğu, geniş tahtalarla yapılmış tavanların damladığı, suyun damladığı yerlere teneye konulan, soğuk kış günlerinde kurt ulumalarının duyulduğu, silah seslerinin eksilmediği, annelerin Türkçe, Kürtçe, Azerice, Ermenice ağıtlar yaktığı şehir. Toprak kazılarak dışarıya yapılan kapısız tuvaletlere gece gidilemediği için, odaya kova konulan ve kovaya işenilen şehir. Çocukluğumda araba kaportalarından kızak yaptığım, misketlerimi gömüp bir daha bulamadığım; babaannemin deyimiyle, yerden kalkan karın, misketlerimi de göğe yükselttiği, uçkurumuzu sıkı tutsun diye bağladığımız kemeri tezeklerin arasında saklayıp oyunlar oynadığımız, basmadaki dışkı kokusunu, kokumuz yaptığımız şehir...

5

Bir şehir düşünüyorum, babaannemin masalları gibi unutulmuş bir şehir. Ve eğer bir çocuk şehri terk etmişse, çocukluğunun şehriden göç etmek zorunda bırakılmışsa, işte o çocuk yaşı ne olursa olsun, o şehri her ziyaretinde unutulmuş bir türküyü yeniden söyler...

Ulvi Koçu

Ustasını Bekleyen Adam (öykü)

Uyurdu herkes o saatler, bazen bende uyurdum karanlığa karşı. Geceydi; yıldızları karşılayan, güneşi uğurlayan. Tüm suçları örtbas eden bir şehirdi gece. Çoğu insan o saatlerde uyurdu, bazen bende uyurdum o saatler; uyuyamadıklarımın arda kalan zamanlarda...

Nöbetçi eczaneler vardır. Saatleri hiçe sayarlar, çoğumuz biliriz. Eczaneler, taksi durakları, marketler... kimi yerlerde var ki sabah merhaba demek için geceleri mesken tutarlar. Gazete matbaaları, haller, fırıncılar...

"Bize basit gelir sıcak yatağımızdan. Yaşamın döngüsüyle geçiririz tüm bu olanları..."

Saçları dağınık ve beyaz, şekilsiz bıyıklı, uykudan kalkma şişik gözleri pejmürde kılıklı bir adamdı. Nereli olduğu, kim olduğu belli değildi. Ve kimisine göre önemsizdi. Yaşadığı süre ondan ne almış, ne götürmüş diye sorsak, koca hiçler sağanağından başka bir şey olamayacağını tahmin edebilirdik. Fırında çalışıyordu "Erzurum'un herhangi bir ekmek fırınında... Görevi -bir arkadaşına göre- kolaydı onca zor şeylerden sıyrılarak. Hamur yoğururdu. Çoğu sofralarda elinin emeği vardı. Kahvaltılarda, öğle yemeklerinde, ekmek aralarında...

"Şimdiye kadar her şey ne kadar da olağan diyor okuyan, biliyorum. Ne kadar olağan, hamur yoğurmak"

Saat 00.00 da başlar iş saati. 23.30 dedi mi fırının önünde bekler ustasını. Usta bu, bazen saatin geçtiği zamanlarda da gelir. Hatta daha geç... erken gelme dışında her fiili hareketiydi sıradan olan. Usta bu, hesap sorulmaz ki. Ama şehir Erzurum, soğuk akıllara, yüreklere, bedenlere düşman... yalnızca ustadaydı fırının anahtarları. E öle de olması gerekirdi, usta bu...

Kahramanımız gelir, fırının önünde bekler ustasının gelmesini. Soğuk can yoldaşdır. Titrer durur öylece. Beklemek öle bir zemheri ki alır bedeni, titretir hiç acımadan. İşte o zaman en büyük cephanedir sigara. Her nefes çekisinde, karanlığa karışır sigara dumanıyla beraber, yılanmış acıları. Her gün böyle gider bu. Ömür ustayı beklemekle geçer geceleri. O vahşi zifirilikte, soğuğu iliklere kadar çekmekle sınırlıdır tüm olagelen hayat. Daha usta gelecek, hamur yoğrulacak yarına ekmek yetiştirilecek. Düşünceler akıp giderdi soğuğa. Üşürdü...

Herkesin uyuduğu, bazen uykumun tutmadığı öğrencilik gecelerinde ve o fırının önünden geçerken rastlardım o adama. Acıaktan başka ne yapabilirim sorusunu sorarken kendime onca yasaklarla karşılaştırdım. Erzurum'un soğuk gecelerinde fırının önünde ustasını bekleyen o adama sadece "iyi akşamlar" demekle yetindim bugüne dek. Bunları yazarken o şuan hamur yoğuruyordur, bilirim. Onca soğuk bekleyiştikten sonra, kör olası usta gelmiştir bile...

Nöbetçi yerler vardı bize olağan gelen. Şimdi söylemek imkansız, ustasını bekleyen o adam hangi nöbetin, hangi olağanı diye...

Ulvi Koçu

Üç Çift Küçük Göz

İbo:

Kutsal bir gökyüzünün ışığı kadar derin ve aydınlıktı. Haylaz, afacan, yürekli ve korkusuzdu. Annesinin dışarı çıkmasına izin verecek kadar cesur, aynı zamanda başıboş. Korkusuzdu ama o andan sonra korktuğunu anımsadım. Küçük yüreğinde, küçük ömründe gözlerinin kataraktında ameliyat edilmişti sağ gözünden. Ve sargılı sağ gözünün acısıyla tekmeledi her yanı; bağırdı, çağırdı. Annesi “-baban gelecek şimdi, sana mama alacak” demekle yatıştırdı onu. Kanmadı. Diğer gözünü de açamadı korkudan. Onca ısrara rağmen açmadı. Korktu diğer gözü de ameliyat olur diye. Ağrısıyla yaramazlığını birleştirdi. Odayı yerle bir etti. Küçüktü. Hep ağladı. Acıyordu sağ gözü. Ameliyat edilmişti. Babası gelince unuttu acılarını; iki top kek bir meyve suyuna ağırlarını feda etti...

Masal:

Suskun serçelerin, nehirlerde içtiği su ne kadar tatlıysa Masal’ın annesinden emdiği sütte öyle tatlıydı. Konuşacak şekilde büyümemişti, henüz küçüktü. Annesinden başka kimseyi tanııyordu bile. Hiç kimse önemli de değildi annesinden başka. Katarakt ameliyatı olmuştu o da, sargılıydı sağ gözü. Ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Onun bu küçük haline rağmen, bunca acılar niye yaşatılıyordu ki? Boş ifadelerle etrafı süzüyordu sol gözüyle; duvara, pencereye bakıyordu. İsmi ne de güzeldi öyle, ama bahtı değil. Anne ve babasının Kürtçe sözcükleriyle bir an önce büyümeyi bekliyordu...

Esmenur:

Onu anlatmak için çok düşündüm. Kafamdakileri karşılayacak sözcükleri aradım durdum. Her iki gözünden de ameliyat olacaktı. İki yaşındaydı ve iki yaşına bakmaksızın göz tansiyonuna yakalanmıştı. Esmenur, dağların hırçın kızı olacak büyüdüğünde eminim. Herkesin hayranlık duyacağı ama ulaşılması zor bir kız hemde... Gözleri zeytin karası, saçları dağınık, haylaz, yaramaz ama bir o kadarda ürkek. Önce sol gözünden ameliyat oldu. Saatlerce bağırdı, haykırdı, hastaneyi ayağa kaldırdı. Küçüktü. Derdini, acısını anlatamıyordu. Öylece ağlıyordu çığlık çığlığa. O ağladıkça annesi ağladı, o ağladıkça babası ağladı. Esmenur’un minicik elini avuçlarken, boynunu gıdıklarken, gülüşleriyle katıldı heyecanımın adresine. Ağrıları gittikçe uzak dağlara, daha bir coşkulandı. Oynadı, zıpladı, müzik eşliğinde naralar bile attı. Ön kısmında ki iki dişiyle tavşanlara benziyordu gülüşlerinin ertesinde. Hüzünlü bir türküde kafasını her iki yana ağır ağır sallıyordu. Doğduğundan beri kapı kapı dolaşmış hastaneleri, sayısız iğneler yemişti. Bu yüzden yabancı biri ona dokunduğunda ya da sevmeye kalkıştığında ağlıyordu nedensiz. Anne ve babası köylü, saf ve temiz insanlardı. Esmenur ağladıkça, babasının hıçkıra hıçkıra ağlayışı gözümün önünden gitmiyor hiç. Diğer gözünden de ameliyat olduktan sonra onun acılarını ve ağlayışlarını anımsamak bile öylesine basit kalır ki... Gülüşlerini asla unutmayacağım Esmenur’un ve yakarışlarını da. Şimdi köyünde ne durumdadır o yaralı küçük gözleriyle...

17 Nisan 2010

01.50

Venceremos!

Ulvi Koçu

Vardiya Saati

uyanmamışçasına şişmişti gözleri
'kahvaltı hazırlayacak biri olsaydı keşke'
diye iç geçirdi birden bire...
sıcacık yataktan kalkmak istemedi
oysa dışarı ne de soğuktu
durak, yolların en ötesinde...

bir yoksulluğun hazin resmiydi
asgari ücretlerle bağlanmıştı hayata
kamburu daha belirginleşmiş
saçlarına aklar çoktan düşmüştü...
yoksulluğundan kız vermemişler
hiç evlenememiş
çocukları hiç olamıştır...

yataktan kalkarken
geçmişine geleceğine küfür etti hayatın
elini yüzünü yıkadı
sonra elbiselerini giyindi
ucu yırtık ayakkabısının bağcıklarını bağladı.
öyle aynaya falan bakmadı
zaten bunca yıl,
bakmaya fırsatı olmadı hiç...

bir poğaça alacaktı dışarıdan
bir de hiç satılmayan umut
ve hala ay başını düşünüyor;
yine böyle bir, vardiya saatinde...

Ulvi Koçu

Ve Hayat Devam Ediyor Demek

bir bir geçiyor zaman
acıları toplayarak üst üste
bir avuç azınlık çıkarken eğlence basamaklarını
susturulmuş çoğunluk açlıktan ölüyor
ve 'hayat devam ediyor' demek
kolay olanı...

koşuşturuyor herkes...
durdurak bilmez yolculuklar,
yorulmanın sebebi
gece vardiyasında güneş,
tıpkı sabahtan kaçan yıldız
ve 'hayat devam ediyor' demek
kolay olanı...

yıllarca ayrı kalınan sevgili,
duraksız sevdalar peşinde
gehresinde unutulan gülümsemesi,
çoktan tükenmiş...
yoklara alışmakta var
üst üste gelen kayıplara da
sanki hiç yaşanmamışçasına,
yalan yüklü bir dünya
ve 'hayat devam ediyor' demek
kolay olanı...

tüm gerçekler saklanıp gitti karanlığa
aydınlıksa hiç bitmeyecek dua
yine bitti bir gün
umutlar başka mevsimler misafiri
aşk tarihe sığırır
sıla, zamana
ve 'hayat devam ediyor' demek
kolay olanı...

Ulvi Koçu

Vedasız

eğer ki gözlerin üşüyorsa
sana gözlerimi vereyim
ellerimi isteme, kelepçeli
sözcükler saklıyor
zincirli halk türküsü ayaklarım
prangalı marşlar ezberliyor

şakağından akan kan
nasıl kırmızı ki, tüm renklere
küseyim
nefessiz kalma, üç beş soluğuna
yüreğimi vereyim

ah vedasız gidişler
hoşça kal fakiri yoksul sözcükler
dönüşünü unutmuş yolculuktur, gözü
açık gidişler

Ulvi Koçu

Vicdanın Gölgesinde Van Depremi

bazı depremlerin şiddeti, rihter ölçeğinin bile yüreğini sızlatır. çünkü kimi yer sarsıntıları ölümden çok öteye ulaşır. van depremi bir örnektir. acılı bir örnek. sadece ölümlere, yıkımlara, gözyaşına üzülmedik. üzülecek bir vakit bile bırakmadı kimi boyalı kadınlar, ağızlarından nefret akan kravatlı adamlar. ne çok şey öğretti van depremi, ne çok şey; önce yok oluşu, ölümü, kaybolmayı, hüznü, felaketi, acıyı, kahroluşu... ne çok şey götürdü van depremi, ne çok şey; sevinci, ümidi, gülüşü... birde vicdanı götürdü, kirlenmiş bedenlere sarılarak. birde insan yanlarını, insan kılığına girmiş insancıkların. birde kardeşliği, gazete sayfalarında sahte puntolara ilıştırılan.

bazı depremler müge anlı kadar faşist ve acımasızdır. erman toroğlu'nun yağ bağlamış kapitalist göbeği kadar yağmacı ve talancıdır. bazı depremler rujlu dudakları, allık sürülmüş yanaklarıyla bile çirkinliğini örtemeyen haber spikerleri gibi kirlenmiştir. hain haber bültenlerinin yitirilmiş namusudur, reklamlara endekslidir. bazı depremler Yunus'un son bakışıyla yağcılığa soyunan vicdansız politikacılar kadar zalimdir. hiç utanmadan çocuk gözlerinin, yanında pis pis sırtması gibi katildir.

bazı depremler sarsıntısını asla yitirmezler...
van... kalbimizden hiç çıkma, vicdanımızdan da...

Ulvi Koçu

Yağmur

sen bende yağmur oldun
aktın, ıslattın bedenimi
hiç korkmadım sağanak yağışından,
ne de kirlenir diye paçalarım...

sen bende yağmur oldun,
sızdın yüreğimin bacasından
hiç kova koymadım damladığın yerlere...
ardına saklanmadım duvarların...

sen yağdıkça, adın iklimlere,
sesin suya karıştı
duruldun...

Ulvi Koçu

Yan Yana

yanımdasın!
aynı zamanda uzak,
gökyüzü kadar.
ta orta yerinde bir yer,
senin için
sen kendin;
hayatta kalmam için...

yanımdasın!
oysa kimsecikler yok
onca acıya yenik düşmedik işte
onca ayrılığa...
artık sınıksız duran,
bir adam
sen, kendin için..

yanımdasın!
bir telefon kadar yakın
bin dört yüz km uzak
tutuşturmuşum yalnızlığın alevini
koyvermişim karanlığı
sen, kendin, ben;
mutlu yarınlar için...

yanımdasın!
bilmem ki nerede
kaç vilayet,
kaç bölge var aramızda
kaç dağ,
kaç yol...
bir kışın soğukluğunda
tipi estiriyorum;
hüzün sokağında
sen, kendin için...

yanımdasın!
yanı başımda
aşkını insafsız uzaklığa karşı
cebimde taşıyorum;
biz, ikimiz için!

Ulvi Koçu

Yaşamaktı Hani

'intihar etmiş bir çocuğa...'

En güzeli yaşamaktı hani
Avuçlayarak güzelim gökyüzünü...
Haykırırcasına toprağa
Derin, uğultulu,
Gizem dolu büyüleri uğurlayarak...

En güzeli yaşamaktı hani
Öyle dememiş miydi annen?
Bir kış günü hazırlarken seni okula
Kahvaltıda yarım ekmek yumurta,
Bir bardak çay,
Önlüğün, yakan, su kabın...
Çocuktun daha
İlkokul bilmem kaç
Cebinde mendil
Cebinde ince tarak
İple çekiyordun büyümeyi
Okulunu bitirip pilot olacaktın
Gözün annen idi,
Kulağın annen...
Düşlerdeyse kırmızı plastik top...

En güzeli yaşamaktı hani
Bir çocuk edasıyla,
Aşındırarak karasularını
Ya da uyanıp coşkuyla
Gün ışıklarında kaybolarak...

Hatırlarım çocuktun
Masallarla kurardın dünyanı
Sayfalara resimler yapardın
Dinlenmeden koşar,
Uslanmadan ağlardın...
Saydığın sokaklarla,
Eşit, demokratik ülkeler kurardın...

En güzeli yaşamaktı hani
Öyle öğretmemiş miydi annen?
Ne çabuk büyüdün
Ne çabuk unuttun hepsini
Dinlemedin sözünü annenin,
Aldırış etmeden yaşamaya
Sorgusuzca attın bedenini,
O amansız uçurumlara...

Ulvi Koçu

Yıllardır Unutamadığım

hırçın denizlere,
yüksek dağlara,
karanlıklara başkaldıran halklara,
ve ulaşılmaz olan sanadır özlemim...

Ağrı Dağı'na benzeyen gözlerin
Kağızman akşamı gülüşlerin,
Çorlu şehrinin saflığı, bakışlarındır
yıllardır unutamadığım...

hangi şehre, hangi kazaya gitsem
seneler haylaz çocuklara özenip kaçışırken
sen vazgeçemediğim
elimi ayağımı çekemediğim...

parasızlığım... yalnızlığım... şaşkınlığım...

yüksek dağların kartallarına şiirler yazdığım
göklerde bir kaç dize yazıyorum
bayrak gibi, özgürlük gibi
dizelerimi esirgemem yoksullardan, işçilerden
hayattan umut kesenlerden...

girişirken kavgaya; it sürüleriyle
sayısız yenilirken, düşerken, kalkarken
sen terkeemediğim
vuramadığım, atamadığım, kıyamamadığım...

sen fakirliğim, tatillerde iş arayışım
okullardan sürgün yiyişim
yutlardan atılışım...

Kızıltepe'ye benzeyen ellerin
Amed'i andıran yeminlerin
buğulu bir Marmara sabahı yürüyüşün;
yıllardır unutamadığım...

her okuduğum kitabın önsözüsün,
sonunu getiremediğim
dinlediğim türkülerin nakarat bölümü adın;
dilimden düşüremediğim...

sen bir başına kalmışlığım,
en çözümsüz sorum,
sen içimden atamadığım,
çocuk sevdiğim;
yıllardır unutamadığım...

Ulvi Koçu

Yine Öyle Bir Zamanda

bir gün gelir karşılaşırız
eski bir köy sofrasında
tiymiş çocukluk öykülerindeki gibi; riyasız
tandır ekmeğini bölüşürüz hiç aldırış etmeden...
bir gün gelir
sarılırız ırmak boyu
açan karanfilleri karşılarız gülümsemelerle...

boğazımda düğümlenen sözcükler
yazılarla buluşur sayfalarda
sonra yalnızlığa yürüyen yaşıım,
elvedalarla boğuşan kalp çırpıntılarım
'bir gün-' lerle direktir umutlarını

işgalden kurtulan dağlar
yeni mevsimlere hazırlanıyor
düşler baştan,
şehirler özgürlüklerle kuruluyor...

sığınıyor çehremin hazin ifadesi;
yorganların altına
gelmenle dirilecek ölüm;
hiç ölmemişçesine
ve sevdanın sözleriyle büyüyecek,
yalın ayaklı çocuklar...

bir gün gelir karşılaşırız
yine öyle aldanmışken hayata
bağımsızlığa kavuşarak...

Ulvi Koçu

Yusuf, Yakup, Kadın

şimdi Yusuf nasıl yakarır kör kuyularda
dipsiz uçurumlar değil derin kuytularda

yanmış evinin kapısında feryat içinde bir kadın
Yusuf gibi çaresizdir, Yusuf gibi yalnız
hangi Yakup anlar bilinmeyen dilini
ovalarda vurulmuş yetim sesini

karanlığa karışmış feryatlarda
sahipsiz yakarıştır, hüviyet bulur nüfus cüzdanlarında
Yusuf körpe bir çocuktan kuyuya düşende
kadın -ha ölmüş- bir keklikten sürgüne gidende
el pençe, akıl zivana, yürek yaralı, dil lâl, göz âma,
hiçbir kitapta yazmayacaktı
Yusuf'un saltanatıyla yalnız Yakup avunacaktı
kadın ağlayacaktı/ kadın hep ağlayacaktı

ağladığı dille yangınlara karışacaktı...

Ulvi Koçu